

I

BALLADÁK, DALOK ÉS ROKONNEMŰEK

UDVARHELYSZÉKIEK

[Keresztúrfiszéki nyelvjárás szerint]

1

Kádár Kata

Anyám, anyám, édősanyám!
Gyulainé édősanyám!
Én elvöszöm Kádár Katát,
Jobbágyunknak szép leányát. —

Nem öngedöm, édös fiam,
Gyula Márton!
Hanem vödd el nagy uraknak
Szép leányát. —

Nem kell neköm nagy uraknak
Szép leánya,
Csak kell neköm Kádár Kata,
Jobbágyunknak szép leánya. —

Elmehetsz hát, édös fiam,
Gyula Márton!
Kitagadlak, nem vagy fiam,
Sem egyszer, sem máccor. —

Inasom, inasom, kedvesebb inasom,
Húzd elé hintómot, fogd bé lovaimot! —

Lovakot befogták, útnak indútanak,
Égy keszkenyőt adott neki Kádár Kata:
Mikor e szénibe vörösre vátozik,
Akkor életöm is, tudd még, megvátozik. —

Mönyön Gyula Márton högyekön, vögyekön,
Égyszer vátozást lát a cifra keszkenyőn.

Inasom, inasom, kedvesebb inasom!
A föld az Istené, a ló az eböké.
Forduljunk, mett vörös szén már a keszkenyő,
Kádár Katának is immán rég vége lött. —

A falu végénél vót a disznyópásztor:
Hallod-ë, jó pásztor! mi újság nállatok? —

Nállunk jó újság van, de neköd rossz vagyon,
Mett Kádár Katának immár vége vagyon,
A te édösanyád ötöt elvitette,
Feneketlen tóba belé is vettette. —

Jó pásztor, mútasd mëg, hol vagyon az a tó,
Arannyim mind tiéd, a lovam s a hintó. —

El is mönének ök a tónak széjire:
Kádár Kata lelköm, szólj egyet, itt vagy-ë? —

A tóba megszólalt Kádár Kata neki,
Hëzzája béugrék hamar Gyula Márton.

Édösanyja vízi bújárokot küdött,
Megkapták mëghalva, ësszeölelközve;

Ëgyiköt temették ótár elejibe,
Másikot temették ótár háta mögi.

A kettóból kinött két kápónavirág,
Az ótár tetejin ësszekapcsolódtak,
Az anyjok odamönt, le is szakasztotta,
A kápónavirág hëzza így szólala:

Átkozott légy, átkozott légy,
Édösanyám, Gyulainé!
Éltömbe rossz vótál,
Most is mëggyilkótál. —

2

Kádár Kata

(Ugyanaz más alakban)

Anyám, anyám, édös szülöm,
Öngedje mëg szép kérésöm,
Hogy vögyem el Kádár Katát,
Jobbágyomnak szép leányát. —
Miklós úrfi szépön kéri;
Édösanyja nem ígéri:
Nem öngedöm, édes fiam,
Nem öngedi az én rangom, —

Miklós mondá az anyjának:
Kádár Katát szeretöm csak,
Csak egyedül Kádár Katát,
Jobbágyomnak szép léányát. —
Édősanyja azt feleli:
Abból ugyan nem lösz sömmi,
Vagyon lányok az uraknak,
Abból neköd is juttatnak. —

Miklós úrfi megbúsula,
Készül, indul búdosásra.
Szógám, szógám, édös szógám!
Nyergeljed még pej paripám!
Mönjünk, mönjünk, amíg látunk,
Lögyön örök búdosásunk! —
Miklós úrfi elindula,
Azt meglátá Kádár Kata,
A kapuját megnyitotta,
Hogy Miklós bémönne rajta.
Ne nyiss kaput, Kádár Kata,
Nem mönyök én most bé rajta;
Henem mönyök a világra,
Hótig tartó búdosásra. —
Kádár Kata megbúsula,
Miklós úrfihoz így szóla:
Állj még, kéncsöm, szép Miklósom,
Hogy adjam rád égypár csókcom!
Adjak neköd egy bokrétát,
A kezedbe kézi ruhát!
Mikor ruhám vérrel hobzik,
S a bokrétám hervadozik,
Hidd el, kéncsöm, hidd el neköm,
Akkor löszön veszedelmöm. —

Elindúnak, mönnek, mönnek
Hosszú útnak, röngetegnek.
A ruháját Miklós úrfi
Elévöszi, még-mëgnözi,
Hát a ruha vérrel hobzik,
Bokrétája hervadozik.
Mind a kettő azt jelönti:
Kádár Katát most veszesztik.
Miklós úrfi megfordula,
Égy mónárgazdát találá,
Kihöz közellovagola,
Kihöz ő eképpen szóla:
Hallod-ë te, mónárgazda!
Mi hír vagyon a faluba? —

Nincs ugyan ott sömni égyéb,
Kádár Katát elvesztötték. —
Hallod-e te, mónárgazda,
Vigy el ingöm éppen oda,
Hol elveszött Kádár Kata,
Jobbágyomnak szép leánya.
Pej paripám tiéd lögyön
S mindön ékös ötözetöm. —

Mónárgazda szót fogada,
Miklós előtt elindula,
Őt elvitte arra helyre,
Feneketlen tó széjire,
Onnét beszólalt a tóba:
Élsz-ë, kéncsöm, Kádár Kata?
Kádár Kata is szólalik:
Nállad nélkül elig telik. —
Miklós úrfi ezt hallotta,
Szüvit a bánat elfogta,
Kezit fejire kócsóta,
Sorsát ő ott úgy síratta,
S beléereszködék hëzza
A nagy feneketlen tóba.
Ëgyikből nőtt muszkátaszál,
A másikból rózsmarintszál.
Addig s addig neveködtek,
Vízön föjöl emelkedtek,
Ëgymásba belészerettek
S ott is összeölelköztek.

Miklós anyja mönt sétáni,
Meg taláta ököt látni;
Vízi bűvárt elhívátá,
Mind a kettőt kiásatá.
Az égyiknek csinátattak
Fejér márvánkő kopossót,
A másiknak csinátattak
Vörös márvánkő kopossót.
Az égyiköt eltemették
Elejibe az ótárnak,
A másikat eltemették
Háta megi az ótárnak.
Az égyikből neveködött
Fejér márván liliomszál,
A másikból neveködött
Vörös márván liliomszál.
Ott is addig neveködtek,
Amíg összeölelköztek.

Miklós anyja hogy meglátá,
Mind a kettőt leszakasztá,
Talpa alá bétipodá
S tövisbokorra rakatá.
Ezt hogy látta Kádár Kata,
Kopossóból fölajdula:
Éltünkbe üdözönk vótál,
Békét hótunkba sem hattál.
Kiér Isten jót ne adjon,
Szeretetlen tássat adjon!
Kinyeretlenség találjon,
Mégis sönki még ne szánjon.

3

Bátori Bódizsár

Asztalnál ül vala gyöngé Júdit asszon,
Lábánál röngette szép arany böcsőjit:
Beli, fiam, beli! szép futkosó fiam!
Mett neköd nem apád Bátori Bódizsár;
Im az a te apád, erdélyi kapitány,
Aki adta neköd szép arany böcsőjit,
Annak négy szarvába négy arany perezöt,
Osztán a fejedre bozsonyi süvegöt. —

Hát ajtón hallgassa Bátori Bódizsár:
Még ne tagadd, asszon, mostan beszédödöt! —

Bizon nem tagadom, lelköm jámbor uram,
Léányokat szidom, a rossz léányokat:
Virágomnak szépit nyílatlan leszödték,
Bokrétába kötték, legényöknek tötték. —

Mégtagadád, asszon, mostan beszédödöt?
Nyiss ajtót, nyiss ajtót, asszon, feleségöm! —

Minnyát nyitok, minnyát, lelköm jámbor uram!
Hadd húzzam lábamba karmazsin csidmámot,
Hadd vessem nyakamba vont arany szoknyámot.

De nem győzé várni, bérúgá az ajtót:
Készülj, asszon, készülj hónap álló dére,
A rózsapiacra, a fővövő helyre. —

Hol vagy, édös szógám, legkedvesebb postám?
Készítsd elé neköm hat lovam, hintómot! —

Ők elkészülének, el is indulának,
El is indulának, oda is jutának.

Várj kicsit, várj kicsit, te feteke hóhér!
Mett a halottnak is hármat harangoznak,
Lám árva fejemnek egyet sem kondítanak! —

Azomba érkezik erdélyi kapitány:
Egyszer megfordította, kétször megcsókolja,
Kétször megfordította, százszor megcsókolja:
Enyim vagy, nem másé, te asszonyi állat! —

4

Bodrogi Ferencné

Síratozza magát a szegény rab asszon:
Ma hét esztendeje, teljes harmadnapja,
Hogy estem rabságra, szörnyű nagy fogságra;
Hol húsomot értem, húsomot megöttem,
Hol ezt nem tehettem, kégyók, békák öttek;
Hol vérömöt értem, vérömöt megittam,
Karomból, lábamból véröm sokszor szíttam.

Aki neköm adná kinyerének héját,
Biz ez is meglátná mennyeknek országát;
Aki neköm adná poharának vizét,
Az is megkóstóná a mennyország ízét. —

Az ajtón hallgassa asszonság farajja:
Asszonyom, asszonyom, nagy tisztos asszonyom!
Valamit mondanék, ha még nem csapatna.

Síratozza magát a szegény rab asszon:
Ma két esztendeje, teljes harmadnapja,
Hogy estem rabságra, szörnyű nagy fogságra;
Hol húsomot értem, húsomot megöttem,
Hol ezt nem tehettem, kégyók, békák öttek;
Hol vérömöt értem, vérömöt megittam,
Karomból, lábamból véröm sokszor szíttam.

Aki neköm adná kinyerének héját,
Biz az is meglátná mennyeknek országát;
Aki neköm adná poharának vizét,
Az is megkóstóná a mennyország ízét. —

Mintsem neki adnám kinyeremnek héját,
Inkább odavetném küssebb komondornak,
Mintsem odaadnám poharamnak vizét,
Inkább megíthatnám palotám földivel;
Fogjátok, vigyétök a fővövő helyre. —

Várj kicsit, várj kicsit, te nagyságos asszon!
Mett a halottnak is hármat harangoznak,
Hát árva fejemnek égyet sem kondítnak?
Ki léánya vótál, te nagyságos asszon? —

Én vótam még eddig Bodrogi Ferencé! —

Bizony, ha te vótál Bodrogi Ferencé,
Bizony én is vótam Bodrogi Ferencné,
Bodrogi Ferencné, a te édosanyád! —

Jer bé mostan, mondom, jer bé, édosanyám,
Téjbe mēgföröszelek, vajjal mēgkenetlek. —

Ne förössz ingömöt, ne keness ingömöt,
Mett eleget kentél sötét tömlöcömbe,
Istenöm, léányom! neköd fizessön mēg. —

5

Ó bánat, búbanat, keserű búbanat!
Égön mennyi csillag, ha mind diák vóna,
Födön mennyi fűszál, ha mind penna vóna,
Erdön mennyi levél, ha pappiros vóna:

Töngör sűrű hobja ha mind tēnta vóna,
Mégsem írhatnók le búmot, bánatomot,
Búmot, bánatomot, benn való titkomot,
Az életbe való keserű sorsomot.

Istenöm, istenöm! ó édos istenöm!
Égy íródiákom mé nincsen éneköm?
Égy íródiákom, egy bízott emböröm,
Aki most csakhamar lönné jó eszközőm.

Íródiákkal levelem íratnám,
Bízott embörömtől útra bocsátanám,
Rigómtól küdeném, de igön csácsogó,
Titkos panaszzommal így bánni nem tudó.

Méhömtől küdeném, oly mezőre talál,
Szüve szérént való szép virágra leszáll;
Mézet szippant szégény, követi az halál,
Így bánatom mindég nállam marad tehát!

Fúdd el, jó szél, fúdd el az én bánatomot,
Könnyebbítsd még bár te nyomorú sorsomat,
Vidd szél fúvására, víznek lemöntire,
Vidd rózsám házának ablakévegire.

Még onnét is fúdd bé az ő kebelire,
Az ő kebelire, hogy haljon még velle,
Mégse haljon szégény, hadd éljön kedvire,
Éljön, aki élhet az ő édösivel.

Én már nem élhetök az én kedvesömmel,
Végit adta Isten az én életömnek,
Bétötötte kedvit mindön irigyimnek,
Istenöm, fizess még vót ellenségimnek.

6

Búzával él a vadgalamb,
Szomorán szól a nagyharang,
Azét szól olyan szomorán,
El van írva az én rózsám.

Tőtik az erdélyi útat,
Viszik a sok magyar fiat,
Viszik ki Galíciába,
Idegön szégény országba.

Állj meg, lelköm, hadd kérdjem még,
Ha elvisznek, hol kaplak még?
Jere ki Galíciába,
Ott mégkapsz egy kaszárnyába.

Galícia közepibe
Két kaszárnya van építve,
Abba vadnak a legényök,
Abba búsúnak szégényök.

Kihajónak az ablakból,
Rózsa nyílik csákójokból,
Rózsa nyílik, szögfü hajlik,
Az én rózsám szava hangzik.

Mi haszna, ha szava hangzik,
Ha Erdélybe nem lakhatik;
Galícia hetven posta,
Ott az én rózsám katona.

Hazajőne, nem eresztik,
Méghasad a szűve estig;
Ha méghasad, eltemetik,
Azt is csak értem cselekszik.

7

Jere hëzzám vacsorára,
Apró vágott káposztára;
Béjöhetsz, szűvem, bátron!

Héj, nem merök én bémönni,
Ó én édös angyalom;
A gyertyának világánál
Eszrevösznek, csillagom!

Vödd el a gyertyának hammát,
Nem lássák még a világát;
Béjöhetsz, szűvem, bátron!

Héj, nem merök én bémönni,
Ó én édös angyalom;
A kutyának ugatásán
Eszrevösznek, csillagom.

Vess egy darab koncot neki,
Az ugatást elfelejti;
Bejöhetsz, szűvem, bátron!

Héj, nem merök én bémönni,
Ó én édös angyalom;
A csidmámnak kopogásán
Eszrevösznek, csillagom!

Köss keszkenyőt a sorkára,
Nem hallik a kopogása;
Béjöhetsz, szűvem, bátron!

Héj, nem merök én bémönni,
Ó én édös angyalom;
Az ajtónak nyikorgásán
Eszrevösznek, csillagom!

Hájazd még az ajtó sorkát,
Nem hallik még a nyikorgás;
Béjöhetsz, szívem, bátron!

Héj, nem merök én bémönni,
Ó én édös angyalom;
Ajakunknak cuppanásán
Eszrevősznek, csillagom!

Héj, te vitéz, hát te mit érsz?
Ha még csókolódni is félsz.
Elmehetsz már dógodra,
Nem szorútam csókodra;
Elmehetsz már, nem küllesz,
Nem vagy előttem kedves.

8

Szállj le, holló, szállj le,
Szállj alább egy ágra,
Hadd írjak levelet
Mind a két szárnyadra.

Hadd írjak levelet
Apámnak, anyámnak,
Apámnak, anyámnak,
Jegybéli mátkámnak.

Ha kérdik: hogy vagyok?
Mondd meg, hogy rab vagyok,
Kolozsvár piaccán
Térgyig vasba vagyok.

Az én dörékaljom
A tömlőc feneke,
Az én égő gyertyám
Kégyók, békák szöme.

Ëgy asztalka vagyon,
Gyásszal bé van festve,
Azon van egy pohár,
Bánattal van tele.

Akárkié lögyön
Ez a tele pohár,
Csak az enyim lögyön
A megvátó halál.

Szomszéd legény Gyurka

Ablakba könyöklék gyöngé rád mönyecske,
Hát künn sétál vala borbély legény Gyurka;
Jer bé hezzám, jer bé, borbély legény Gyurka,
Jer bé hezzám, jer bé, szomszéd legény Gyurka!

Söröm is jó vagyon, borom is jó vagyon,
Neköd ingyen adok, másnak pénzér adok,
Sönki sincsen itthon, csak én vagyok itthon,
Sönki sincsen itthon, csak én vagyok itthon.

Uram a városba piros csidma vönni,
Apám az erdőbe somfavesszőt vágni,
Anyám a malomba fejtér liszt ölleni,
Anyám a malomba fejtér liszt ölleni. —

Addig csalogatá borbély legény Gyurkát,
Amíg az ereszbe ökemit bécsalá.
Egyször hazamöne az ő édos ura,
Egyször hazamöne az ő édos ura.

Feleségöm, kéncsöm, eresz bé ingömöt,
A városba jártam, piros csidmát hoztam.
Piros csidmát hoztam, szépöt, milyent kaptam,
Piros csidmát hoztam, szépöt, milyent kaptam. —

Minnyá béereszlek, édos kéncsöm uram,
Hogy vessem nyakamva kővári szoknyámot. —
Mégis csak kéredzék az ő édos ura,
Mégis csak kéredzék az ő édos ura:

Feleségöm, kéncsöm, eresz bé ingömöt,
A városba jártam, piros csidmát hoztam,
Piros csidmát hoztam, amilyent csak kaptam,
Piros csidmát hoztam, amilyent csak kaptam. —

Minnyá béereszlek, édos kéncsöm uram,
Hogy húzzam lábamba kővári papucsom. —
Mégis csak kéredzék az ő édos ura,
Mégis csak kéredzék az ő édos ura:

Feleségöm, kéncsöm, eresz bé ingömöt,
A városba jártam, piros csidmát hoztam,
Piros csidmát hoztam, amilyent csak tudtam,
Piros csidmát hoztam, amilyent csak tudtam. —

Minnyá béereszlek, édös kéncsöm uram,
Hogy kössem előmbe feteke ruhámot. —
Mégis csak kéredzék az ő édes ura,
Mégis csak kéredzék az ő édös ura:

Feleségöm, kéncsöm, eressz bé ingömöt,
A városba jártam, piros csidmát hoztam. —
Ő is béereszté az ő édös urát,
A jobb hónya alól kibocsátá Gyurkát.

10

Udvarom, udvarom, szép kerek udvarom,
Nem söpri még többé az én gyöngé karom.

Udvarom közepin egy arany almafa,
Ahoz van mēgkötve piros pej paripa.

Föl is van nyergelve, föl is kantározva,
Nosza, kedves pajtás, búdossunk el rajta.

Két út van előttem, melyikön induljak?
Két szép lány szeretöm, melyiktől búcsúzzak?

Ěgyiktől búcsúzom, a másik haragszik,
Azét az én szívem soha még nem nyugszik.

Neköd, édös rózsám, mi bajod érközék?
Talám a vacsorád nemigön jólesék?

Hoztam egy éveg bort, hogy igyál belölle,
Szomorú a szüved, majt megvidul tölle.

Nem kell neköm borod, csak te idd még magad,
Ha nem sajnálottad árva lányságomot.

Sajnálalak, rózsám, mikor megcsaltalak,
De már a jó Isten viselje gondodot.

Adjon Isten, rózsám, neköd olyan csudát,
Hogy az egész világ róllad vögyön példát.

Ěn nem bánom, rózsám, lögyön földmozdulás,
Hogy jusson eszödbe sok erős fogadás.

11

Este guzsalyasba én egyszer elmöntem,
Mónárlegénkével jádzodozni kezdtem;

Fényös hajnalcsillag bár fő ne vírjadna,
Hogy a szerelömnek vége ne szakadna.

Haza kelle mönni majt a guzsalyasból,
Anyám is azonba főkele az ágyból,

Gyöngye nyírágvesszót frissen elévötte,
Karcsó dörökamon hajtogatni kezdte.

Ha a mónárlegén tiszta gyémánt vóna,
Mégse mönnék többet guzsalyasba hëzza.

12

Katát kéretek be Barassóba
Ingöm is igön [...] faluba.
Haj, a víg kedvem, víg akaratom
Mégsem hagy ingöm bánatba esnöm,
Bánatba esnöm.

Katát ütették hatló-hintóba,
Ingöm is igön szántótaligára.
Haj, a víg kedvem, víg akaratom
Mégsem hagy ingöm bánatba esnöm,
Bánatba esnöm.

Katának adtak selyömvigánát,
Neköm is adtak csüpürokolyát.
Haj, a víg kedvem, víg akaratom
Mégsem hagy ingöm bánatba esnöm,
Bánatba esnöm.

Katának töttek fejire fátyolt,
Neköm is igön csüpümazlagot.
Haj, a víg kedvem, víg akaratom
Mégsem hagy ingöm bánatba esnöm,
Bánatba esnöm.

Katának húztak karmazsin csidmát,
Neköm is igön kapcabocskorkát.
Haj, a víg kedvem, víg akaratom
Mégsem hagy ingöm bánatba esnöm,
Bánatba esnöm.

Katát ütették fősző asztalhoz,
Ingöm is igön disznyóválúhoz.
Haj, a víg kedvem, víg akaratom
Mégsem hagy ingöm bánatba esnöm,
Bánatba esnöm.

Katának adtak hétféle ételt,
Neköm is igön korpakevertet.
Haj, a víg kedvem, víg akaratom
Mégsem hagy ingöm bánatba esnöm,
Bánatba esnöm.

Katának adtak pohár piros bort,
Neköm is igön szapulott lúgot.
Haj, a víg kedvem, víg akaratom
Mégsem hagy ingöm bánatba esnöm,
Bánatba esnöm.

Katát fektették paplanyos ágyba,
Ingöm is igön disznyóalomba.
Haj, a víg kedvem, víg akaratom
Mégsem hagy ingöm bánatba esnöm,
Bánatba esnöm.

Katát csókóták gombos ajakkal,
Ingöm is igön baltafokokkal.
Haj, a víg kedvem, víg akaratom
Mégsem hagy ingöm bánatba esnöm,
Bánatba esnöm.

13

Kövecses út mellett páratlan gölice,
Kinek e világon nem vót szöröncséje.

Azhol én elmönyök, ott a fák is sírnak,
Gyöngye ágairól levelek lehúlnak.

Húljatok, levelek, rejtsetök el ingöm,
Met az én édösöm mást szeret, nem ingöm.

Szerethettél vóna, ha szép nem vótam is,
Met én szerettelek, ha szép nem vótál is.

Elférhettünk vóna ketten egy párnán is,
Mégéhettünk vóna még a kősziklán is.

14

Szégén legén, ne mönj
A sáros verőmbe,
Haj, majtéj beléésől
A veszedelőmbe.

Ne félj, léán, ne félj,
Nem esöm verőmbe,
Haj, inkább esöm veled
Örök szerelőmbe.

Tudd még, legén, tudd még,
Szégén léány vagyok,
Haj, még jó gúnyám sincsen,
Télbe majt mégfagyok.

Ne félj, léán, ne félj,
Hogy olyan szégény vagy,
Haj, meleg a szerelmöd,
Majt fölővad a fagy.

Tudd még, legén, tudd még,
A szerelőm elmúl,
Haj, osztán mindön kéncsünk
A sáros porba húl.

Ne félj, léán, ne félj,
Hogy elmúl szerelmünk,
Haj, mind örökségünköt
Főváttsák gyermekünk.

15

Árok, árok, be mély árokba estem,
Róllad, rózsám, mindön gondom levöttem,
Elfelejtlek, hogy még eszömbe se jutsz,
Hűségödér, jószágödér fizessön még a Jézus.

Már ezután többet járok Gyulára,
Az én rózsám oda vagyon bészárva,
Írok neki egy keserves levelet,
Hogy az Isten szabadítsa, ha lehet.

Haj, likas a keszkenyője, a vērēs,
Kihúl belőlle a szögfü, a teljes,
Én nem bánom, ha szögfüje kihúl is,
Csak a rózsám idejőne, a hamis.

16

Égy árvát küldöttem hézzád, hű szerelmem!
Kire titkon bíztam írott küs levelem,
Nem is mertem, szívem, főjegyözni nevem,
Hogy tudtam, házadnál vagyon égy irigyöm.

Mézzel folyó szókkal szívem hibát talát,
Mert rózsás kertödbe más rendököt kaszál,
Vetött nyoszolyádba idegön is méghát,
Kiér az én szívem szerelmödtől mégvát.

Hézzám, hű szógádhoz ha igaz nem vótál,
Légy igaz már ahoz, akihöz pártótál,
Hézzám ha hűségöt csak szénnel mutattál,
Isten lögyön veled, ki tölem megvátál.

Tégödöt az Isten mindön jóval ádjon,
A te szüved soha búra ne találjon,
Mind égből a rózsát, harmattal újittson,
Mégis a szeretet hótig megmaradjon.

Veled üsmeretös ha nem löttem vóna,
Bánatot szívemön nem viseltem vóna;
Ha szívem szüvedér nem szakadott vóna,
Rózsaszényű arcám még sem hervadt vóna.

Ajtódot, kapudot bézárhadd előttem,
Mett hézzád mönésöm nem esik még könnyen,
Égy virág se ejtse teréad virágát,
Éjeli hódóm is vonja még világát.

17

Kapum előtt szép zöd búza,
Kihajlott a tötött útra,
Még a fejit ki se hánta,
Égy pár galamb körüljárta.

Háromszéki küs léányka,
Be harmatos a szoknyája;
Harmatos búzát arattam,
A rózsámtól elmaradtam.

Úgy elmaradtam szegéntől,
Mind az elmút esztendőtől.
Mégkérdőzném, de nincs kitő,
Hírit se hallom sönkitő.

18

A pántika könnyű gúnya,
Mett azt a szél könnyen fúja.
A főkötő nehéz gúnya,
Mett azt a bú nyomdogálja.

19

Búzáat vittem a malomba,
Azt gondótam, törökbúza,
Törökbúza, édös málé,
Nincs szöbb élet, mind a lányé.

Mett a léán, mind a páva,
Úgy fekszik a vetött ágyba,
De a legén, mind a kutya,
Úgy leskődik az ablakba.

Nözi, ki ül a pucokba,
Szürke szokmány a nyakába,
Hányja-veti haragjába,
Hogy nem mehet bé a házba.

20

Nincs kénosabb dolog, mind titkon szeretni,
Éjfel-nappal tűz nélkül szértelen égni,
Ennek nem más példája, hanem éppen én,
Akit egy virágszálér gyötör a nagy kén.

Én is szerettem egyet, ó de igazán,
Piros rózsas tulipán nyílt orcáján,
Hélénai szépséggel bíró szép alak,
Ó, mikor éröm még azt, hogy még lássalak.

Édös kincsöm, kedvesöm, haj, de szeretlek,
Csak egy fertály óráig sem felejthetlek;
Jupiter sassára is bátron fölünék:
Csak hogy hëzzád, angyalom, elröpühetnék.

21

Tíz paripám jó van, de nincs egy szál szénám,
Mett nem kaszállhaték a szerelöm mián.

Szerelöm, szerelöm, átkozott szerelöm,
Mét nem termőtél vót fűzfa ágabogán,
Hadd jutottál vóna mindönnek egyaránt:
Ne jutottál vóna egyedül csak neköm.

22

Kolozsvári várra leszállott egy páva,
Az én kedves galambamnak
Csókra termött szája.

Nözz ki, rózsám, nözz ki a várnak ablakán,
Amott jó a te kedvesöd
Egy szürke paripán.

Ezüst a kantárja, arany a zablája,
Az én kedves galambamnak
Én löszök a párja!

23

Egy bácsikát üsmerek én,
Sokáig vót szógalegén,
Rävötte magát végre,
Hogy szért tögyön feleségre.

Egy jó lëányt mëgkérete,
De azt ő el nem nyerhette,
S hogy nem adták, hamarjába
Vött egy rosszat haragjába.

24

Fejér legént ne szeress,
Mett az árnyékot keres.

Piros legént se szeress,
Mett a részögös lehet.

Sárga legént se szeress,
Mett a betegös lehet.

Büszke legént se szeress,
Mett a csapodár lehet.

Barna legént szerethetsz,
Mett a jóféle lehet.

25

Ősszel érik a barack:
Mind vizitkés a paraszt.
Vizitkéje kettő, három,
S nincs mit ögyék egész nyáron.

26

Jaj be magoss högyet látok,
Katonának tött az átok.
Várj még, bíró, mett megbánod
Az én katonaságomot.

Ne vigadjon sönki azon,
Hogy hazámbó masírozom.
Húl a zápor a nyomáson,
Ha ma rajtam, hónap máson.

27

Ez az utca végig poros;
Van szeretóm barna piros;
Ha barna is, mégsem cigán,
Csakhogy szeretne igazán.

28

Ritka búza, ritka rozs:
Ritka lőány igaz most.
A legény is csak addig,
Amíg mēgházasodik;
De ha mēgházasodik,
Ēgybe mēgravasodik.

29

Most jött hēzzám ěgy kis fecske,
Barna piros szép mőnyecske.
Nem szőkik, mind a vadkecske,
Mett ő hēzzám szelídőcske.

Méghattam házam népinek,
Hagyjon békét a fecskémnek,
Mett a fecske jámbor madár,
Ő sönkinek kárt nem csinál.

Ha kimögyön a határra,
A gazdája búzájára,
Visszatér ő nemsokára.
A még szokott szállására.

Kedves fecském, maradj velem,
Veled tötöm nyaram, telem,
Nem egy nyarat, nem egy telet,
Hanem egész életömet.

30

Szívárványos az ég alja,
Nem jól van a fejem alja,
Édös rózsám, igazítsd még,
Úgyis érted vagyok beteg.

31

Én biz ilyen nagy sárba
Nem mögyök a vásárba;
Te se menj el, feleség!
Jobb üdő is lehet még.

Apjok! olyant mét ebög?
Bármit mondjon, én mönyök,
Inkább tíz nap aratnék,
Mintsem itthon maradnék.

32

Üsmerek én egy gaz fukart,
Ki másébo sokat kopart.
E fukar, az ebszülötte
Égyször magát mégvetötte:
Kétezörnyi szörzeménre,
Égy garassal négy szömélyre
Bort vött Szöm Márton estére
Egész háznép örömére.

S míg azt a bort min megitták,
Hogy négyfelé elosztották,
Égynek se mönt a hasába,
Mind fölakadt a torkába,
Még nedvesút fönn a gége,
Szár az alsó vége.

33

Szeress, szeress, csak nözd meg, kit,
Mett a szerelöm megvakít,
Haja haj!
Mett ingömöt megvakított,
S örökre még szomorított,
Haja haj — haja haj!

Ne szeress te kettőt-hármat,
Mikor egy is elég bánat,
Haja haj!
Mer én is szerettem egyet,
Felejténém, de nem lehet,
Haja haj — haja haj!

Nem kell neköm sönki búja,
Bár csak az enyim se vóna,
Haja haj!
Éltem én búba eleget,
Mer az én rózsám mást szeret,
Haja haj — haja haj!

Ne szeressön sönki mélyön,
Mett nem tudja, mire mögyön,
Haja haj!
Örömei mind elmúlnak,
Víg napjai sírba húlnak,
Haja haj — haja haj!

Árok, árok, de mély árok,
Meggondolám, hogy így járok,
Haja haj!
Széjös árkon keskön palló,
Igazán szeretni nem jó,
Haja haj — haja haj!

34

Haj, két singös, vörös, széjös szép pántika!
Te vagy az én szívem legédösebb titka,
A titkót szerelóm, szívem szép szerelme
A vacsoracsillag világánál terme.

De kitő termónél, de ki adott nekém,
Csak a szép vacsoracsillag tudja, más nem;
Tuszógassák ugyan; de nem mondom, hogy ki;
Szívem édös titkát ne tudja még sönki.

Ihol jó karácson, fonlak a hajamba,
S ahol járok-kelök, piroslik az utca,
Nöznek a legények s vityálódnak velem,
De szívemnek titkát nem tudja még egy sem.

35

Vígon élöm világom,
Ne ítélj még, virágom!
Éljed te is, nem bánom,
Még szívembő kívánom.
Búsuljon, aki tud hëzza,
De én nem búsulok soha,
Jobb üdő is lösz valaha.

36

A hideg szél fúdogál,
A falevél húdogál,
Léányhűség múdogál,
S a jó legén sírdogál.

37

Mind csak sírok, mind csak sírok,
Keservimmel, jaj, nem bírok!
Most jöttem még más országból,
Sonyarú katonaságból.

Itthon, jaj, még se nyughattam,
Újra levél jött utánnam,
Indúnom kell hónap délbe,
Száz méfődre hideg télbe.

El kell hagynom hűtvesömöt,
S cecszopó küs gyermökömöt,
Árván maradt a ház tája,
Ki visel már gondot rája?

38

Tordátfalán van egy malom,
Bánatot örönek azon,
Néköm is van búbánatom,
Odaviszöm a hátamon.

Odaviszöm a hátamon,
Fölöntöm és lejáratom,
A mónárja mégöröli,
Mett a szívem nem gyűlöli.

Tordátfalán van egy malom,
Forog mindég csak tavaszon,
Bánatomot akkó viszöm,
Mett csak akkó vagyon vize.

Tordátfalán van egy malom,
De zörgésit ritkán hallom,
Mikó zörög, akkor is a
Szorútság kásáját járja.

Mégszorított ingöm is a
Szorútság, a bánat árja,
Azt fogadta a mónárja,
Hogy a hétön mind lejárja.

39

Fáj a szívem belő felől,
Mégse mútatom küjletről,
Olyan bánat a szívemön,
Talán mëghalok az éjön,
Egyik töszön, másik vöszön,
A sok irigy majt mëgöszön.

40

Mit titkolod, ha szeretsz?
Mikor arról nem tehetsz,
Neköm sem szabad szeretni,
Mett az anyám nem öngedi.

De attól tégöd szeretlek,
Mivel arról nem tehetek,
Jaj, te is szeretni ne félj,
Arról öngedelmet ne kérj.

41

Úgy megszáradt bennem a szű,
Mind mezőbe lekaszát fű,
Melyet ketször megforgatnak,
Harmadikszó főtakarnak.

42

Leterítöm keszkenyömöt,
Odavárom szeretömöt.

Várom, várom, míg várhatom,
Míg réám érik az álom.

Záros ajtóm nyitva tartom,
A galambam bébocsátom.

Töszök széköt, leütetöm,
Vetök ágyat, lefektetöm.

Jó hajnalba fölebresztöm,
Két pár csókkal eleresztöm.

43

Barátim, csak vigadjatok,
De bort neköm ne adjatok,
Igyátok még ti magatok,
Ingöm innét bocsászatok;
Józanon kell neköm lönni:
Léánykérni fogok mönni.

44

Hogy e léányt vezetgettem,
Réámfogták, hogy szeretém,
Réám biz azt nagy igazán,
Tíz faluba sincs jobb léány.

45

Pázsintos udvaron lakik a szegénség,
Ott a kamarába bészorút a szükség,
Ahol ki nem telik az úri vendégség,
Annak útítársa a nincsen elégség.

Ahol a bérösök virjadtig alusznak,
Csak napot számlálnak, a tűzhelyt nyújtóznak,
Délbe is horcogván sokáig alusznak:
Pázsint szokta kelni udvarát azoknak.

Ahova te bémész valahol egy házhoz,
Ott a gazda jajszón rugdos a kutyához,
Kérdözöd, férenöz, egyet szól tíz szódhoz:
Ne kívánd vendégül úni asztalához.

Ahol a nagyléány borzos fővel szítál,
A liztlang a fejin, mind malomba, úgy áll,
Napestig ahogy jár, éccaka is úgy hál:
Igön drága bogárt ott sönki sem talál.

Dagasztván, az ingit nem meri főtúrni,
Mett fél, hogy meglássák rút koszos könyököt,
Három hébe egyször fésüli még fejit:
Héába fárasztod oda a nász népit.

A házat is débe söpri még, nem röggel,
Akkor is előttd igön siettséggel,
Talász az ágy alatt szömeteköt széjel,
Ne mönj oda násszal, igön nagy seröggel.

Hol melyik faluba igön sok korcsoma,
Ki melyik mi erő, melyik asszon tudja,
Sokszor részögön jár s betegségnek mondja:
Ne félj, a szúszékot hogy a teli tartsa.

Ahol a gyermekök virjadtig főkelnek,
Ki sem nyít a szömök, úgy kinyeret kérnek,
Rút mosdatlan kézzel a kinyérbő szelnek:
Ne keresd ott hímit a tiszta életnek.

Ahol a guzsalyból gyakran tüzet tősznek,
Égy küs fonal fonni csépyelet keresnek,
Orsóárulónak keveset fizetnek:
Ne félj, hogy tavasszal vásznat fejerítnek.

46

A világot csak nevettem,
Míg ennyire főnöhettem;
De hogy lönne majt ezután,
Ha égyször mëgházasodnám,
Azt most ki nem találhatnám.

47

Búmba ketszer ágyba fekvém,
Nyavalyámtól nem mönekvém,
Úntam éltöm éccakáit,
Az álmotlan rossz óráit.
S e vót, rózsám, csak miattad,
Te bajom mëggyógyíthatod.

48

Ha égyször mëgházasodtál,
Ide s tova ne kóricálj.
Nem szereti feleségöd:
Hébe-hóba látni tégöd.

Ne hadd otthon csak magára,
Mett rosszul jár utoljára,
A késértet mëgijjeszti,
S az elég rossz lönne neki.

49

Elmönt a búdosó fecske,
Meleg helyön van má fészke.
Hát én vajon hova rakjam
Fészkomöt, hogy abba lakjam?

Rózsám! hëzzád mönyök lakni,
Ott kívánok fészket rakni.
Nincs számomra több meleg hely,
Hanem csak a te kebeled.

50

Jaj, be szennyes a kendője,
Talám nincsen szeretője.
Adja ide, hogy mossam ki,
Úgysem szeret ingöm sönki.

Jaj, be mocskos a ruhája,
Tám elhatta a mátkája,
Adná ide, én kimosnám,
Úgysem vót még soha mátkám.

Jaj, be szomorú a szüve,
Tám elhatta volt a hüve,
Jö'n hézzám, én el nem hagyom,
Szívít is megvigasztalom.

51

Mi haszna, arcád piross,
Szüved írott pappiros.
Látom, bőröd fejrke,
De a szüved feteke.

Ládd, az én arcám barna,
De szívem fejr alma,
Nem löszök veled éggyé,
Mett osztán tarka lönnék.

52

53

Nagy nénike fohászkodik,
Férhöz mönni kívánkozik.
Szeretne is férhöz mönni,
S nem akarja sönki vonni.
Jaj, be ráncos mán a bőre,
Mégis vágyik szeretőre.

54

Mönyök ide, mönyök tova,
Meg vagyok én kuruzsóva,
Akit sokszó mégátkoztam,
Mind csak avar barátkoztam.
Félök tőlle, ő is töllem,
Nem tudom, mi lösz belöllem.

55

Neköm van egy virágkertöm,
Abba sok vadrózsa teröm,
Én vagyok annak kertéssze,
Mikor tetszik, levelészem.

Gyakron odajárogatok,
Rózsáit meglátogatom.
Ma is egyet elütettem,
A tövit mégöntözgettem.

Ezután is beléjárok,
Amikor lehet, gyomlállok.
Ótogatok a tövökön,
Hogy vadrózsa ne terömjön.

56

57

Bánom, hogy megházasodám,
Kisasszont tukmátak réám.
Nincs több, csak két tehenöm,
Ennyiből áll mindönöm;
Kell a cifra főkötő,
Drága kesztyű, keszkenyő,
Strimfli, papucs, vigánó,
Még mi? tudja a manó.

58

Bánom, hogy megházasodtam,
Galamb helyött ülüt kaptam;
Hogy megijesztött ingömöt!
Majt kivájta a szömömöt.

Szeretné csak pacérozni,
S ott az úton bogározni.

59

A fuszulyka szára
Főfutott a fára;
Az én édösömnek
Csókra áll a szája.

Nem bánom, nem bánom,
Csak szüből sajnálom,
Hogy az én édösöm
Más karján találok.

Ha azt én tudhatnám,
Ki lösz az én babám,
Kedveznék én annak,
Az én galambamnak.

Fejér az én ingöm,
Mégölelhetsz ingöm,
Piross az én arcám,
Mégcsókóhatsz, rózsám.

A test lélok nélkül
Rothadásra készül,
Jaj az én lelkömnek,
Rózsám, nállad nélkül.

60

Verd meg, Isten, azt a szüvet,
Aki kettőt, hármat szeret;
Mer én csak egyet szeretök,
Mégis eleget szönvedök.

Érje bánat azt a szüvet,
Ki ura mellett mást szeret,
Mer én uram sem szeretöm,
Mégis megvert a teremtöm.

61

Mëgfogom az ökröm szarvát,
Kiszántom a kertöm alját,
Hogy terömjön csukros rózsát,
Ne terömjön több bozzafát.

Két malomhoz tartok számot,
Ötből-hatból vöszök vámot,
Addig vöszöm a sok vámot,
Míg otthagynom a kucsámot.

62

A pünkösti rózsa kihajlott az útra,
Jere bé, violám! szakassz egyet rólla,
Mett én szakasztottam, el is szalasztottam,
De még szakasztanék, ha rea talánék.

A tögörnek vizit kalánnyal kimerném,
Annak fenekiből drágagyöngyöt szödnék,
Régi szeretömnek gyöngybokrétát kötnék,
Szombaton esténként vélle mulatoznék.

Ver a hideg esső, a szokmányom ázik,
Esik a hideg hó, a lábam is fázik,
Még sincs, aki mondja: jere bé, violám,
Mëgcsokolom arcád hétször egymás után.

63

Jaj istenöm, rendölj szállást,
Mett mëguntam a bújdosást,
Idegön földön a lakást,
Éjfel-nappal a sok sírást.

64

Ki az urát nem szereti,
Ne mönjön el halott-látni,
Vagyon annak egy halottja,
Éjjel-nappal sírathatja.

Neköm is van egy halottom,
Télbe-nyárba sírathatom.
Már eltöt egy gyász-esztendöm,
Mégis viselöm gyászkendöm.

Haj, az a keserves halott,
Kit eltemetni nem szabad!
Neköm is egy halottam van,
Helyette én vagyok sírba.

Istenöm, tekétsd sorsomat,
Nyugtasd még a halottamat.
Ha ez egyet mégnyugtatod,
Látni mönyök más halottot.

65

Isten után van neköm
Két küs fiúgyermököm,
Főnevelöm őket hát,
Ha az Isten módot ád.

66

Mégcsalt nénéő léánkája,
Már ügyet sem vetök rája,
Csérbe hagyott az átkozott,
Más legényér imádkozott.

Ha elhagyott, nem búsulok,
Ahelyött dologhoz nyúlok,
Dógozom a két kezemmel,
Még nem élök szerelömmel.

67

Ó, te ravasz róka,
Szerelöm csalója!
Adj választ, ne fárassz,
Ha igazán szeretsz.

Én választ sem adok,
Nem is fáradozok,
Met az én édösöm
Betegágyba fekszik.

Oda sem mehetők,
Nem is izenhetők.
Erről azt gondolja,
Hogy én mást szeretők.

Noha azt gondolja,
Hamissan gondolja,
Hamiss gondolatja
El is kárhoztatja.

68

Vár ingöm a kedvesöm,
Majt megbúsul, ha késöm,
Elmögycök, mēgkeresöm.

Ucu! hēzza mönyök ma,
Bár jégesső húlana,
Ingöm mēg nem tartana.

69

Írtam neköd egy levelet,
Jött is arra jó felelet.

Kaptam tölled örömválaszt,
S tölled sönki el nem választ,
Szómnak állok, elhiggyed azt.

70

Én vagyok a borbélegén,
Beteg a szeretóm szégén,
Odamönyök éccakára,
Mēggyógyítottom virjadtára.

Vadnak sokféle virágok,
Ha nem használ, eret vágok,
Gyógyítgatom, amíg lehet,
Ha nem lehet: isten vele!

71

A szép rózsza hamar húl,
A szép lëán mëgavul.

Ha szép vagy is, ne légy kevély:
Rút, ha szép is, az ily szömély.

72

Üsmerök ëgy büszke lëánt,
Ki sok legénre füttyöt hánt,
Mëg velem is ravaszul bánt.

Ő a legént köcsögteti,
Mind hedegű, úgy szól neki,
De azután leneveti,
Mëgvetéssel kifizeti,
De azt még mëgemlőgeti.

73

Elig várom szombat estét,
Hogy Gyurkám láthassam esmét,
Jöjj el, Gyurkám! hozz karikát,
Ën is kötök szép bokkrétát.

Szombatot azét szeretóm,
Mett akkor jő el kedvesöm,
Akkor hoz írott pácákot,
Ósómra szép karikákat.

Hetfű csak azét nem tetszik,
Hogy szombattól messze esik,
Többi este is halálom,
Mett Gyurim hëába várom.

74

Fáj a kutyának a lába,
Mëgütötte a szalmába;
Ördög vigye a szalmáját,
Mé bántotta kutyám lábát.

Fáj a kutyámnak a feje,
Mégütötte a pap veje;
Ördög vigye a pap vejít,
Mé bántotta kutyám fejít.

Fáj a kutyámnak a füle,
Mégütötte a vén szüle;
Ördög vigye a vén szülét,
Mé bántotta kutyám fülét.

[. . . . .]

Fáj a kutyámnak a hasa,
Mégütötte török basa;
Ördög vigye török basát,
Mé bántotta kutyám hasát.

Fáj a kutyámnak a farka,
Odacsípte ajtó sorka;
Ördög vigye ajtó sorkát,
Mé csípte még kutyám farkát.

75

Jó leányok, csak fonjatok,
De mással is gondoljatok,
Künn fázódik egy legén,
Eresszétök bé szégént.

76

Sírhatok én, árva legén,
A szeretőm beteg szégén;
Jaj, ha még nem gyavúna,
Életöm is elmúna.

77

Szólhatsz hézzám már eleget,
De nem löszön rá felelet:

Ingöm egyszer mégtréfátál,
S magadnak is bajt okoztál,
Mett a pártába maradtál.

78

Szeretnék, drága lélok!
De megtudják, attó félök;
Ha megtudják, hogy szeretlek,
Úgy szégyölöm, majt elveszék.

79

Ablakomba fürge fészök,
Én a legénnek nem hiszök,
Mett a legén lëáncsaló,
Ki mondja: nem igaz, való?

Kerbe nő hónapos retök;
Én több legént nem szeretök,
Mett a legén lëáncsaló,
Ki mondja: nem igaz, való?

Ingöt, gúnyát, zsákot szövök,
Én soha férhöz nem mönyök,
Mett a legén lëáncsaló,
Ki mondja: nem igaz, való?

Virágaim mind elhányom,
A legént nem bokkrétázom,
Mett a legén lëáncsaló,
Ki mondja: nem igaz, való?

80

Az éjön ámomba olyan ámot láttam,
Tordátfali határt hat ökör szántotta,
Szeretöm is ott vót, az ekét tartotta,
Magam is ott vótam, hat ökröm hajtottam.

Az éjön ámomba olyan ámot láttam,
Hogy vetött ágyába Zsuzsikával háltam,
Az ő fejér keblit ésszetapogattam,
Gyöngé piros száját mindég csókógattam.

Az éjön ámomba olyan ámot láttam,
Hogy az én Zsuzsikám otthatta az ágyam,
De én nem búsulok azon, hogy otthatta,
Mett három hét múva hüt helyit mëgkapja.

Az éjőn ámomba olyan ámot láttam,
Hát a Zsuzsikámmal a pap előtt álltam;
Hogy a minap egyszer véle ámodoztam,
Szőnt hűtöt mondata az a rosszféle pap.

Az éjőn ámomba olyan ámot láttam,
Hogy az én Zsuzsikám Zsuzsiját dajkátam,
Azonba öbredtem, mett följött vót a nap,
Hát meglőtt, amit tött az álom és a pap.

81

Az én gazdám ha főkél,
Egész háznép tőlle fél,
Azt sem tudja, mit beszél.

Feleségit meőkéméli,
Azt igazán meőkücsüli,
Mindőn hétőn meőkeféli.

82

Ablakomon ne kopogtass,
Jőjj bé, rózsám! mett alusznak,
Alsom én is, alszik más is,
Jőjj bé hëzzám, aludj tésis.

83

Mëjölöntém szavaimot,
Elszámlálám bajaimot,
Értőd méltó haragimot,
Így kezdőm el panaszimot.

Nem hittem vóna felőlled,
Hogy csalárdság lögyőn benned,
Szűvemőt így kesergetőd,
Hűségömér ezt művelőd.

Mutattad, hogy mind szeretfél
Ingöm inkább mindőnöknél,
De csalárdsággal meőköttél,
Szerelöm rabjává töttél.

Én csalárdtságodnak hittem,
Jólehet hogy fáj a szívem;
Úgy ádjon még a nagy Isten,
Amint igaz vótál, szívem.

Jó töttödért jót kívánok,
De buszuért buszut állok,
Ha abba módot találok,
Érdömöd szerént szógálok.

Többet ezt nem szaporítom,
Mett csak nevekődik kénom,
Talám könnyebb lősz szívemnek,
Ha szömeid rám nem nőznek.

Jaj, hogy kell tölled megválnom,
Kedvökre termött virágom,
De te vagy oka ezöknek,
Ne tulajdonítsd sönkinek.

Én már tölled búcsút vöszök,
Veled csak ritkán beszélök,
Élj kedvedre, szép violám,
Ki számot gyakron csókolád.

84

Szeress, rózsám! csak nözd még, kit,
Mett a szeretet megvakított.

Haj, ingom is megvakított,
Örökre megszorított,
Csak még sírba nem szállított.

85

Szeretetből töttünk vallást,
Hogy ne hagyjuk hótig egymást;
Te hattál el, nem én tégöd,
Te vagy az a csalfa lélök.

86

A szeretőm szömődöke
Többet ér, mind a hat ökre,
A hat ökre szántóvető,
Maga pedig hű szerető.

Mi haszna, ha hat ökör van
A szép hosszú istállóba,
Ellenbe szeretet nincsen
A cifra magoss kőházba.

Az én szeretőmnek nincsen
Sem szép kőháza, sem kécncse,
Elég kécncs, ha ingöm szeret,
Én megelégszöm hát velle.

87

Isten hézzád, szép viola,
Nem vétöttem neköd soha,
Nem is vétök, amíg élök,
Amíg bennem zöng a lélök,
Zöng a lélök, zöng a szó,
Zöng a szerelöm-ajtó.

88

Mönnöm kell már neköm is,
Bésoroztak ingöm is.

Édösanyám! ne sírj értem,
Gondot visel a jó Isten.

Küssebb-nagyobb jó leányok!
Visszajövök még hézzátok.

Tégödöt is, lelköm Kató!
Ádjon még a mindönható,

Hagyj föl aval a sírással,
Még találkozzunk egymással.

89

A kűs madár galickába
Csipög, csipög nagy bújába;
Sírok én is keservembe,
Ha nem látlak szömtől szömbe.

90

Réám nevet szömöd, szád;
De nem hajtok sömmit rád.

Még csak diáklegén vagyok,
Szeretőnek békét hagyok.

Ha léánba bolondúnék,
Osztán többet nem tanónék.

Hogy mersz hát ingöm szeretni,
Le fog a világ nevetni;

Ha ellopod a szűvemöt,
Ördög viszi a könyvemöt.

91

A szeretőd Jancsi nevű,
Furcsa legén, de jókedvű.

Szépön kötve bocskora,
Jól csattog az ostora.

Vágyol, húgom! réája?
Ha kér, mehetsz hëzzája.

92

Hogy ingöm mëgvetöttél,
Tudom: másba szerettél.

Dërék léány! elhagyál,
De jó legénre kapál.

Ha këll, hëzza elmehetsz,
Vëlle, tudom, mëgélhetsz.

Önni s inni szereti,
Bajusszát pödörgeti.

Csak a lábát lógassa,
A dógot nem szokhassa.

93

Magoss högyről foly a patak,
Ó be rossz legénnek adtak;
Ha én attó megváhatnám,
A legént megválogatnám.

Megválogatnám a legént.
Mind a vásáron az edént,
Az edénnek a mázassát,
A legénnek a szálassát,
S pántikának a csukrossát.

Magoss a torony teteje,
Az én rózsám építötte,
Cíprusfából kimetszötte,
Én vótam annak levele.

Ha én azt még tudtam vóna,
Hogy a kökény édös vóna,
Ěgy marokkal szödtem vóna,
A zsebömbe töttem vóna,
Kedvesömnek adtam vóna.
Ěgy pár csókot nyertem vóna.

94

Udvarhelyön sok az éfiasszony,
Idrés-budrés főkötője vagyön.
Az urának vászon a nadrágja,
Tikos-tákos fejelés csidmája.

Kisöpröttem kifestött szobámot,
Fövetöttem paplanyos ágyamot,
Mindön este várom a kérőköt,
De az álom mind elölte ökö!

95

Jösszte hézzám, szép madárka!
Nem zárlak én galickába;
Mikó tetszik, elrepülhetsz,
Ha kedved lösz, visszajöhetsz.

96

Mondd még, édös rózsám,
Hogy mikor jössz hézzám,
Télbe, karácsonba,
Küs karácson napján?

Látod ama högyön
Azt a száraz nyárfát?
Mikor a kizödül,
Akkor mönyök hézzád.

Még megérod, rózsám,
Bézödül az én fám,
Bëzzëg akkor tésis
Visszajönél hézzám.

97

Ne szeress, ne szeress,
Tudod, hogy nem küllesz,
Eltót az az üdő,
Mikor vótál kedves.

Te töttél fogadást
Énelöttem, nem más,
Hogy te rajtam küjel
Sohasem szeretsz mást.

De te hamis vótál,
Ingömöt elhattál,
Ëgy-két hamis csókér
Máshoz folyamodtál.

Hëzzám is most kezde
Ëgy kis madár jární,
Virágoskertömbe
Fëszket kezde rakni.

Azt is az irigyek
Eszre kezdék vonni,
Az ő gyöngé fészkit
Széjel kezdék hánni.

Irigyim, irigyim,
Gonosz-akaróim,
Mét nem hattok békét,
Kik egymást szeretik.

Hervadt az a rózsa,
Melynek szénye nincsen,
Bágyadt az a madár,
Melynek tása nincsen.

Én is bágyadt vagyok,
A tásam elhagya,
Csak az Isten tudja,
Még se kapom soha!

98

Ha az úton kettő megáll,
Mind a kettő ingöm gyaláz;
Ne gyalázz mást, nözd még magad,
Az Isten veled is szabad.

99

Addig ütem a tűzhelyön,
Mind elégett a fössingöm,
Pedig nincsen több, csak kettő,
Van főt rajta harminckettő.

Nincsen fonal a rudamon,
Három pászma matóllámon,
Azt is hat hónapig fontam,
Mégis eleget aludtam.

Hetfűn szapulóba raktam,
Szombatig mind szapulottam,
Komámasszont réahítottam,
Kalákába kimosattam.

A bornyúkot elhajtottam,
Húgomasszont ott talátam,
Vele addig tanácskoztam,
Míg a csordát visszavártam.

Búzát csép alól elloptam,
Abból vígon iddogátam,
Egér ötte, azt mondottam,
Jámbor uramot mégcsaltam.

100

Kicsi léány! ez a solló,
Látom, éppen neköd való;
Vágjad, vágjad a búzát,
Csakhogy kezed el ne vágd,
A nyóc pótra, négy garas
Mind tiéd lösz, csak arass.

101

Van már neköm szép új csidmám,
Karácsonba föl is húznám,
Az egyiknél jobb a másik,
Nincs több réta, csak három lik,
Két szál búza, négy szál konkoly,
Gazdaságom mind csak így foly.

102

Segösváros nemös város,
Van kapuja kilenc záros,
Abba lakik egy mészáros,
Kinek neve Virág János,
Tudja azt az egész város,
Hogy ő velem milyen páros.

Kordován csidma lábába,
Sárga sorkantyú sorkába,
Ësszeveri legén-módra,
Amúgy húl a rózsa rólla.

Kapum előtt ne verögesd,
Víg szívemöt ne kesergesd;
Kapum előtt verögetted,
S víg szívemöt kesergetted.

A szeretöm szöme, szája
Többet ér, mind a pajtája;
A pajtája feteke gyász,
De ő maga aranytornác.

103

Mit akar itt az izgága,
Hogy még a nyelvit is rágja?
A lábán is csak elig áll,
Mindönt összevissza bothál.
Hadarász a két kezivel,
Fálnak mönyön a fejivel.
Pálinkával úgy ellakott,
Hogy kitorpte az ablakot.

104

Én elmönék zöd erdőbe sétáni,
Lefeküdtem árnyékába nyugunni,

Odajöve fülemile küs madár,
Utasodván, hogy ingömöt ott talál.

Hoza neköm körme között cédolát,
Abba látám szeretömnek szándékát.

Amely gyűrűt jegybe adtál, vödd vissza,
Mett annak a küssebb köve sem tiszta.

Ki a gyűrűt neköd adta, add vissza,
Ha a gyűrűt elpiszkóta, hadd mossa.

105

Ez a léány kész gazdasszon,
Elvöszöm még e tavaszon,
Már neköm van ez ígérve,
Az esze is még van érve;
Ki ezt töllem mēgtagadja,
Azt az ördög elragadja.

106

Ne búsuljon akárki menyecske,
Ha az ura nemigön szépöcske,
Ha mëghal is, mëg ne haljon érte,
Mett többet hoz a tavaszi fecske.

107

Dorkó magát jól mulassa,
A korcsomát látogassa,
Mind azt mondja: el kell hinni,
Nem szokott ő sokat inni.
Három kupát ivutt csak,
S úgy földöt, mind a csutak.

108

Édös rózsám! úgy szeretlek,
Hogy eszömből ki nem vetlek;
Messze földről jöttem hëzzád,
Jó szüvel lát apád, anyád.

Ha mán te is elfogadnál,
Ëgy éjeire szálást adnál:
Házatoknál mëg is hálnék,
Hónap osztán elébb állnék.

109

Cifra kapu, de nincs galambbúgja;
Büszke legén, ha galambja vóna;
A legénnek szép galambja lönne,
Ha az anyjok annyit nem zsimbólne.

Cserepes ház, zsöndölyös a pajta,
Szép iratos festött járom rajta,
Festött járom, cserepes ház mönne,
Csak az apjok oly fukar ne lönne.

Első dolog: hogy lögyön egésség,
Másod dolog: hogy ne nyomjon éhség,
Harmad dolog: tiszta gúnyám lögyön,
A többi majt maga rendin mönyön.

Mit ér neköm a világ vörösse,
Ha egy csöndös órácskám se lönne,
Mit ér neköm mindön gazdagságom,
Mikó nem lösz fogam, mivel rágnom.

Imádkozom az én teremtőmnek,
Adjon eszöt az én szeretőmnek,
Osztán adjon a munkához kedvet,
Véges-végül tiszta hű szerelmet.

110

Az a Bagdi annyit iszik,
Hogy haza is mások viszik,
Nincs mit vögyön a hátára,
Addig járt a korcsonára.
Nincs födele a házának,
Köszönje a nagy torkának.

111

Pajtás! te jó vadász vagy,
Bátorságod elég nagy.
S ha mönni kell medvére,
Jól vigyázz a körmire,
Mett ő körmös egy legén,
Ezt nem csak most tudom én.

112

Tartanék szeretőt,
De nem tudom, hogy kit?
Szégén léán vagyok,
Nem tudok én sönkit.

Elmönnék fonóba,
De anyám nem ereszt,
S ha pötyörgök érte,
Nagy szömököt mereszt.

A kutyánk még hamiss,
Más ide nem jöhet;
Egyedül gunnyasztok
A cserepes mellett.

A jó Isten tudja,
Mi lösz így belöllem,
Ha a legénszerög
Mit se tud felöllem.

Elbúsulom magam,
Kiszárad a szívem,
Mind a virág, mikor
Ápolója nincsen.

113

Rajta, pajtás, csépöt elé!
Induljunk el nyugot felé,
Hál' istennek ép a karunk,
Étien hát csak még nem halunk;
Ha jól cséplünk úgy részibe,
Lösz kinyerünk égyszöribe.

114

Csá, te Rendös, hó, te Szilaj!
Csak a manó tudja, mi baj:
A föld olyan bajjal kel föl,
Hogy két eke törött mán el;

Pedig most harmad ideje
Törökbúzáat veték ide,
Be jól számlott a föld akkor,
Mind gyermek-ekével a por.

De látom, az eke hibás,
Nem jó fából készűt, visszas,
Szúította régi rossz csere,
Csak muszájbó szántok vele;

De a jó ég ha mégsegitt,
Új eszközöm löszön mégint,
E cudar tartat elvetöm,
Ésszezúzom, nem kell neköm.

115

A főszögön egy menyecske,
Nagy szégyön, hogy körmösöcske,
Éj-haj, be rossz tejet szopott!
Mút hetön is lúdat lopott,
Vitték a bíró házához
S kötötték a góc lábához.

116

Hozott bátyó feleségöt,
S csinát egy nagy vendégségöt,
Sok vagyont is kapott vele,
Szúszék, láda mind mөгtele,
Mөг tehent is hármat hoztak,
De mind visszabogároztak.

117

A mút hétön sokadalom,
Ma van mөгint lakadalom,

Ezt biz éppen én is vártam,
Úgyis táncot rég nem jártam;

Ha mөгpöndül a cimbalom,
Nagyot ugróm, mihent hallom.

Ez az élet a víg élet,
Nekünk éppen ilyen kellett.

Mézes pálinkát is adtak,
A bor úgy foly, mind a patak.

Ma is ugyan jól tartanak,
Hónapra is mөгhívának,

Ezött mi is főfogadjuk,
Hogy a köcsönt visszaadjuk.

Nem felejtjük, amíg élünk,
Hogy annyi jót töttek véllünk,

A menyasszon s a vőlegén
Éljenek, azt kívánom én,

Még bódogul sok ideig,
Bár hetvenhét esztendeig.

118

Anyámasszon mondogálá,
Hogy leányát neköm adná;
El is mönnék öhëzzája,
De igön szabad a szája,
Sok pöröm lönne miatta,
Azt a példa mëgmutatta.

119

Szeret ingöm két viola,
Ëgyik titkon, a más tudva;
Aki ingöm titkon szeret,
Az én szívem azétt eped.

Jó szeretni, de titkoson,
Nem mindönkö játékoson,
Jaj, mett aki nyilván szeret,
Mëgirigylik az embörök.

120

Minap hogy haza indútam,
A kemöncénél kést láttam,
Kinek nyele gyöngyházás vót,
Kiét szívem szinte mëghót.

Az újammal hëzzáéérék,
S a kezemhöz csipeszködék;
Azt a gazda hogy mëglatta,
Egy nagy botot eléránta,

Vitéz módra hëzzám csapa,
A lelköm is majt kifuta,
Eb szógáljon immán többet,
Otthon próbálok már égyet.

Méguntam én jobbágyszörbe
Kaszáni a szőlőhőgybe,
Inkább vöszök feleségöt,
Azzal verök ellenségöt.

121

Mégtanítottam a rókákat,
A sok tudós szönt kofákat,
Kik elszólják a lánykákat,
Az ártatlan galambkákat.

Be szöntök ők a templomba,
S be gonoszok alattomba;
De én tromfra tromfot adok,
Adós, tudom, nem maradok.

122

A kofák összeállottak,
Szeretőmnél elszólottak,
De ha kezemre kerünek,
Akkor másként hegedünek,
Ingöm többet nem csöpünek.

123

Édös kincsöm, szép galambom,
Dörékadot öllel fogom,
Szömbe nézőm a képödöt,
Így szeretlek én tégödöt.

Húzd ki, cigán, húzd ki szépön,
Most a világ tetszik neköm,
Most élöm én gyöngyéletöm,
Most van neköm búcsületöm.

Haj, ifjúság, szép ifjúság!
Az ifjúság nem bolondság;
Ki nem tudja főhasznáni,
Késő lősz majt vénön bänni.

Haj, csillagom, gyócsingösöm,
Pillants réám, szerelmesöm,
Ne fordulj el, ha mégfoglak,
Ne pirulj, ha mégcsókollak.

A szeretőm piros rózsa,
Két arcája bazsarózsa,
De a szűve tubarózsa,
Enyim lösz ő hús' agyóra.

124

Még is házasodnám,
Nem tudom, mit tőgyek:
Fiatalt vaj vénöt,
Vaj özvegyöt vőgyek?
Kuttya ezör teringötte
Csavargós életje.
Iha! ja-ja-jaj!

Ha papléánt vőszök,
Mindég imádkozik,
A szép dojákokkal
Könnyen barátkozik.
Kuttya ezör teringötte
Csavargós életje.
Iha! ja-ja-jaj!

Ha fiatal vőszök,
Nem tud cepót sütni,
Ha vendégök jönnek,
Nem tudja terektálni.
Kuttya ezör teringötte
Csavargós életje.
Iha! ja-ja-jaj!

Ha özvegyöt vőszök,
A mindég szomorú,
Annak mindön szova
Ěgy égiháború.
Kuttya ezör teringötte
Csavargós életje.
Iha! ja-ja-jaj!

Így hát egész hótig
Szöröncsétlen löszök,
Nem kell a házasság,
Inkább barát löszök.
Kuttya ezör teringötte
Csavargós életje.
Iha! ja-ja-jaj!

125

A nagyléánt sokan dongják,
Hogy elkapják, elig várják;
De mégis csak égynek adják,
A többítő mëgradják.

126

Csak szűkebben, feleség!
Mett kevés a nyereség;
Ne tálalj ki mindönt ma,
Hagyj égy kicsit hónapra.

127

Égy madarat kergettem,
De utól nem érhettem,
Más vitte el helyettem,
S azt nem igön szerettem.

Mikó szinte mëgfogtam,
Szépön elszalasztottam,
S nálla nélkül maradtam.

128

Feleségöm be szeretném,
Ha mással elcserélhetném,
Ki elvinné, főfogadnám,
Pótlás nélkül odaadnám.

129

Foly a Nyikó zavaroson,
Én hát innét elbúdosom.
A mút éjel katonának
Ingömöt is elfogának.
Nincsen hibám, nincsen nagyobb,
Csak anyyi, hogy szégén vagyok.

130

Kapud előtt járok, kapud előtt járok,
Bojtos ostorommal nagyokat csattantok.
(Erre szóval mondják:)
Héj elé, Daru, Rendös!
(Esmét énekölve:)
Feteke condrámot vetöm palinkára,
S az én édösömhöz mönyök vacsorára.
(Esmét rá szóval:)
Héj elé, Szilaj, Csöndös!

131

Aki ingöm szüből szeret,
Könnyen magáévá tehet;
Szeress ingöm szüvedbő,
Két feteke szömödbő.

132

Én istenöm, add megérnöm,
Kit szeretök, aval élnöm;
Ha azt még nem adod érnöm,
Én istenöm, végy el ingöm.

133

Édösapám sokszó mondta,
Mikor a bocskorát fonta:
Héj, fiam, nem érünk jót,
Darágán mérik a sót.

134

Sűrűn csillagzik az ég,
Eszödbe jutok én még;
De akkó mán késő lösz,
Mett a szüvem másé lösz.

135

Títnak, rózsám, títnak tölled,
Titkon se beszéljek veled,
Ahol látlak, kerüljelek,
Még az úton se köszönjek;
De én attól nem kerüllek,
Mett én igazán szeretlek.

136

Bódogasszon, aranylapi,
Hézzád mönyök, rózsám, lakni;
Száradjon el az a lapi,
Míg én odamönyök lakni.

137

Jaj istenöm, micsináljak,
Férhöz mönnek vagy szógáljak?
Ha szógálok, jó bért várok,
Férhöz mönyök, sok bút látok.

138

Mikó kinyér a kezedbe,
Mindég én jussak eszödbe,
Akkó se más egyebekről,
Mind az igaz szeretetről.

139

Ha nem szeretsz igazán,
Ne jártass magad után.
Jobb lösz egymástó megválunk,
Mind az éjön bajt csinánunk,
Én nem bánom, ma keress mást,
Ne csaljuk tovább is egymást.

140

Én az uram hogy gyűlölöm,
Gyászvirággal bíbelődöm;
De másnak azt komendálom,
Gyászvirágot ne gyomláljon,
Vagyon annak egy virága,
A neki elég bánatja.

141

Fáj a szívem kívül-belől,
Bánat szorította kétfelől,
Fáj a szívem teérötted,
Hogy nem beszélhetök veled.

142

Hozd el, Uram Isten, küs karácson napját,
Mett már rég meguntam a gazdám konyháját,
Három töpörtyűvel rántott fuszulykáját,
Körme között hozott pirányi túróját.

143

Hazám, hazám, édös hazám,
Bár csak határod láthatnám!

Látom füstjtit, de csak elig,
Hogy az égen lengedözik.

Anyám, anyám, gyújts gyertyára,
Hëzzád mönyök vacsorára.

Fóralj neköm édös tejet,
Apritts belé lány kinyeret,

Hadd ögyem egy víg vacsorát,
Milyent édösanyám csinát.

144

Odaki a Csöngőbe, Csöngőbe,
Rózsa termik a fűbe, a fűbe.

Jere, rózsám, szödjük le, szödjük le,
Vidd a város végire, végire;

Add oda egy legénnek, legénnek,
Están nevezetűnek, -zetűnek;

Ha kérdi, hogy ki küdte? ki küdte?
Mondd, hogy Panna tisztölte, tisztölte.

145

A Küküllőn malom vagyon,
Csörög-pörög igen nagyon,
Azét csörög olyan igen,
Mett a mónár hamis legén.

A Küküllő bé van fagyva,
Átalmönt a mónár rajta;
Jere vissza, szívem mónár,
Mett a garad szerelmet jár.

146

Duna martján két szép nádszál,
Mind a kettő szépen talál,
Egyik: Máris, hajlandó,
Másik: Gyurka, illendő.

Illenének össze,
Koszorúba kötve,
Szögre kéne tönni,
Röggel elévönni,
Hétször megcsókóni,
Esmét visszatönni.

147

Most akadtam egy virágra,
Kit jó anya szült világra,

Tiszta mosott a ruhája,
Jaj, be szépön illik rája!

Ingömöt vár vacsorára,
A jó mézes pálinkára.

148

Csíkbold hoztam feleségöt,
De nem hoztam nyereségöt;
Héj, feleség, feleség!
De nincs benned nyereség.

Ó, te vasfogú vén bába,
Ki szeretne valójába?
Mikor te előttem jársz,
A hideg mindönkör ráz.

Szögfű, rózsza, majoránszál,
Az illatja szűvemig száll;
Jaj, hogy nem szakaszthatok,
Jaj istenöm, meghalok.

149

Jaj istenöm, teremtöm!
Be beteg a szeretöm,

Babot főztem, nem öszik,
A levibő sem iszik.

Én istenöm! gyógyítsd még,
Szöröncsémre maraszd még!

150

Gyöngé Andris szép viola,
A kertömbe csukros rózsza,
Főszökék egy szürke lóra,
Elindula hosszú útra.

Szürke lóról leborula,
Égy gát alá beléhala;
Jaj istenöm! harangoznak,
Talám az én galambamnak.

Erdővidéki viola,
Udvarhelyi csukros rózsa,
Kit nem felejt szívem soha,
Andris, miét ütél lóra?

151

Adjon Isten mindön jót,
Mind ezelőtt régön vót,
De későre kopossót.

[. . . . .]

152

Szeretni nem tudtam,
De már most jól tudok,
Búsúni nem tudtam,
Úgyis megtanulok.

Szerelöm, szerelöm,
Átkozott szerelöm!
Miét nem termöttél
Mindön falevelön?

Mindön falevelön,
Mindön fa tetején,
Hogy szakasztott vóna
Mindön szégén legén.

Szömöm sír az égyik,
A másik könnyezik,
Úgy sír mind a kettő,
Mind a záporesső.

Mett én szakasztottam,
De elszalasztottam,
S már nem szakaszthatok,
Mett mást nem találok.

153

Kútágásra szállott a sas,
Többet, rózsám, ne csalogass,
Csalogatott ingöm más is,
Nálladnál szöb virágszál is.

154

Idekünn a ződ erdőbe
Madár lakik egy fészökbe.

Én is oda mönnék lakni,
Ha egy fészököt tudnék rakni.

Küs madár te, hogy tudsz élni,
Mikor nem is tudsz beszélni?

Ládd, én eleget beszélek,
Mégis búbánatba élek.

155

Ződ a kökén, majd megékül,
Most vagyok szerető nékül.

Olyan vagyok én anékül,
Mind a rózsa virág nékül.

Kinek nincsen szeretője,
Adjon annak teremtője;

Neköm sincsen, neköd sincsen,
Bárcsak adna neköd ingem.

156

Ha mëghalok, mëghalok,
Eltemetnek a papok;
De én arra nem hajtok,
Halálom nem áll rajtok.

Ha mëghalok, mëghalok,
Eltemetnek a papok;
De mëgbocsásson a pap,
Nem lösz a még mahónap.

Ha mëghalok, mëghalok,
Eltemetnek a papok;
Temessenek, gyöngyalak,
Csak esztendőt bírjalak.

Ha mëghalok, mëghalok,
Eltemetnek a papok;
De szeretlek, küs hamiss,
Hótom után halva is.

157

Tudós legén Barna Peti,
Magát nagyon hányja-veti;
Iskolába járt sokáig,
Elment vót a bé-á-báig.
Ha több vóna a fejibe,
Pap lehetne ëgyszöribe.

158

Szombat este hét órára
Hëzzád mönyök vacsorára,

Fóralj neköm édös tejet,
Apritts belé lágy kinyeret,

Jobban esik a vacsorám,
Ha te adtad, édös rózsám!

159

Főfogadtam száz- mëg százszor,
Nem fogok szeretni máccor;
De ha a szép lëánt látom,
Mëg nem állom fogadásom.

160

Ëgy vén banyó azt fogta rám,
Hogy mëggyűlöt az én babám,

Elrontaná bizon töllem,
Hogy kapja el más előllem.

Sokat rágott mán ingömët,
Azt hitte, hogy majt eltemet,

Mind csak mocskót, úgy hazudott,
Hogy nagyobbat má nem tudott.

De mēglakol még azér
A sok marakodásér.

Mēgmosdatom ökemit,
Mēgvakarom a nyelvit.

161

Ěgy lēánnyal mēgkénáltak,
De nem tudom, micsináljak,
Elvőgyem vaj retiráljak?

Szép a lēány s elég víg,
De az esze igön híg.

162

Futri Samu jó gazda lött:
Mindöne van, ami kellött,

Van tehene, két tinója,
Szēgénkéköt csak gūzsolja,

Hármat fogott ěgy járomba,
Úgy indút mēg a malomba.

163

Katona lött az én játom,
Jól tud űni a lóháton,
El is hittem azt felőlle:
Trágyamestör lősz belőlle.

164

Ne add neköm, Ilonka!
Ha masina-pálinka;

Azt csak ki kell önteni,
Kár azét pénzt köteni,

Hisz a csupa betegség,
S az osztán szép nyereség!

Bolond, ki nem hiszi még,
Rázza ki a nagy hideg.

165

Ti gazfickók! mit gondótok,
Hogy örökké csak civódtok?

Ha mégis csak háborogtok,
Hát ma mind ördögöt fogtok:

Ëgymást annyit ne marjátok,
Nem vót kutya az apátok.

166

Ne sírj, rózsám! én sem sírok,
Csak búcsút vönni akarok,
Már elmönyök közülletök;
Isten maradjon veletök.

Úgy elmönyök, meglássátok,
Hogy hírömöt sem halljátok;
Ha visszatérnék hézzátok,
Tudom, jó szúvel látnátok.

167

Tudom, pajtás! más faluba
Kinél vótál guzsalyasba,
Azt a léánt el ké' vönni,
Utánna ké' frissen mönni.

Már én bizon nem vöszöm,
Mett nem mönt el az eszöm;
Mindön embör azt mondja,
Hogy a köntös bolondja.

168

Ej-haj, liliom keringötte!
Tudom, hol vótál az este;

Az ablakon vótam lesbe,
Szép léány út az ölödbe;

Tudom, hëzzád el is mönne,
Hanem oda mönte kéne;

De annak még a posztója
A szöböni festő-házba,

De annak még a guzsalya
A Hargita ódalába.

169

Van komának ifjú neje,
De mëgromlott agyveleje;
Sokat füstöl a pipája,
De többet a koponyája.

170

Van egy beteg a főszögön,
Ki sokat járt nagy részögön;

Beteg szégén s olyan beteg,
Hogy talám nem is gyavul mëg;

Sűrűn járt a pálinkára,
Most nem állhat a lábára,

Mëgromlott az egészsége,
Azt csináta a nagy gége.

171

Egész hétön az a varga
A korcsmákon mind csavarga:
Ki egyikből s bé a másba,
Mindaddig, míg fért a hasba;
Azét nem kész az én csidmám,
Jaj pedig hogy táncolhatnám!

172

Sokat jártam egy léánhoz,
A szép barna Katicához;

Eljő hezzám, azt ígérte,
Bátyám neköm még is kérte;

De nem akar eljöni most,
Mëgszeretött egy nadrágost,

Üljön otthon, ha nem jő,
Üsse még a szöszmënkő.

173

Mindön legén házas lögyön,
Magának egy tá'sat vögyön,

Amíg nyakán nincs a nögyven,
S nem húlott még hó a högyën.

Ha szürküni kezd a haja,
A küsléán nem kap rajta.

174

Hó te Gyurka, hó te hó!
Ne szökjél úgy, mind a ló.

Ne taposs, mind a marha,
A más embör lábára.

Ha úgy szököl, mind a ló,
Nem vagy közinkbe való.

175

Iszos Jankó jaj be fázik!
A szöme is hogy káprázik!

Csak hunyorgat a cégérre,
Nincs mit tögyön a fejire,
Meleg gúnyát a testire,
Hogy egészen hül a vére.

Vót kucsmája az apjának,
De nem maradt a fiának:

Mett azt a moly mind mēgötte,
Nem tud vönni mást helyötte,
A nagy torka mind ezt tötte.

176

Édösanyám rózsafája,
Én vótam a legszöbb ága,

Ëgy rossz lēán leszakaszta,
Piros keblin elhērvaszta.

177

Ëgyször ide, máccor tova,
Azét nincsen kedvem soha;

Kedvem csak születik, mēghal,
A reménség ingöm mēgcsal.

178

Édösanyám sok szép szava,
Kit fogadtam, kit nem soha;

Mēgfogadám, de már késő,
Eltöt már a sok szép üdő.

Be sokszor mondta az anyám,
Vinném eladni a dēckám,

De a fenyőt mēgvetöttem,
Dēckám otthon felejtöttem.

179

Jere szüvemhöz, te Kata,
Szüved olyan, mind a patak;
Adj egy csókot, osztán én mást,
Így nem csaljuk mēg mű ēgymást.

180

Édös virics foly a fából,
Jere ki, rózsám, a házból;

Én bémönnék, de az anyád,
Tudom, hogy haragszik reám.

Adj egy csókot az arcámra,
S örömmel mönyök dógomra.

181

Mönyök a szénagyútőre,
Ne várj szombaton estére,
Addig a nap úgy telik el,
Ha följö, elig halad el.

182

Fejér üröm, feteke nád,
Tagadd még értem az anyád,
Igazabb löszök én hézzád,
Mind tulajdon édósanyád.

A faluba mind azt mondják,
Hogy héába járok hézzád;
Ó, ha nem lehetsz szeretóm,
Szömöd miét pislog neköm?

183

Ablakomba egy rózsafa,
Élhetsz-ë még, édös Kata?!
Ha mëghótál, édös Katám,
Nincsen neköm apám, anyám.

184

Törpe Mihók mëgbolondút,
Az eszitől mëgszabadút,
Magát jól a földhöz verte,
Hogy Máriskát el nem nyerte.
Éretlen vót még az esze,
Tennap az is mind elvesze.

185

186

Szombat este ne jőj hézzám,
Mett akkó vigyáznak rëám;
Henem ha jössz, csöndösön járj,
Amíg béereszlek, künn várj!

187

Rózsám kapum előtt eljár,
Ingöm számba sem vöszön már,
Mëgvetötte a kapumot,
Nem üsmeri a házamot.

Vót az üdő, hogy üsmerte,
Ëgyebütt helyit sem lölte;
De még eljő az az üdő,
Sírva sétál kapum előtt.

188

Szeress, rózsám, csak nözd mëg, kit,
Mett a szerelöm mëgvakitt;
Szeress, rózsám, csak lögyön szép,
Ha szönvedsz is, hadd lögyön mét.

189

Hogyha én azt tudhatnám,
Szöbbit szeretsz nállamnál,
Az én kicsi bocskorkám
Utánnad nem szaggatnám.

190

Érted vagyok, rózsám, beteg,
Löl a mindönnapi hideg;
Érted bizon, nem is csuda,
Mer te szép vagy, gyöngé rózsá.

191

Én nem mönyök hézzája,
Mett fuszulykás a szája;
Mönjön haza, mosdjék még,
Osztán házasodjék még.

Bár csak ingöm valaki
Ëgy úrfinak kérne ki,
Nem mondanám azt neki:
Ahol bėjött, mönjön ki.

192

Szeress ingöm, ne anyádot,
Jere hézzám közelebb;
Ën csókolom még a szádot,
Lögyek én a kedvesebb.

193

Nincsen neköm apám, anyám,
Ki gondot viseljön rëám,
Aki vagyon, csak mostoha,
Gondom nem viseli soha.

Fáj a szívem, nem tagadom,
Akiét fáj, nem láthatom;
Ëltem érte, de nem immár,
Gondolom, hogy haljak még már.

Sírok, sírok, sokat sírok,
Mett bánatimmal nem bírok;
Bánataim olyan nagyok,
Hogy miattok májt mëghalok.

194

Jaj istenöm, én hogy élök?
Még egy madártól is félök,
Hogyha egy madár főrepül,
Az én szívem mindjá mëghül.

195

Szép mönyecske, drága lélek!
Be igazán szerettelek!
Ěgyször mĚg is kĚretĚlek,
MĚgis el nem nyerhetĚlek.

Köszönd apádnak s anyádnak,
Hogy töllem mĚgtagadának,
Ěgy rosszkedvű vén gazdának
SzĚpön odaszottyintának.

196

Látom, ugyan jól ittál,
Te nagyorkú Sönki Pál!

A vőfé' ma mĚg cipál,
Ha mĚg a szád bé nem áll.

Itt a táncot ne zavard,
Majt szógál a csonka kard.

Most a fejed igön nagy,
Lódulj, míg a jován vagy.

Ne légy olyan makrancos,
Nincs itt sömmi bajod most.

Jobb lösz, inset takarodj,
Aló! kurtán vakarodj,

Amíg el nem kergetlek,
Ěbrúdon ki nem vetlek.

197

Idegön földre ne siess,
Hogyha hazádba mĚgélhetsz;
Idegönnek s jövevének
Nincsen bücsüje szĚgĚnnek.

198

Vót szeretőm, de nem tetszik,
Most is a korcsomán fekszik;
Hazahínám, esső esik,
Attó félök, hogy elesik.

199

A legénnek nincsen esze,
Mett a sárba tepsőg este;
A lőánnak van csak esze,
Mett ő oda várja este.

200

Minek szeretsz szépöt, cifrát,
Hogyha nem vehetöd hasznát?
Én szerettem szépöt, cifrát,
Azét nem vehettem hasznát.

201

Úgy még vagyok búval rakva,
Mind a telekfali makkfa,
Azon is csak egy van rajta,
Mégis mëghajlott alatta.

Fáj a szívem, fáj érőtted,
De te azt sohasem hitted,
Úgy gyavittod mëg szívemöt,
Ha szüüből szeretsz ingömöt.

202

Hogy egy küsléánt szeretek,
Irigyeim kereködtek,
Neköm hálót is vetöttek;
De belé nem keríthettek,
Hogy vigyázzak: mëgintöttek.

203

Elvönném ezt a lőánt,
De mást akar az apám;
De kimondom ilyenössen,
Apám neköm ne szeressén,
Mett olyan kell neköm is,
Hogy szeressön ingöm is.

204

A szerelöm csuda vak;
Lát keveset ugyancsak.
Vak, úgy mondják, s ha vak, hát
A sötétben mivel lát,
Hogy mēgfogja a lánkát?

205

Tudod, rózsám! te mit szótál,
Mégis másba bolondútál;
De ha nem jössz eszödre,
Mēghalok a lelködre!

206

Azt sem tudom, micsináljak,
Feleségöt hol találjak?
Én is egyszer házassözök,
De vénasszont csak nem vössözök.

207

Megjött Jankó más országból,
Sokat fecsög az újságból;

Ő a dögöt csak hadarja,
Hogy mind higgyék, azt akarja,

Tám „Mentiris” várossába
Járt vót ő az eskolába.

208

Mit akar itt az ergeje?
Takarodjék, nincs itt helye;
Igön nagy vót a gégéje,
S igön sok bor mönt beléje.
Most is csinát egy nagy trábát:
Kirántotta a góc lábát.

209

Az éfiú cigánlegén
Be szomorán pislog szégén;

A farára szégénkének
Huszonötöt mét verének?

Fölút vót a más lovára,
S úgy indút még a vásárra.

210

Szűvem sérti nagy fájdalom,
De rózsámnak mégpanaszlom,

Mégpanaszlom édösömnek,
Mi bánatja van szűvemnek;

Odalösz fele sérelmem,
Felít könnyebb elviselném.

211

Szánj még, babám! ingömöt,
Szégén árva fejemöt.

Jött valaki messziről,
Hogy elcsapjon kezemről.

De hadd jöjön a majom,
Neköm vele nincs bajom.

212

Szégén vótam, szégént vöttem,
Így is jól foly az életém,
Dógozunk s megélünk ketten;

Úgyis éppen réám illött,
Gazdagabbnak hogy nem kellött.

213

Ropog a hó lábom alatt,
Az én napom mán lehaladt,

Szógáni mönt az én babám,
Soha még nem látom talám.

214

Édös vagy, te küs Rózsika!
Mind a nádméz legjobb bika.

Édös vagy te, édös a szád,
Hogy örvendök, ha csókot ad!
Szüvem hogy is ne vágyna rád?

215

Búsulhatok, amíg élök,
Mett én arra réaérök;

Kezem fejemre kapcsolom,
Magamot úgy siratozom,

Mégis jó kedvet mutatok,
Ne tudják még, hogy búsulok.

216

Hütögettél és megcsaltál,
Rózsám! be hütelen vótál!
Réám nöztél, másnak szótál,
Mind a nádszál, úgy hajótál.

217

Nem lött búzám az idén,
De úgyis megélők én,

Eltart ingöm a napszám,
Van jó sollóm, jó kaszám,

Van karomba még erő,
Mégél, ki nem heverő.

218

Tudom, ki az, ki tégöd kér,
De az egész batkát sem ér:

Élhetetlen, haszontalan,
Azt sem tudja, hány úja van.

Ne bolondulj beléje,
Fordulj háttal feléje.

219

Szégén legén! mivé löttél,
Hogy feleségre szört töttél?
Magadnak csak nyűgöt vöttél.

Ezör bajod, még kettő,
Még-még kettő, még kettő,

Gyászos az új esztendő,
Hát még az a jövendő?!

220

Sokat szönvedtem érőtted,
De te talán nem sejtőtted.

Érted bizon, nem is csuda,
Mett szép vagy te, gyöngé rózsza!

221

Egörbingyó, kecskerágó,
Jaj, milyen nagy ez a hágó.
A szekeron tíz mázsa só,
Ki nem bírja az a két ló.

Taszítsa a szekeret,
Aki önni nem szeret
Sótalan süt kinyeret.

222

Sokat jártam s mind csak érted,
Hogy hézzám jössz, megígérted;

De szavadnak mégsem álltál,
Velem eddég csak tréfátál,

De ne hidd el úgy magad,
Még eszre jössz, hadd el hadd!

223

Korhel Estók azt sajnálja,
Hogy nincs neki puliszkája,
Mégürüt a gyomrocskája;

Büdös vót a kapa nyele,
Nem szerette bánni vele,
Hamar feküdt, későn kele.

224

Jaj, be mérges az én gazdám!
Örökké csak agyarog rám:
Ěgyet se tud szépön szóni,
Tám még fogták kuruzsóni,
S ha úgy, biz én továbbállok,
Ěgy jobb gazdát még talállok.

225

Tudom, pajtás, jó gazda vagy,
Asztagod is van elég nagy.

Van a házba pénz, eleség,
De kár, hogy még nincs feleség.

Hozzunk hamar égyet nekéd,
Míg az üdő el nem reked.

226

Csüpiút fonok, nem szöszöt:
A szeretóm megszőkött;
Fodorminta bokréta:
Jaj istenöm, hozd vissza!
Mett ha vissza nem hozod,
Fölkasztom magamot.

227

A földesúr csak bálozik,
Hónapról nem gondókozik,
Vendégségöt üt mindönnap,
Éjel-nappal csorog a csap;
Van ott övés, van ott ivás,
Van égyszörre hat muzsikás;
Marha, jószág veszendőbe,
Nem t'om, hogy lösz jövendőbe;
A disznyót is mēgölették,
S karácsonba mind mēgötték.

228

Mét vagy, pajtás, olyan komor?
Vígön lönnöd kell ilyenkor;
Ott melletted a szép léán,
S te üdögelsz nagy szomorán.

229

A magyarnak bor bogara,
Most kaptunk a legjovára.
Hogy héába ne ülünk:
Égy keveset prütüljünk;
Csak mēg ne részögüljünk

230

Éj, leán, ne mőnj te férhöz
Tirtyitortyi vén legénhöz;

Kapsz éfiú szeretőt is,
Ha kell, még tizönkettőt is.

Öreg pénzös örök zsémbës,
Öreg zsémbëst csak ne szeress.

231

Ëgy tarka tyúk, hét bogolyás,
Az udvarba nincsen tojás;
Tízet tojott a tarka,
S mind elvitte a szarka.

232

A küsléán fonni tanul,
Nem mögy férhöz tudatlanul;
Font is kilenc szép gomolyát,
El is dobta a guzsalyát,
Jó a szála fonalának,
Búzaszárosztó ponyvának.

233

Azon kéröm a bírót:
Ne vigye el a fúvót;
Hazahívom nagyapót,
Fizesse még az adót;
Ha nincs fúvó, kalapács:
Nem lösz mándró, sem kalács.
Ha nem szikrázzik a vas:
A purdénak nincs avas.

234

Gúnyvers

Egy küs ganédombon vót az apám háza,
Kétszáz esztendeig mind dógoztak rajta;
Mikor a legfőső léccöt is főverték
Az ácsok, a fésze nyeliből kiesék;

Míg a földre esék,
Varjú odatojék.

Láttam a varjúnak akkora tojássát,
Kétszáz embőr benne földalata házát,
Hétszáz kompánia mind futtatta lovát,
Mégsem érhetette bé tojás hosszúságát.

Abba a tojásba egy cédola vala,
A cédolán pedig ilyen írás vala:

Kicsi likba Sándorfala,
Moslékos kád Telekfala,
Tézsolarágó Mátsifala,
Sárba csúszó Agyagfala,
Szaporátlan Décsfala,
Pompás Nagygalfala,
Korcsos Küsgalfala,
Gyüttögetött Betfala,
Pótolékos Timafala.
Rugonfali pipások,
Kérésztúri szítások,
A városi rostások,
Csekefali rákászok,
Szöntábrámi szilvások,
Andrásfali cigányok,
A gagyiak gusások.

Kajla kucsma Lengyönfala,
Cifra bunda Malomfala,
Bogárfala bogározik,
Ördögökkel határozik,
Szurokszödő Szönlélők,
Alig élnek szegényök.
Szappanfőző Szönmihály,
Szégén útas, itt ne hálj,
Dombon ülő Pá' fala,
Sárba esött Váralja,
Kevély népű Csekefala,
Rongyos nemös Tarcsafala,
Tordátfala reatartsa,
Zuvathajtó Martonos,
Medesér is azonos.

Ó te hideg szájú daru haramia,
Firtos alatt főnött kajla tehén bornya,

Fölirom neved egy tökre,
Béeresztem egy lökre,
Hogy vesszen oda örökre,
Szidom az anyádot,
Nagy-Binda ökre.
Szidom a hásfából kifaragott,
Szent János rostélyán pirított
Szalontai tarka disznyó
Terिंगötte lelködöt.

235

Az X-fali éfiú-legénység nagy megfutása

Ezörhétszáznegyvenkettő!
Be nem valál jóra telő
Műnekünk, akik ott valánk,
Fogadóba illogatánk.

Ó, te szöröncsétlen óra,
Mé juttatál e nagy búra?
Mett a fejünk, hátunk s vállunk
Úgy fáj, hogy csak elig állunk.

De ezt mind Duka Jancsinak
Köszönhessük, a hamisnak,
Mett ő mindön lébe kalán,
Nem tudja, mi lösz utaján.

Mostan is a lén belőlle,
Virág Mányit megölelte,
Tréfa Pista nem nözhette,
Henem agyba-főbe ütte.

Duka Jancsi meögsivalla:
Várj még, nagy ajakú cafra!
Mett olyan nagy szömélyödbe,
Mind a bagoly az erdőbe.

De ha én ezt tudtam vóna,
Az ördög megölelt vóna,
Vesztél vóna pusztiaába,
Mét hoztál e csavarába?

Szégén Duka aval futott,
De Burdi is jól haladott;
Szöke Sándornál jobb futó
Égy sem vót ott jobb haladó.

Futtak a vitéz legényök,
Még sem állottak szegényök,
Míg Hetesbe ki nem futtak,
S gelédába ott megálltak.

Az botjokot főtartották,
Úzőiköt káromóták:
Várj még, martonfali tolvaj!
Kezetökbe maradt sok haj.

Jöjjetek ki már most ide,
Mű sem futunk immá messze;
De szaladjunk, monda Duka,
Mett jönnek a fikkom adta!

Burdi mondja: ne fussatok,
Sőt gelédába álljatok,
És szálljunk ki vitéz módra
Ütközetre és birokra.

De a többi nem merének
Megállani, mett félének,
Csak a sok fenekődéssel
Vótak, nem a cselekvéssel.

Burdi gondolja magába,
Visszamönyön ő Tréfára,
Ha egyszer bár megüthetné,
S aval futna hazafelé.

Oly szöröncsésön is jára,
Hogy Tréfára egy jót vága,
Úgy, hogy minnyá földre bukka,
S a véribe fetreng vala.

Usdi, Burdi, vesd el magad!
Duka Jancsi, elől szaladj!
Szőke Sándor, el ne maradj!
Mett a hajad mind itt marad.

Feteke Jankó, nőzz szërte,
Majd itt maradsz jól elverve!
Në, a martonfali csapat
Köre kapott s agyoncsaphat.

Jankó száját el sem tátá,
Henem magát elkiátá:
Most szaladjunk, aki mehet,
És bújjunk el, hova lehet.

No, legényök, illanjatok,
Égy pörccig se mulassatok,
Szaladjunk ki Kéme felé,
S a ciherbe bújjunk belé.

De vonuljunk lefelé is,
Közepső malom felé is,
Uh, Dani bá! itthon van-é?
Egy jó búvó-lika van-é?

Sebestyén Miska is ott vót,
A futásba szinte mēghót;
De kifuta Hetes alá,
S bébútt egy nagy bokor alá.

Nagy mérgesön káronkodva
Feneködék ott magába:
Én is martonfali vagyok,
Mégis jól mēgpáholtatok.

Mind szöröncsés az a legén,
Ki jól elfuthatott szégén;
Igaz, vérösön járanak,
De aval sem gondolának.

Csak Szőke Sándort sajnálom,
Lefeküve ott találom;
Kérdözém, hogy őt mi lölte?
Talám biz a gút mēgütte?

De azt mondák, hogy a gutta
Mostan őtöt nem bántotta,
Henem az hordónak bora
Égy kicsiddég mēgzavarta.

Varga Mózsi ezt tagadja,
Szökét nem a bor zavarja,
Henem az én baltám foka
A hátába belékapa.

Martonfali jó legényök,
Mürajtunk ti most neveltök;
De a köcsönt mēgkapjátok,
Mikó nem is alittsátok.

Az agyonvert sárga búcsúztatója

Ó, szomorú káros eset,
Ami Martonfalán esött,
Dömötör Lászlónak rosszul esött,
Mett sárgája nagy bőrt vetött.

Édös vak barna pajtásom,
Többet Gyergyót még nem járom;
Nyakadba maradt a terű,
A lehet neköd keserű.

Mikor fejem tekergettem,
Asszonyomot kesergettem;
Mett ő viselt gondot réám,
Kefélt, vakart nagy sanyarán.

Dömötör Józsi küssebb gazdám,
Egy vasárnap ebéd után
Agyonveretél az utcán,
Mit megbánál te azután.

Sebők János, tés kifuttál,
Esetömön csudákoztál,
Egy kankóval megöklelél,
Aval töllem búcsút vövel.

Fekete Mihály, tés ott valál,
A kert likán kukucsálál,
De te ugyan nem bántottál,
Henem rétam sajnázkodtál.

Mikor farkam csavarittom,
Dudás komámot hívatom,
Ő igazittsa bajomot,
El is végzé én dógomot.

Nyika kovács jóakaróm,
Többet nem veröd a farom:
Mett megöle a botolás,
Nem ké' neköm a cugatás.

Miklós Andris, hogy eladtál,
Ily nagy bajra kibocsáttál,
Neköd adom a bendömöt,
Hogy áruld el a bőrömöt.

Jancsi cigán, végbúcsúmot,
Hëzzád nyújtom végső szómot:
Ha kivágtad a torkomot,
Ödd még immán a húsomot.

Hollószénú rút bogarak,
Feteke csókák és varjak,
Cigán szömit kiszödjétek,
Lóhús helyött azt ögyétök.

237

Hargita-környéki

Kövecsös víz mellett palántált viloja
Nem szereti helyit, ki akar ajszani;
Ki kell onnat vonni, el kè' palántálni,
Talán mëgfogonik az én szöröncsémre,

Neköm örömömre, másnak bujszujára.
Fölütték a zászlót kapum féfájára,
Mëgütték a dobot szüvem fájdalmára.
Neköm örömömre, másnak bujszujára.

Öngedd meg, édosöm, hogy üljek ölödbe,
Két kicsi kezemöt tögyem kebelödbe!
Nem bánom, édosöm, ülj a göröbenbe,
Két kicsi kezédöt tödd az égő tűzbe.

Adj egy csókot, szüvem, útikötséögömre,
Mikor vijszajövök, százat adok érte!
Adjon apádurad, osztán anyádajszon,
Én bizon nem adok ezön a tavajszon.

De mégis mikor löjzs vijszafordulásod?
Mikor végezöd el hojszú útajzásod?
Mikor a vadlúdak görögül beszélnek.
Azt te tudod, rójzsám, hogy sohasem löjzs mëg.

Mikor löjzsön, rójzsám, vijszafordulásod?
Mikor végezöd el hojszú útajzásod?
Mikor egy szöm búzán száz kalongya löjzsön.
Azt te tudod, rójzsám, hogy sohasem löjzsön.

Mikor löjzsön, szüvem, vijszafordulásod?
Mikor végezöd el hojszú útajzásod?
Mikor egy szöm szöllön száz vidör bor löjzsön.
Azt te tudod, rójzsám, hogy sohasem löjzsön.

Siklódi táncdal

E siklódi legényeknek
Bocskorik van szegényeknek,
E bocskorik csak úgy suttog,
De e lőán mégsem kuttog.
Hej-haj, hujja-haj,
Nincsen mostan sémmi baj.

Jövel, kéncsém, sirülj egyet,
Észem azt e piros méggyet,
Melyik termétt galambszádra,
Oszteg ugrom hőkre, csára.
Hej-haj, hujja-haj,
Nincsen mostan sémmi baj!

Tizenhárom csērésznyefám,
Három dió-, hat almafám,
Fődem es van, s ha nem elég,
Jó az Isten, vészünk esmég.
Hej-haj, hujja-haj,
Nincsen mostan sémmi baj!

Míg ez erdőn bikkfa terēm,
Szeretēm én e kedvesēm,
Míg szuszék lész e bikkfából,
Eltartom őt ez árrából.
Hej-haj, hujja-haj,
Nincsen mostan sémmi baj!

Nincs olyan fa, mind e bikkfa,
Abból lész e véka, kupa,
Kövér pele ez udvába,
Pánkó sül ez olajába.
Hej-haj, hujja-haj,
Nincsen mostan sémmi baj!

Láss fē', kéncsöm, e hijuba,
Mett kigyúl e kürtő lika;
De e vizet bé ne csēppentsd,
Kormos lész e kőre-leppencs.
Hej-haj, hujja-haj,
Nincsen mostan sémmi baj!

Nincsen nekem sémmi bajom,
Lész szalonnám, tejem, vajom,
Zabból kiszí szilvalével,
Jó káposzta friss pelével.
Hej-haj, hujja-haj,
Nincsen mostan sémmi baj!

Háromféle hús egy nyásson,
Mét aggódnám e pulyákon,
S ha mēghērgēt Jősep bātyom,
Bor is lész e korcsomákon.
Hej-haj, hujja-haj,
Nincsen mostan sémmi baj!

Rőven szólva, mindēn jól mēgy,
Csak tés, rózsám, hēzzám hū légy,
S ez ünnapra, kéncsöm Pezzsim,
Nem léssz másé, ha' az enyim.
Hej-haj, hujja-haj,
Nincsen mostan sémmi baj!

HOMORÓD-KÖRNYÉKIEK

239

Feteke gyászba jár szűvem,
Nincsen neköm sémmi kedvem;
Akivel élni szerettem,
Attól immár távol estem.

Amit szűvem nem remélött,
A szerēncse jobban ejtött;
Mibe szűvem dicsēködött,
Attól elidegönödött.

Nem szólhatok, csak hallgatok;
Mett szómmal nem használhatok,
Másoknak példát adhatok,
Szeretőbe hogy bízzatok.

Én és bíztam egy nádszálhoz,
Ki elhagyott, hajlott máshoz,
Kiér immán halálomhoz
Közél vagyok s végórámhöz.

Végigménék a temetőn,
Eszőmbe juta szeretőm;
De mi haszna jut eszőmbe,
Mikor el vagyon temetve.
[.....]

Ha jössz a temetőkerbe,
Írd a sírhalmom félébe:
Itt nyugszik egy hű szerető,
Nyugtassa még a Teremtő.

Ültess akarmi kis ácskát,
Akar bár egy szál rózsácskát,
Hadd lássa még, aki itt jár,
Hogy te nem vótál csapodár.

Vagy díszösítsd bús fűzfákkal,
Omlott sírom ződ hantokkal;
De ne engedd elvesztömöt,
Engedd nyugunni testömöt.

De még az egyre kérnélek,
Hogy hótomig szeretnélek;
Csakhogy osztán mást ne szeress,
Több szeretőt el ne temess.

Ingöm anyám megátkoza,
Mikor e világra hozta,
Szëréncsém ne légyen soha
Az én ifiúságomba.

Nem hitted, hogy beteg vagyok,
Még hiszed, mikor meghalok;
Nézésömre nem jöttél el,
Temetésömre hát jöjj el.

Kísérj ki a sírhalomra,
Az örök nyugodalomra,
Vess két-három kapu földet,
Talám megérdömlöm tölled.

Szomorú nóta

Ezörnyócszáznégyvennyócba,
Október hónapja tizénhatodikán
Be sok magyar, fegyverrel ódalán,
Táborba gyűlt magyar Agyagfalán.

Berzenczei hatalmas hangjára
Fegyverköztünk hazánk ótalmára,
Szántóvasból fegyvert kovácsoltunk,
Bottal, rúddal harcolni indultunk.

Hej! de sok éfiú utoljára
Dólt zokogó kedvesse vállára!
Szívszaggató vót a búcsúzások,
Utósó vót a találkozások.

Anya s gyermekék siránkozása
Ěggyé olvadt apjok távoztára:
Míntha valaki megmondta vóna,
Hogy nem tér meg édősapjok soha!

Mégingdult a székelyék tábora,
Ěgy része mű lefelé Radnótra,
Oda és értünk huszadikára,
Gróf Bethlenék fényös kastélyába.

Ott tizénegy nap vótunk megállva,
Benn a várba s künn a mezőn hálva;
De a tizénkettődik nap délbe
Az ellenség rajtunk csúfot tëve.

Lótt az ellen, mű is lóttünk vóna,
Ha fegyverünk s porunk és lét vóna!
Csak egynehány csíki legén lótte
A ránk rontó ellent agyba-főbe.

Hát megbomlott a székelyék sora,
Szétszaladott Pümkösti tábora,
Mégfutottunk, hogy tóllünk lehetett,
Mindén arra, amerre mehetett.

Mezőszentiván mellett szorossan
Véttük útunkot át a Maroson,
Ott, ki bátor vót, sok átevezött,
A gyöngékből sok a vízbe veszött.

Ki jött haza, ki maradt még oda?
Azt talám csak a jó Isten tudja;
Itt és, ott és sok elhagyott árva
Máig is vár elveszött apjára.

242

Más szomorú nóta

Eljött a gyászporoncsolat
Violaszén pécset alatt,
Indulni kell, gyöngé alak:
Tiszti poroncsolat alatt.

Elcitáltak katonának,
Tanulatlan háborúnak,
Ez a tengër. . . . .
A vérünköt megigya má?

Én isteném az egekbe!
Tekénts le gyöngeségünkre,
Mü szívünköt erősítsd meg,
. . . . . hadd gyözzük meg.

Hát mü, népünk, micsináljunk?
Fegyver nélkül tábort álljunk?
Nincsen kardunk, nincs fegyverünk
Mégver most a mü Istenünk.

Verd mæg, Isten, azt a szüvet,
Aki ilyen dógot müvelt:
A sok népet elveszesse,
Sok árva szüvet epossze.

Hát tük, árvák, micsináltok?
Éhhalással most méghaltok.
Ó, imádjátok az Istent,
Gyözhessük le a sok ellent.

Édösapám! én elményék,
Többég szemédbe nem nézék;
Ó, én neköd jót kívánok,
Az Istentől jót és várok.

Ó, csak a nagy Isten tudja,
Látsz-é még többet valaha?
Hogyha valaha még nem látsz,
Isten áldása szálljon rád.

Szëmmártoni férifiserög,
Látom, szüvetök keserög!
Tük elmënték most egy sorba,
Szüvetök van a nagy gyászba.

A sok árvát elhagyátok,
Szüvüköt gyászba zártátok.
Ó, csak a nagy Isten tudja,
Egyek lëszték-ë valaha.

Isten hëzzád, édosapám!
Hogy ingöm eddig tartottál,
Azt köszönöm, hogy dajkáltál,
Sok szép szóddal tanítottál.

Édosanyám, már megbocsáss,
Hogy te értem vért ontottál,
Nagy sanyarán feltartottál,
Kétséges útra bocsátál.

Ó, csak a nagy Isten tudja,
Látsz-é még többet valaha?
Hogyha valaha meg nem látsz,
Isten áldása szálljon rád.

Jó szülöim! én elmënyék,
Látom, könyves szëmmel nézték,
Ó, én nektök jót kívánok,
Az Istentől jót és várok.

Katonának gyüngy a neve,
Ó, de kurta az élete;
Mikor háborúba indul,
Az élete húron vidul.

Mikor a fegyver mëgroppan,
Fejin majt kërësztlbukkan,
Szerusz, pajtás, ez az élet!
Itt az éveg, igyál égyet.

Igyuk mëg most az örömet,
Isten tudja, látsz-ë többet!
El kell mënni, nincs mit tenni,
Szép hazánkot itt kell hagyni.

Búcsút vészünk már végtire,
Mindén embőr keservire,
Búcsúzásunk rövid leszén,
Szüvetökbe kárt ne tegyén.

Hogy közületök elméntünk,
Isten vót mindég mellettünk,
Egész három hetek alatt
Réánk nem találá csapat.

S mikor szabadságot kaptunk,
Honunkba visszaindultunk:
Ott a Széplaki határon
A tábor előnkbe állott.

Ott kionták a vérünköt,
És ésszeronták testünköt.
Ó, Ábelek. . . . .
. . . . .

Tudjátok, az ártatlan vér
Fődből es. . . . .
Ó, míg onnét hazajöttünk,
Be sok kénon átalméntünk!

Ésszerontva elfogdostak
És ártatlan elrabortak,
A gúnyánktól megfosztottak,
Mezittelen sajlóttattak.

Ó, isteném! azt ne tőrd el,
. . . . .
. . . . .
. . . . .

243

Ismét szomorú

Szoross poroncsolat eljött,
Magyar nemzet talám győzött,
Nekünk és most el kell menni,
Magyar mellett kell állani.

Apák, anyák s kedves szülék!
Sírhatunk mű, mett vagyon mét,
Égymástól, most még kell válni,
Katonának kell indulni.

Szénmártonnak szép éfia,
Annak leánya, férfia,
Szeretetünk félbe esött,
Ó! barátságunk megcsökött.

Ne búsuljatok, leányok,
Gyásszal elmaradt virágok!
Légyetök már csendességbe,
Isten után reménységbe.

Atyafiak, jó barátok!
Egy kérésünk van hézzátok,
Az árvákat ne hagyjátok,
Özvegyinköt dajkáljátok.

Búcsúzásunk rövid leszén,
Szüvetökbe kárt ne tegyén;
Mű elményünk közületök,
Isten maradjon veletök.

Szëgfűszálak elhervadtak,
És gyászvirággá változtak,
A leányok megbúsultak,
Szüvökre sötét gyászt húztak,

Mett elméntek a legényök,
Mindennapi reménységök,
Már elméntek katonának,
Itt hatták a gób lábának.

244

Nóta egy gyilkosságról a Rikában

Hírös-nevezetös Rika,
Tolvajoknak helye ritka,
Mett sok jámbor szërnyű halált,
Gyilkos Rika, benned talált.

Benned a fene gyilkosok
Rëám jöttek, mind farkasok,
Fëlgyilkolak életömöt,
Ésszeronták ép testömöt.
Rika patakába húzák,
Ott a halak évék, rágák.

Ó, vérömmel folyó patak!
Vizes véröm ivó halak!
Tü légyetök bizonságok,
Mét szënvedtem gyilkosságot.

Nap, hód, gyönyörű csillagok,
Míg az; égön tart futástok,
Halálomot gyászoljátok,
Kénos estömbe szánjatok.

Hol vagy, gyilkos, hol tartodzol?
A Kainnal hol búdosol?
Hidd még, hogy az ártatlan vér
Akárhhol és rád átkot kér.

Már fogadd fél a lelkömöt,
Isten, s Vargyas a testömöt.
Isten adjon még tütököt,
Üdvezittse lelkötököt.

245

Nóta Oláh Pétörről

Poroncsolat harangszóra,
Elindulónk a Virgóra;
Mikor Virgó-helyre érénk,
Ott Lókoddal összeménénk.

A lókodi atyafiak
Ellentállnak a falunknak;
Mikor a faluk összémentek,
Fegyverropogások estek.

Első fegyver roppanása
Ingömöt föbe talála,
Elveszött szemém világa,
Szemém kifolyt az arcámra.

Ott kionták a vérömöt,
Elvégezém életömöt.
Apám, anyám s egy tesvéröm!
Ne sirassatok tü ingöm.

Én elményék közületök,
Isten maradjon veletök;
Ha veletök nem lehetök,
Ne fájjon értem szüvetök.

Feleségem távolléte,
Az az Isten rendölése;
Már én tőlle most megváltam,
Isten jobbjára felől álltam.

Édös kicsi szép leányom!
Árván maradt küs angyalom!
Már én többég nem dajkállak,
Isten ótalmába hagyalak.

Méltóságos földesuram!
Szárnyod alatt jól nyugudtam,
Cséndös szállásom elhattam,
Sírbotomba bészáródtam.

Méltóságos földesasszony!
Egy ágon áll a magzatom,
Rédád bízom a gyermeköm,
S szomorán maradt özvegyöm.

Szém Márton helyett vérzöttem
A véröm eleresztöttem;
Piros véröm halmozzátok,
Pétör halmának írjátok.

Oláh Pétör vót a nevem,
Amíg éltem, én Isteném!
Hogy a Virgó-helyre léptem,
Ott életöm bévégeztem.

Szém Mártoni éfjú serög!
Látom, szüvetök keserög;
Már én arról nem tehetök,
Hogy veletök nem lehetök.

Oláh Pétör piros vére,
Ki a Zendöst megfestötte;
Ki a Zendöst megfestötte,
Szém Mártonnak határt jedze.

246

Nóta Balog Józsiról

Balog Józsi, mit gondolál,
Mikor a sóra indulál?
Én egyebet nem gondoltam:
Szérencsétlen úton jártam.

Balog Ferenc, mét engedéd,
Fiad sóra mét eresztéd?
Lásd, gyermeködöt elvesztéd:
Szüved nagy bánatba ejtéd.

Balog Ferencné édosanyám!
Édös jó nevelő dajkám!
Jobb lett vóna, küskoromba
Zártál vóna kopossómba.

Dógom így nem történt vóna:
Szüved bánatba nem vóna;
Égy küs écsém meggkönyveze,
Fegyver között kikésére.

Ingöm arra kénszeritte,
Szóljak bár csak kettőt vele;
Én szólanék, de nem tudok:
Fegyver között most meghalok.

Mindén tisztök meggengedtek,
Csak az égyik nem engedett,
Neki és van négy árvája,
Jussanak azok és arra.

. . . . .

Szilvafák alatt feküdtem,
Három medvével küzdöttem,
Letörék a csűröm szarva
Rötténetés halálomra.

Kelemén úr nem engedte,
Ádja még az Isten érte —
Szülőimet megrekeszté,
Halálomra nem ereszté.

A Pojana útja széjin:
Vér buzog fél a föld szényin;
Ha kérdik, hogy micsoda vér,
Mondjátok, hogy ártatlan vér.

Balog Józsi vérontása
Sok nemzetnek könnyhullása,
Az ő véletlen halála
Létt mindének példájára.

Kár vót meghalni szegénynek,
Szegény — ép, szép, jó legénynek,
Vége van az életinek,
Vége az én énekömnek.

247

Templom előtt egy küs házikóba
Egy vénlány sírdogál magába,
Falba veri fejit bánatjába,
Hogy nem vitték férhöz a fassángba.

Fassáng, fassáng ezör eléjőne,
Mégés a szēr rēám nem kerülne;
Ha még égyszēr anyám újra szülne,
Talám rám es a sor elkerülne.

Párta, párta, búra termött párta,
A szégyön s bú szívem átaljárta;
Ha mēgfoglak, messze elhajítlak,
A patakba kővel es bényomlak.

Kisēprēm a kipingált házamat,
Fēlvetēm a paplanyos ágyamat;
Ágyam olyan, hogy a padlót éri,
Paraszt legén mēg sem meri kérni.

Én elményék igēn-igēn messze,
Magyarország köllős közepibe;
Vērēs gyüngyöt kötök a nyakamba,
Hercēg, bárók jőnek látásomra.

Mindēn este várom a kērőköt,
Tám az ördög mind elvitte ököt;
Má mēguntam a kērőköt várni,
Magam fogok szerēncsét próbálni.

Bárcsak immán azt hallanám hírbe,
Hogy valahol legényesső lenne,
Kifekünném az út közepire,
Hogy csēppenne a surcom szējire.

HÁZASÍTÓ DALOK A FONÓBAN

A Fejér-Nyikó mellékiról

248

Égy asszonnak vala három szép lőánya,
Szerelmős virág!

Kinél nincsen szőbb kincs,
Kinek szűve bánatba nincsen, nincs.

Hárman űnek vala három szép ablakba,
Szerelmős virág!

Kinél nincsen szőbb kincs,
Kinek szűve bánatba nincsen, nincs.

Hárman kötnek vala három szép bokkrétát,
Szerelmős virág!

Kinél nincsen szőbb kincs,
Kinek szűve bánatba nincsen, nincs.

Az egyik kötötte ződ rozsmarint-szálból,
Szerelmős virág!

Kinél nincsen szőbb kincs,
Kinek szűve bánatba nincsen, nincs.

A másik kötötte csukros vilójából,
Szerelmős virág!

Kinél nincsen szőbb kincs,
Kinek szűve bánatba nincsen, nincs.

A harmadik kötötte muszkáta-lapiból,
Szerelmős virág!

Kinél nincsen szőbb kincs,
Kinek szűve bánatba nincsen, nincs.

Az egyiköt vitték ölelni, csókóni,
Szerelmős virág!

Kinél nincsen szőbb kincs,
Kinek szűve bánatba nincsen, nincs.

A másikat vitték koszorú-kötözni,
Szerelmős virág!

Kinél nincsen szőbb kincs,
Kinek szűve bánatba nincsen, nincs.

Harmadikot vitték sütni és szapúni,
Szerelmös virág!
Kinél nincsen szöbbs kincs,
Kinek szüve bánatba nincsen, nincs.

Szállására, számára,
Főzzünk lakadalmára,
Hótig való párjára.
Ha szereti, mosolyodjék,
Ha nem szereti, szomorodjék.

(Ez ének dalolásakor három leányt kineveznek, hogy férjhez adják, a kinevezettek hallgatnak, a többiek a dalt fűjják egész addig, ahol kezdődik ez a sor: *Szállására, számára* — azontúl dalolás nélkül mondják el, s végre felszólítják a kijelölt menyasszonyokat rendre, hogy a nekik titkon föltett vőlegényt köszönjék meg, s amikor megköszönték, kikiáltják a föltett vőlegény nevét ilyenformán: Gógán Jancsi jótáncú, s jót nevetnek rajta — főként, ha vagyegy ügyetlent tettek föl.)

249

Város végén egy madár,
Az ki ingöm odavár;
Várj, szívem, várj,
Én is odamönyök már.

Léánasszon, mi kegyös,
Nem mondhassa, mi rendös;
Szája édös, mind a méz,
Hangos nyelve, mind a réz,
Két szép szöme réanéz,
Tudom, nem hëába néz.

Szállására, számára,
Főzzünk lakadalmára,
Hótig való párjára.
Ha szereti, mosolyodjék,
Ha nem szereti, szomorodjék.

(Ez is úgy megy, mint az előbbi, csakhogy egy leányt adnak férjhez benne.)

250

A szöböni piacon, piacon
Szappant árul egy asszon, egy asszon,
Én is vöttem darabot, darabot,
Kürülmostam magamot, magamot,
Mégsem látom páromot, páromot.

Ez az útca szép útca, szép útca;
Hat márjásos bokréta, bokréta,
Azt vajon ki kötötte, kötötte?
Léánasszon kötötte, kötötte,
Legény uram elvötte, elvötte,
Kalapjára főtötte, főtötte,
Igön szépön köszönte, köszönte,
Hogy mégaranypülüzte, -pülüzte;
Hogy kössön még máccor is, máccor is,
Mégcsókolja százszor is, százszor is.

Szállására, számára,
Főzzünk lakadalmára,
Hótig való párjára.
Ha szereti, mosolyodjék,
Ha nem szereti, szomorodjék.

251

Köház mellett csukros szögfü elterjedt,
Neköm bizon egyik-másik nem küllesz,
Neköm bizon léanasszon (legén uram) se küllesz.

Szállására, számára,
Főzzünk lakadalmára,
Hótig való párjára.
Ha szereti, mosolyodjék,
Ha nem szereti, szomorodjék.

252

Höss, légy, ne dunnogj,
Beteg vagyok én;
Legyez ingöm Julis asszony,
Tééd löszök én.

Hëss, légy, ne dunnogj,
Beteg vagyok én,
Legyez ingöm János uram,
Tëéd löszök én.

Szállására, számára,
Főzzünk lakadalmára,
Hótig való párjára.
Ha szereti, mosolyodjék,
Ha nem szereti, szomorodjék.

253

Viszik, viszik a szilvát,
Ropogtassák a magját.

Cin, cin, cinögemadár az ágán,
Selyömsinór a lábán,
Kössük Jankó lábára,
Rántsuk Borka ágyába.

Szállására, számára,
Főzzünk lakadalmára,
Hótig való párjára.
Ha szereti, mosolyodjék,
Ha nem szereti, szomorodjék.

254

Kicsi dobos, hova mész, hova mész?
Szemétdombra dohányé', dohányé'.
Térjön vissza istené', istené',
Léánasszon (legén uram) kedvié', kedvié'.

Szállására, számára,
Főzzünk lakadalmára,
Hótig való párjára.
Ha szereti, mosolyodjék,
Ha nem szereti, szomorodjék.

255

Az én édosömnek dombon ülő háza,
Hat karikán forgó csikorgós kapuja,
Boglár az ajtaja, bádóg a ház földje,
Gyontáros asztala, tükör a tűzhelye,

Pappiros a padja, éveg az ablakja;
Nözz ki, rózsám, réta, ki kalongyál tova,
Neköm úgy tetszenék, mintha Pista vóna.

Szállására, számára,
Főzzünk lakadalmára,
Hótig való párjára.
Ha szereti, mosolyodjék,
Ha nem szereti, szomorodjék.

256

Törökbúza pogácsának
Én vagyok a langja,
Ilona mátkám a dörceje,
Katám a korpája.

Jere velem, kéncsös Katám,
Kéncsös Kolozsvárra!
Nem mehetök, vitéz uram,
Lovam lába sánta.

Patkótatom paripámot,
Mönyök nászba rajta,
Tíz újomba aranygyűrű,
Aranyvári Gyurka;

A fejembe fejér fátyol,
Fejérvári Gyurka;
A lábamba piros csidma,
Csidmadia munka;

Azon aló fényös patkó,
Lakatosi munka;
Vagyon neköm testszény fűdzöm,
Hatvanhat pénz ára;

Vötte neköm Istán uram,
János busszújára,
Elviselném, elszagatnám,
Ha szüve megszánna.

Szállására, számára,
Főzzünk lakadalmára,
Hótig való párjára.
Ha szereti, mosolyodjék,
Ha nem szereti, szomorodjék.

257

Teli kertöm zsályával, zsályával,
Szerelőmnek magjával, magjával.

Haj tulipánt, gyöngyvirág, gyöngyvirág,
Csukros szögfü, majoránt, majoránt.

Lina asszon kerüli, kerüli,
Mégcsókóná, nem meri, nem meri,
Fél, az anyja mégveri, mégveri.

Szállására, számára,
Főzzünk lakadalmára,
Hótig való párjára.
Ha szereti, mosolyodjék,
Ha nem szereti, szomorodjék.

258

Ingót, bingót termött a fa,
Lehajlott az ága;
Ugyan bizon, húgomasszon,
Mé nem nözött hátra?

Háta mögött egy szép lëán,
Mé nem csókóta még?
Hisz a legén vissza tudná
Fizetni kijednek!

Szállására, számára,
Főzzünk lakadalmára,
Hótig való párjára.
Ha szereti, mosolyodjék,
Ha nem szereti, szomorodjék.

259

Sohase tartottam egy virágnál többet,
Azt is úgy féjtöttem, tudja még az Isten,
Az égi harmattó, a napnak féennyitő,
De mégis kilopák irigyim kertömbő.

Úristen, adj egyet irigy árulómnak,
Hadd viselje gondját jó Pétör uramnak.

Nem kár vóna nevit téntába keverni,
Arannyos táblára frissen lerajzóni.
Ezüsbő, gyémántbó lakatot önteni,
Apró édös csókkal bátron főnyittani.

Sohase tartottam egy virágnál többet,
Azt is úgy féjtöttem, tudja még az Isten,
Az égi harmattó, a napnak féennyitő,
De mégis kilopák irigyim kertömbő.

Úristen, adj egyet irigy árulómnak,
'Hadd viselje gondját jó Panna asszonnak.

Nem kár vóna nevit téntába keverni,
Arannyos táblára frissen lerajzóni.
Ezüsbő, gyémántbó lakatot önteni,
Apró édös csókkal bátron főnyittani.

Ha igön gyűlöli, majt megszorodik,
Ha igön szereti, majt elmosolyodik.^a

Szállására, számára,
Szálljon a kakas vállára,
Főzzünk lakadalmára.

Lögyön a kijed párja:
Marosi Gergő.

Adjon Isten egy küs essőt,
Mossa össze mind a kettőt.^b

260

Uppá-cuppá féltekenyő,
Férhöz mönt a szömétmerő;
Én is vótam, ami vótam,
Töviss között rózsá vótam.

János uram leszakasztott,
Kalapjába elhervasztott;
Hadd hervasszon, hadd fonnyasszon,
Csak az Isten el ne hagyjon.

---

^a Ezeket csak szavalják

^b Ezeket viszont éneklük

Uppá-cuppá féltekenyő,
Férhöz mönt a szömétmerő;
Én is vótam, ami vótam,
Töviss között rózsá vótam.

Evus asszon leszakasztott,
A kebelin elhervasztott;
Hadd hervasszon, hadd fonnyasszon,
Csak az Isten el ne hagyjon.

261

Tűz villog, nap rogyog,
Hunyor a szömélye,
Rózsá nyílik előtte,
S utánna lilium.

Imbre uram édosöm,
Te vagy mindön kéncsöm,
Nálád nélkül életöm
Reméntelen löszön.

Tűz villog, nap rogyog,
Hunyor a szömélye,
Rózsá nyílik előtte,
S utánna lilium.

Pözsi asszon édosöm,
Te vagy mindön kéncsöm,
Nálád nélkül életöm
Reméntelen löszön.

262

Haj, fürgecském, fürgecském!
Gyöngé az ó lábá;
Élete keservös,
Maga pedig árva.

Haj, ha folyóvíz vónék,
Bánatot sem tudnék,
Högyekön, vögyekön
Szépön csörgedöznék.

Haj, kőszálon főtermött
Sajgó liliomszál,
Annak tetejibe
Két majoránnaszál.

Nagyobbiknak nyílása
Jakab Jóska vóna,
Küebbik nyílása
Egy szép leány vóna.

Haj, fürgecském, fürgecském!
Gyöngé az ő lába,
Élete keservös,
Maga pedig árva.

Haj, ha folyóvíz vónék,
Bánatot sem tudnék,
Högyekön, vögyekön
Szépön csörgedőznék.

Haj, kőszálon főtermött
Sajgó liliomszál,
Annak tetejibe
Két majoránnaszál.

Küebbiknek nyílása
Gálfi Lidis vóna,
Nagyobbik nyílása
Egy szép legén vóna.

Élnek, élnek ők együtt,
Min' két páros galamb,
Súgnak-búgnak, burokkónak,
Míg megádja a pap.

263

Én elhajtám lúdam
Szöngyör közepibe,
Után kűdém uram
Rongyos cipőkibe.

Jöjjön haza lúdam,
Vesszön oda uram:
Mett én urat kapok,
De lúdat nem kapok.

Én elhajtám lúdam
Szöngyör közepibe,
Után mönt az asszon
Szennyes köntössibe.

Jöjjön haza lúdam,
Vesszön od' az asszon:
Mëtt a lúdba nyerök,
De benne nincs haszon.

264

Ó én édös karulykám, karulykám,
Sugár szárnyú solymocskám, solymocskám!
Szállj le bátron karjaimra, vilójám, vilójám
Hozz örömet bús szívemre, Júliám, Júliám

Az én édösöm neve, -söm neve,
Káruly uram ökeme, ökeme,
Neki szömélyibe mondom, -be mondom,
Szömélyit is magosztalom, -gosztalom,
Víg járását nem tagadom — tagadom,
Csillagom, csillagom!

Szállására, számára,
Főzzünk lakadalmára,
Hótig való párjára.
Ha szereti, mosolyodjék,
Ha nem szereti, szomorodjék.

265

Sárga csitkó, sárga sárba jár,
Este Miska, Julis oda vár;

A sártó ha elmehetne is,
A víztő nem mehetne mégis;

Mett a víz elvitte a pallót,
Szégén Miska szinte beléhót;

Ne félj, Julis, mett nem hót belé,
Itt a szokmán, takarjad belé;

Mondd még, rózsám, neköm, hol lakó?
Tégöd egy szép legén tudakó;

Nem lakom én, rózsám, oly messze,
A falunak csak égy szögibe.

Vöszök neköd csidmát, pirossat,
Ütök rëa patkót, magossat;

Magoss a te patkód, rogyog is,
Enyim vagy te, rózsám, magad is.

266

A vilóját akkó szödik,
Mikó röggel harmat fémlik,
Mett ha ekkó le nem szödik,
Gyöngé széne elvátozik.

Jancsi szüve akkó van jól,
Ha nincs messze Boriskátó;
Azé várják úgy a papot,
Hogy mëgláhasák a papot.

No tü ketten éljetök,
Víg órákot tötsetök,
Az Isten ádasával
Bövíködjetök.

267

A párnás táncdal

Pusztá malomba
Cserfa gërënda,
Rajta sétikál
Bagoly asszonka.

Utánna sétál
Fejér gölice:
Mé sírsz, mé sírsz, te
Bagoly asszonka?

Hogyne sírnék, te
Fejér gölice!
Hon felejtöttem
Rëngő böcsömöt!

Benn felejtöttem
Síró gyermököm ;
Jaj, jaj, gyermököm,
Síró gyermököm!

Mé sírsz, mé sírsz, te
Fejér gölice?
Hogyne sírnék, te
Bagoly asszonka!

Hon felejtöttem
Záros ládámat,
Benn felejtöttem
Gyöngyös pártámat;
Jaj gyöngyös pártám,
Szép gyöngyös pártám!

(Ezen dal közben az ifjak körbe állanak, amelynek közepén egy ifjú áll kezében párnát tartva és szemlélgetve körös-körül, míg a körből kiválasztván egy leányt, a párnát elébe teszi és arra térdepel; mire a leálynak is le kell térdepelni, választója csókját elfogadni, aztán a párnával a kör közepébe kiállani az ifjú helyébe, körülszemlélődni s a fennírt módon a körbeli ifjak közül egyet választani stb.)

268

Ószékely regesek dala

Homoród vidékéről

Porka havak hulladoznak: de hó reme róma.
Nyúlak, rókák játszodoznak: de hó reme róma.

Bényomozók a faluba: de hó reme róma.
Sándor Ferenc udvarára: de hó reme róma.

Ott találánk rakott házat: de hó reme róma.
Abba látánk vetött ágyat: de hó reme róma.

Abba fekszik jámbor gazda: de hó reme róma.
Belől fekszik gyenge hőgye: de hó reme róma.

Közből fekszik páris gyermek: de hó reme róma.
Sérkentgeti apját, anyját: de hó reme róma.

Kelj föl, apám, kelj föl, anyám: de hó reme róma.
Mett eljöttek a regesek: de hó reme róma.

Régi törvény, nagy rótt ökör: de hó reme róma.
Annak fele regeséké: de hó reme róma.

Hátán átal hatvan kolbász: de hó reme róma.
Annak fele regeséké: de hó reme róma.

Szarva teli sült pereccel: de hó reme róma.
Annak fele regeséké: de hó reme róma.

Farka bojtján egy kossó sër: de hó reme róma.
Annak fele regeséké: de hó reme róma.

Füle teli aprópénzzel: de hó reme róma.
A maradjon a gazdának: de hó reme róma.

Ködökibe köből komló: de hó reme róma.
A maradjon az asszonnak: de hó reme róma.

Fara teli magyaróval: de hó reme róma.
A maradjon gyermekéknek: de hó reme róma.

. . . . .

Béeresztesz, jámbor gazda? de hó reme róma.
Ha nem eresztesz, se bánjuk: de hó reme róma.

Kikötözzük az ajtódot: de hó reme róma.
Benn pisilel, benn kakálól: de hó reme róma.

269

A tréfás juhász

Gazda: Aluszol-ë, te juhász,
Aluszol-ë, te juhász?

Juhász: Jaj, jaj, jaj! dehogy aluszom,
Csakis itt szunnyadozom.

Gazda: Öttél-ë ma, te juhász?
Öttél-ë ma, te juhász?

Juhász: Jaj, jaj, jaj! öt télnek egy nyarát,
Öt télnek egy nyarát.

Gazda: Ittál-ë ma, te juhász?
Ittál-ë ma, te juhász?

Juhász: Jaj, jaj, jaj! itt állok, uram,
Itt állok, uram.

Gazda: Jártak-è ma farkasok?
Jártak-è ma farkasok?
Juhász: Jaj, jaj, jaj! nem is angyalok,
Nem is angyalok.

Gazda: Vittek-è el báránkát?
Vittek-è el báránkát?
Juhász: Jaj, jaj, jaj! nem is hoztanak,
Nem is hoztanak.

Gazda: Futottál-è utánna?
Futottál-è utánna?
Juhász: Jaj, jaj, jaj! nem is előtte,
Nem is előtte.

270

Júlia szép leány
A Fejér-Nyikó mellékiról

Júlia szép leány egykoron kimöne
Búzavirág-szödni a búzamezőbe.
Búzavirág-szödni, koszorúba kötni,
Koszorúba kötni, magát ott mulatni.
Föl is fötekinte a magoss egekbe,
Ègy szép gyalogösveny hát ott jödögel le,
Azon ereszködék fodor fejér bárány,
A napot s a hódat szarva között hozván;
A fényös csillagot a homlokán hozta;
Két szép aranyperec aj! a két szarvába,
Aj! a két ódalán két szép égő gyërtya;
Mennyi szöre-szála, annyi csillag rajta.
Szóval mondja neki fodor fejér bárány:
Még ne ijedj töllem, Júlia szép leány!
Mett most esött héja szüzek seröginek,
Ha eljönél velem, én odavinnélek
A mennyei karba, a szönt szüzek közi,
Hogy bételnék veled azok kegyös rendi;
A mennyei kócsot adnám a kezedbe;
Első kakasszókor jönék nözésödre,
Másod kakasszókor tégöd mëgkérnélek,
Harmad kakasszókor tégöd elvinnélek.

Az anyjához fordul Julia szép leány,
Szóval mondja neki: Anyám, édösanyám!
Èn is csak kimönék búzavirág-szödni,
Búzavirág-szödni, koszorúba kötni,
Koszorúba kötni, magamot mulatni.

Föl is főtekinték a magoss egekbe,
Égy szép gyalogösveny hát ott jődögel le,
Azon ereszködék fodor fejér bárány,
A napot és hódat szarva között hozván;
A fényös csillagot a homlokán hozta;
Két szép aranyperec, aj! a két szarvába,
Aj! a két ódalán két szép égő gyërtya;
Mennyi szöre-szála, annyi csillag rajta.
Szóval mondja neköm fodor fejér bárány:
Mög ne ijedj töllem, Júlia szép léány!
Mett most esött héja szüzek seröginek,
Ha elmönnék velle, hogy odavinnének
A mënnyei karba, a szent szüzek közi,
Hogy bételnék velem azok kegyös rendi;
A mënnyei kócsot a kezembe adja,
Első kakasszókor jönek látásomra,
Másod kakasszókor ingömöt mēgkérnek,
Harmad kakasszókor ingömöt elvisznek.

Sirass, anyám, sirass, éltömbe hadd halljam,
Hadd halljam éltömbe, hogy siratsz hótomba.

Léányom, léányom! virágos kertömbe
Első raj méhömnek gyöngö lépecskéje,
Gyöngö lépecskének sárguló viassza,
Sárog viasszának földön futó füstje,
Földön futó füstje s mënnybe ható langja!

A mënnyei harang húzatlan szólalék,
A mënnyei ajtó nyitatlan mēgnyílek,
Jaj! az én léányom oda bévezeték.

GYERMEKJÁTÉKOK ÉS VERSIKÉK **A Fejér-Nyikó mellékiról**

271

Ágon ülő küs madárka
Füből fészket facsaritta,
Égyet tojék, belétojék;
Kettőt tojék, belétojék;
Hármat tojék, belétojék stb.

(És így tovább, míg a lélegzetvétel tart; azt próbálgatják vele rendre a gyermekek, hogy egy szusszanással melyik tudja tovább mondani.)

272

Aló láncom, láncom,
Kövér karasirom;
Benne forog küs mēnyecske,
Kapd bē, akit szeretsz.

(A gyermekek kört csinálnak, egy a közepibe beáll, a többiek állanak, s ő egyedül forog a közepiben; a kör mondja a mondókát, s mikor elvégzik, a középben forgó egyet békap közülük s azt megforgatja, s azzal ott hagyja, s maga kiáll a körbe, s így tovább folytatják.)

273

Én egyedül járok,
Király úrfi! várok,
Kit adsz neköm,
Kivel hazamönnöm?
Kozma Jucit.
Nem kedvellöm én azt,
Nem szeretöm én azt,
Csúf maga, ruhája,
Rongyos a bundája.

Én egyedül járok,
Király úrfi! várok,
Kit adsz neköm,
Kivel hazamönnöm?
Osváth Rebit.
Kedvellöm én azt,
Szeretöm én azt,
Szép maga, szép ruhája,
Lobogós ingválla.

(A gyermekek összefogózva kört képeznek, egy, a király úrfi, beáll a kör közepibe, a körön kívül egy, a kérő, s ez mondja a mondókának egyszer az első felit, melynek végétével a körben álló király úrfi egyet a körbeliek közül megnevez, amint a mondókában látszik; erre csakugyan a kör körül járó mondja a mondóka második részit, mikor ezt elvégzi, ismét elöl kezdi a mondóka első részit; erre a királyfi más személyt nevez meg a körbeliek közül, mire a kérő, ki a körön kívül kerüli a kört, mondja a mondóka utolsó részit, s a kijelöltet megfogja s magával viszi; ez folytatódik mindaddig, míg a körből mindegyiket összefűzi, s utoljára a király úrfi egyedül marad, ekkor letapsolják és lenevetik a király úrfit, s újra kezdődik.)

274

(A gyermekek sorban ülnek, egy közülök lesz kertész, egy angyal és egy ördög; a kertész az ördögöt és angyalt a többiektől eltávolítja, mégpedig különböző irányban, ekkor a sorban ülők mindenikének egy-egy virágnevet ad titkon, mikor a játék megkezdődik; s így előbb jő az angyal, megáll a kertésszel szembe s mondja:)

Angyal: Cinglingling!
Kertész: Honnét jössz?
Angyal: Mennnyországból!
Kertész: Mé jöttél?
Angyal: Virágé.
Kertész: Mifélié?

Angyal: Egy virágot megnevez, pl. „majoránnát”; s ha a titkon elnevezett virágok közül vagy egyet eltalál, az feláll s az angyal elviszi — s ha nem talál, a kertész azt feleli: „Elmehetsz!”, mikor az angyal egyedül megy vissza előbbi helyére.

Azután sántikálva jön elé az ördög, s megállva a kertész előtt, kezdi:

Ördög: Dur, dur, dur!
Kertész: Honnét jössz?
Ördög: Pokolból.
Kertész: Mé jöttél?
ördög: Virágé.
Kertész: Mifélié?

Ördög: Hasonlag megnevez egy virágot, mint az angyal, s így foly a játék mindaddig, míg az angyal s ördög a virágok neveit mind eltalálták s elhordták, mikor a játék újra kezdődik.

275

Kapitány uram küdeték,
Kend leányát megkéreték,
Szöbbiköt, jobbikot,
Karc sú magosabbikot.

Az én leányom nem eladó,
Csak házamba béillendő,
Kapufélig sem eresztöm

Pergát gyócsing nékű,
Küssebb úját sem mutatom
Aranygyűrű nékű.

Ma én innét elmönjek,
Hónap ide se jőjjek;
Apátoknak sem hozok
Hámba való hat lovat,
Anyátoknak sem hozok
Fődig érő palástot.

Mi a kapu váttása?

Ëgy szép aranyalma.

A játék menete szóról szóra az, mint a fennebbié, mely így kezdődik: *Ën egyedül járok.*

276

Mókustánc

(A gyermekek lekucorodva szökdincselnek, s tenyereiket most elöl, majd hátul összecsapdosva danolják:)

Iccu! kicsi mókuska,
Mostan jöttem Váradról,
Ágról ágra szökdöstem,
Mégis jó úton jöttem.

277

(Egyik gyermek középre áll, a többiek körülveszik; a középen álló a következő dalszókkal számlálja meg társait. Kire a végszó esik, félreáll, a többieket újra számlálják, míg csak egy marad fenn, ez a választott:)

Ëggyöm, kettöm,
Hábor, német,
Katona, Pétör,
Pitty!

vagy:

Ögyötöm, bögyötöm,
Tijom, tájom,
Tozszok, bozszok,
Bányabükki
Bükkmagyaró.
Célai
Cinegei
Kácki
Tarkó
Pinty!

278

Ëgy időben
Madarak valánk,
Födre szállánk,
Kölesszömöt
Szödögeténk.
Tökbe tötök,
Tök nem tartá,
Vasba tötök,
Vas megtartá —
Szip
Száp
Szabó
Pál,
Szípd ki
Innet
Ezt a
Röttö-
Netös
Büdös
Pált.

(A gyermekek egy-egy ujjokat összeteszik körbe — egy megkezdi a mondókát valamelyik ujján, s rendre mondja, amint írva van, az ujjakon rendre menve; — akin végződik, azé leszen Büdös Pál, s lenevetik, s tapsolják.)

279

Tizenkét barát öszik egy kalánnyal,
Ëgyik mondja: vesd a kalánt,
Másik mondja: vesd a kalánt,
Harmadik mondja: vesd a kalánt stb.

(Mindaddig, míg a gyermekek szusszal bírják.)

280

Fát — vágok — fát,
Fái — magya — rőt,
Régi — rakoty — tyát.
Aki — velem — vess,
Én is — aval — vess,
Fogad — junk egy — kupa — borba,
Huszon — kettő — lesz.

281

Ëgy, kettő, három, négy,
Kicsi bótos, hova mégy?
Debrecenbe pipáé,
Kolozsvárra léányé.

282

Csiga-biga,
Nyúts' ki szarvad,
Szántunk, vetünk, boronálunk
Neköd is, neköm is.

283

(A gyermek meglátván a csókát, összeüti tenyerét s így szól:)

Csóka, csóka, vess diót!
Én is vetök magyarót.

284

Cú föl, lovam, cú föl,
Cú föl Barassóba,
Hús, kinyér ócsó,
Bort is ingyen adnak,
Mindön kecske ugrására
Ëgy-egy sajtot adnak.

Cú föl, lovam, cú föl,
Cú föl Barassóba,
Mit vögyek ott Pálnak? (Julinak.)

Almát, diót a zsebibe,
Sós peregőt a kezibe,
Csöngőt-pöngőt a nyakára,
Vesszőt a likára.

285

A macskának fejr lába,
Aval mönyök Móduvába,
Onnat hozok oláh fátát,
Aval járjuk a zszakátát.

(Az édesanya, apa vagy dajka a kisgyermeket a térdire veszi, s ott hopocáltatja, a fenn leírt versikék dalolása mellett.)

286

Bárány (vékony hangon):

Epörlevél!

Mióra (természetes hangon):

Mikó lösz nyár?

Vén juh (vastag hangon):

Nem éröm meg.

287

Az anyapulyka fiaival lassan ezt mondja:

Csak így élünk, csak, csak, csak,

Csak így élünk, csak, csak, csak.

288

A disznó és malaccal essőben:

Öreg disznó:

Ha előre tudtam vóna, vóna, vóna,

Köpenyögöt hoztam vóna, vóna, vóna.

Malacok (vékony hangon):

Én is, én is, én is.

289

Libák a búzába menet ezt mondják:

Ketten égyet,
Ketten égyet.

Mikor már beleérkeztek:

Ki-ki magának,
Ki-ki magának!

A gazda rajtakapván, jól megverte; az egyik künn maradt volt
s így szólott:

Meggondótam,
Meggondótam.

A többi:

Hát ha tudtad, mé nem mondtad,
Hát ha tudtad, mé nem mondtad.

290

Ki népei vagytok?

(A játészó sereg egymás kezét megfogva, hosszú sort képeznek a gyepen, egy közülök vezérnek van kijelölve; a két végső kezeiket összefogva feltartják és kaput formálnak, ekkor a vezér kezdi a mondókát:)

Vezér:

Kakas adjon jó napot.

Kapus:

Réce-ruca fogadja.

Tíz, tíz! ki népei vagytok?

Vezér:

Lengyel László jó királyé!

Kapus:

Az is nekünk ellenségünk.

Vezér:

Miről való ellenségtek?

Kapus:

Minapába itt járátok,
Hídunk lábát lerontátok,
Fel sem ácsolátok.

Vezér:

Ácsok vagyunk, ácsmesterek,
Fenyőfából kifaragjuk,
Ingyen aranyozzuk.

Kapus:

Honnan kapjátok az ingyen aranyat?

Vezér:

Fel-felfutunk Kisbódogba,
Kisbódogból Nagybódogba,
Kérve kérjük, adva adják,
Rúddal tolják, medencével mérik.

Kapus:

Hazudtok, tolvajok: mert
Vagy lopjátok, vagy csaljátok,
Vagy kuruzsoljátok.

Vezér:

Sem nem lopjuk,
Sem nem csaljuk,
Sem nem kuruzsoljuk;
Isten adománya.
Mi a kapu váttása?

Kapus:

Két aranyalma s egy tollas vitéz.

(Ekkor a sor farka megindul s a kapun mind keresztül-
búnak, a végsőt a kapusok elvámolják, s a játék újból
kezdődik addig, míg a vezérnek minden népe elvámoltat-
ván, csak egyedül marad; ekkor mindnyájan a vezérre
futnak, lecsúfolják, letapsolják, hogy nép nélkül maradt,
s ezzel vége a játéknak.)

Kitrikoty mese

Én elmenék a vásárra félpénzzel,
Tyúkot vettem félpénzzel,
Tyúkom mondja: kitrikoty,
Káré kity-koty, édes tyúkom,
Mégis van egy félpénzem.

Én elmenék a vásárra félpénzzel,
Csirkét vettem félpénzzel,
Csirkém mondja: csip, csip, csip,
Tyúkom mondja: kitrikoty,
Káré kity-koty, édes tyúkom,
Mégis van egy félpénzem.

Én elmenék a vásárra félpénzzel,
Kakast vettem félpénzzel,
Kakas mondja: bokréta,
Csirkém mondja: csip, csip, csip,
Tyúkom mondja: kitrikoty,
Káré kity-koty, édes tyúkom,
Mégis van egy félpénzem.

Én elmenék a vásárra félpénzzel,
Récét vettem félpénzzel,
Récém mondja: rip hajnal,
Kakas mondja: bokréta,
Csirkém mondja: csip, csip, csip,
Tyúkom mondja: kitrikoty,
Káré kity-koty, édes tyúkom,
Mégis van egy félpénzem.

Én elmenék a vásárra félpénzzel,
Pulykát vettem félpénzzel,
Pulykám mondja: dardaru,
Récém mondja: rip hajnal,
Kakas mondja: bokréta,
Csirkém mondja: csip, csip, csip,
Tyúkom mondja: kitrikoty,
Káré kity-koty, édes tyúkom,
Mégis van egy félpénzem.

Én elmenék a vásárra félpénzzel,
Lúdat vettem félpénzzel,
Lúdam mondja: gigágá,
Pulykám mondja: dardaru,

Récém mondja: rip hajnal,
Kakas mondja: bokréta,
Csirkém mondja: csip, csip, csip,
Tyúkom mondja: kitrikoty,
Káré kity-koty, édes tyúkom,
Mégis van egy félpénzem.

Én elmenék a vásárra félpénzzel,
Disznót vettem félpénzzel,
Disznóm mondja: röff, röff, röff,
Lúdam mondja: gigágá,
Pulykám mondja: dardaru,
Récém mondja: rip hajnal,
Kakas mondja: bokréta,
Csirkém mondja: csip, csip, csip,
Tyúkom mondja: kitrikoty,
Káré kity-koty, édes tyúkom,
Mégis van egy félpénzem.

Én elmenék a vásárra félpénzzel,
Juhot vettem félpénzzel,
Juhom mondja: behehe,
Disznóm mondja: röff, röff, röff,
Lúdam mondja: gigágá,
Pulykám mondja: dardaru,
Récém mondja: rip hajnal,
Kakas mondja: bokréta,
Csirkém mondja: csip, csip, csip,
Tyúkom mondja: kitrikoty,
Káré kity-koty, édes tyúkom,
Mégis van egy félpénzem.

Én elmenék a vásárra félpénzzel,
Kecskét vettem félpénzzel,
Kecském mondja: nyikrabá,
Juhom mondja: behehe,
Disznóm mondja: röff, röff, röff,
Lúdam mondja: gigágá,
Pulykám mondja: dardaru,
Récém mondja: rip hajnal,
Kakas mondja: bokréta,
Csirkém mondja: csip, csip, csip,
Tyúkom mondja: kitrikoty,
Káré kity-koty, édes tyúkom,
Mégis van egy félpénzem.

Én elmenék a vásárra félpénzzel,
Csitkót vettem félpénzzel,
Csitkóm mondja: mihálybá,
Kecském mondja: nyikrabá,
Juhom mondja: behehe,
Disznóm mondja: röff, röff, röff,
Lúdam mondja: gigágá,
Pulykám mondja: dardaru,
Récém mondja: rip hajnal,
Kakas mondja: bokréta,
Csirkém mondja: csip, csip, csip,
Tyúkom mondja: kitrikoty,
Káré kity-koty, édes tyúkom,
Mégis van egy félpénzem.

Én elmenék a vásárra félpénzzel,
Legént vettem félpénzzel,
Legén mondja: ha vóna,
Leán mondja: jó vóna,
Csitkóm mondja: mihálybá,
Kecském mondja: nyikrabá,
Juhom mondja: behehe,
Disznóm mondja: röff, röff, röff,
Lúdam mondja: gigágá,
Pulykám mondja: dardaru,
Récém mondja: rip hajnal,
Kakas mondja: bokréta,
Csirkém mondja: csip, csip, csip,
Tyúkom mondja: kitrikoty,
Káré kity-koty, édes tyúkom,
Nincsen már több félpénzem.*

---

* Az utóbbi két versike szintén Udvarhelyszékből került, de másutt is el lévén terjedve, az ottani hangejtést csak kevéssé vettük alkalmazásba.

HÁROMSZÉKIEK ÉS ERDŐVIDÉKIEK

292

Nem szoktam, nem szoktam
Hajnalba félkelni,
Piros hajnal előtt
Vérös ruhát mosni.

Könyvemmel áztatni,
Jajszóval sulykolni,
Könyvemmel áztatni,
Jajszóval sulykolni.

Eleget könyörgék
Apámnak s anyámnak,
Hogy ne adjon engem
Nagy hírös tolvajnak.

A nagy hírös tolvaj
Most és oda vagyon
Kérésztút állani,
Embért megfosztani,
Égy pénzétt, kettőétt
Lelkit elveszteni.

A nagy hírös tolvaj
Az ajtón hallgassa,
Hogy a felesége
Magát siratgassa.

Asszon, feleségem,
Nyisd ki az ajtótod! —
Nyitva van, nyitva van,
Édös jámbor uram! —

Métt sírtál, métt sírtál,
Édös feleségem? —
Nem sírtam, nem sírtam,
Édös jámbor uram!

A konyhán forgódtam,
Cserefát égettem;
Cserefának füstje
Húzta ki a könyvem. —

Métt sírtál, métt sírtál,
Édes feleségem?
Hónap álló délbe
Fejedét vétetém! —

Fut hátra az asszon,
Kiáltta a szógát:
Jánoskám, Jánoskám,
Nagyhajú Jánoskám!

Készítsd a hintómot,
Fogd bé hat lovamot,
Hónap álló délbe
Vigy fejjévő herre!

Mikor fejem vészik,
Mosd még ürmös borba.
Édes ürmös borba,
Takard gyënge gyócsba!

Tëdd fél a hintómba,
Vidd bé Móduvába,
Apámnak s anyámnak
Tëdd az asztalára,

Hogy egész Móduva
Vëgyën példát rólla,
Sënki a lëányát
Tolvajnak ne adja!

293

Forró Julis, mit gondolál,
Mikor mosni elindulál?
Én ëgyebet nem gondolék,
Az Ótra mosni indulék.

Ëgypár rongyát én kimosék,
S a vízbe hanyotág esém;
Nagyobb a víznek mélysége,
Mind két karomnak ereje.

Én istenëm, kik valának,
Kik a víz martján állának?
Jaj! be rossz embërek vótak,
Hogy rajtam nem ës kapának!

Imre Julis jó barátom,
Aki érten vért ontana,
Hazafuta a faluba,
S a falunak híré adá.

A harangot verik férre,
Gidófalvát gyüttik össze;
Ménnek a keresésire,
Félkeresik vízméntire.

294

Haragszom én arra szóra,
Ki az asszont úgy megszólja;
Mett az asszon csérgő szarka,
Csérrég-pérrég jó hajnalba,
Kedves angyalom!

Haragszom én arra szóra,
Ki a legént úgy megszólja;
Mett a legén aranycsillag,
Aranygarádicson ballog,
Kedves angyalom!

Haragszom én arra szóra,
Ki a léánt úgy megszólja;
Mett a léán bazsarózsa,
Ketszér nyílik vosárnapra,
Kedves angyalom!

Haragszom én arra szóra,
Ki a papot úgy megszólja;
Mett a papnak nincs bundája,
Hideg a reverendája,
Kedves angyalom!

Haragszom én arra szóra,
Ki a mestért úgy megszólja;
A mestémek nincs kalapja,
Sapkába jár az utcára,
Kedves angyalom!

Heje-hujja, lebuja, lebuja!
Töllem, rózsám, ne bújj, ne bújj
Én ugyan tölled nem búvok,
Mikor látlak, megújulok,
Kedves angyalom!

295

Küs kertembe most érik a csérésznye,
Az alatt ül egy szép barna menyecske;
Tetszik neki még a világ,
Szémit nem verte ki az ág.
Ihahhaj!

Kihágék a magoss heggy tetejire,
Mégásatám a síromot előre;
Onnét néztem azt az égyet,
A nap nem süt nála szébbet.
Ihahhaj!

Pej paripám hányja fejit kégyesen,
Vártalak az este, rózsám, szüvesen;
Ugyan bizon hova léttél,
Mán két este el nem jöttél?
Ihahhaj!

Diófának ágas-bogas teteje,
Nincs léány, akinek nincs szereteje;
Most akadtam szeretőre,
Égy szép barna legénkére.
Ihahhaj!

Diófának ágas-bogas teteje,
Métt nincs kjednek, édés rózsám, szébb színe?
Szép színemét elvesztettem,
A rózsámot eltemettem.
Ihahhaj!

296

Kivirágzott az árkosi temető,
Nem tartok én immán többé szeretőt;
Szeretöm lesz az árkosi temető,
Oda temessenek engem legelsőbb.

A citrusfa levelestől, ágastól:
Hogy váljunk még, édés rózsám, egymástól?
Úgy váljunk még, kedves rózsám, egymástól,
Mind a fényes csillag rogyogásától.

No! ha elmész, kedves rózsám, kévánom,
Az út előtted mind rózsává váljon!
A zöd fű és édös álmot teremjén;
Szüved engem soha el ne felejtсэн!

Patak martján nevekédék tulipánt:
Az én szüvem téged óhajt, téged várt,
Amik gyúrút jegybe adtam, add vissza;
Nálam és kész a jegyruha, véd vissza!

297

Van bocskorom, tarisnyám,
Kostököstől a pipám.
Neked hagyom, szép rózsám,
Sinórostól a bundám.

Jó étel a túrós lepén,
Be szép legént szereték én!
Szép orcáját csokolom,
S mennyországot gondolom.

Fenyődészka-kerítés:
Jaj be furcsa teremtés!
Ölelhetéd kedvedre,
Mett nem hányják szemédre.

Ott mënyën három lëán;
Mindëgyik magyar lëán;
Csukros a pántikája,
Piross a két orcája.

298

Ó! friss galamb, örülhetsz,
Míg szárnyadon repülhetsz;
Ahol tetszik, ott járhatsz,
Társadhoz mehatsz.

Arany időt érnék ma,
Ha kezemre szállana
Az a madár, kit szüvem vár,
Szüvem nyugodalma.

Gyönyörűségbe élhetsz,
Hogyha engemét szeretsz;
Mett én ugyan szeretlek,
Szívemből ki sem vetlek.

Két kezibe zöd pálma,
Gyënge mejjin két alma:
Be jó vónál, ha mëgvárnál,
Szép friss lëánka!

299

Kuttya gyilkos keringëttét — lencsét!
Viszik férhëz a barna mënyecskét,
Majt elmënyünk a lakadalmába,
Mëgugratjuk mënyasszon korába.

Mëgugratjuk mënyasszon korába,
Hogy a földet sem éri a lába;
Ha mënyasszonságot mer vállalni,
Annak mindënn dógát ki kell állani.

De nem táncol akkor velünk hëába,
Ajándékot hányunk a tángyérjába;
Mënyasszonyát jól mëgvezetgetjük,
S a mënyasszontáncot mëgfizetjük.

Cifra csepszët vëszën abból magának,
Hogy kedvesebb lëgyën az urának,
Az urat nevezi galambjának,
S hunyoritt a más embër fiának.

Hallod-ë te, szép barna mënyecske!
Mëtt vásódál férhëz olyan ízibe?
Ha férhëz mész, csókold, nyald uradot,
Mett arra lekötelezted magadot!

De ne felejts egészen engemét,
Ne hadd éppen árván szëgény szívemét;
Hëbe-hóba csókolj mëg engëm ës,
Hisz a sokból jut ëgy-ëgy nekëm ës!

300

Fáj a szívem, fáj érëtted,
De te azt sohasem hitted;
Úgy gyógyyittod mëg szívemét,
Ha szübből szeretsz engemét.

301

Ess az esső, zúg a gát,
Adjon isten jóccakát!
Szeretőmnek más szokást,
Ne szeressën minnyát mást!

302

Ne búsuljon, komámasszon,
Csak az Isten rozst adjon!
Addig iszunk, míg egy ló lész,
Azután a lúg es jó lész.

303

Jere, rózsám, a mezőre,
Egészségës levegőre.
Hadd süssön a nap sűgára;
Ott lész búza pogácsára!
Kössünk ketten egy kèvebe;
Kötőzzünk egymás szűvibe!

304

Azt izenték a malomból,
Këll-ë lëán, vaj nem?
Uram Jézus, micsináljak?
Mëgvëgyem-ë, vaj nem?

Olyan rongyos a szoknyája,
Mëgijedtem tőlle;
Szűz Mária, Szënt József,
Mënts mëg ëngëm tőlle!

Ördög vigye! ha mëgvészëm,
Bajom mëggyűl vëlle;
Ha a ménkő mëg nem üti,
Mëgüt ëngëm vëlle!

305

Úgy megmenték a bírót
Égy nagy tökkel, hogy meghót;
Harmadnapus macskája
Bömbölve jár utánna.

Szegény árva hütösök!
Nincs baja már veleték;
A sok bírságpálinka
Bérekedt a gyomrába.

Sirassátok a bírót,
Mett jó húzó-vonó vót;
Jó bírót válasszatok,
Ki után ihassatok!

Csakugyan forgódjatok,
Amit kaptok, igyatok;
Halál után és nekték
Csak e lészén részetek.

Indulj, bíró, ne hetelj,
Világon ne szemetelj!
Ki vót s ki léssz a bíró?
Csak egy pálinkáshordó!

Rajta! még utoljára
Pálinkát a torára!
Nyugszik ő már, nem bánja,
Azt akarki megigya.

306

Az én lúdam nagy hekre
Azt a prádét megtette,
Térgyig érő nagy hóba
Félhágott a tojóba.

Az én lúdam feteke,
S azt a tempót megtette,
Magát megerőltette,
Félhágott a gërezdre.

Haj, ganárom, ganárom!
Lész-ë lúdam a nyáron?
Lészën kettő vaj három,
Piros csizmára szánom.

Nincs okosabb, mind a lúd,
Télbe, nyárba gyalogút;
Hopp a jégën mezítláb,
Úgy kímilik a csizmát.

Nincs okosabb, mind a ló,
Nem kell neki vigánó,
Hanem kantár fejibe,
Szép húszár tetejibe.

307

Nem jöttem én gyalog ide,
Hat ló, hintó hozott ide,
Barna rózsám szemődöke
Csalogatott engem ide.

Rózsámnak a szemődöke
Többet ér, mind a hat ökre;
A hat ökre szántóvető,
Maga pedig hív szerető.

Beteg az én rózsám, szégén,
Én vagyok az urus-legén,
Szédtem százféle virágot,
Abból főztem urusságot.

Egészségës az én rózsám,
Eleven szemmel néz réám;
Az ő vidám tekintete
Bús szívemnek üdvessége.

308

Ó jegénye, jegénye,
Jegényefa levele!
Éste jött a kezembe
Szeretőmnek levele.

Hogy kezemre kerüle,
Főlolvasám kedvemre;
Bokréta van mellette,
Azt édesem kötötte.

Kössél, rózsám, máccor és,
Mégcsókollak százszor és;
Csak köszönni nem elég,
Csók és kell melleje még.

309

A szengyörgyi piacon, piacon
Elejtém a pántikás kalapom, kalapom,
Azon kérém alakom, alakom,
Adja fél a pántikás kalapom, kalapom.

A szengyörgyi piacon, piacon
Szappant árul egy asszon, egy asszon,
Én és vevék darabot, darabot,
Kürülmosám magamot, magamot.

Kürülmosám magamot, magamot,
Mégsem láttam páromot, páromot,
Ha fellélném páromot, páromot,
Felejténém gondomot, gondomot.

310

Férrevágom kalapomot,
Mögölelém galambomot,
Százszor és öt megcsókolom,
Mennyi csókom visszakapom.

Kalapomba rózsát teszék,
S aval ugyan kevély lészék;
Mett rózsám adja kertjiből,
Tulajdon maga keziből.

Nincs szebb virág a rózsánál,
Nincs szebb léány a rózsámnál;
Mikor virágjai közt áll,
Ő ott a legszebb virágszál.

Rózsa nyílik az ajakán,
Rózsa terem az orcáján;
Százszor és öt megcsókolom,
Mennyi csókom visszakapom.

Világ irigylis sorsomat,
Szerelmes bódóságomat;
Hadd irigyélje a világ!
Enyém vagy te, legszebb virág!

Beszéltünk ketten, s mahónap
Ésszeesköt munkót a pap,
Enyém ő akkor örökre,
Míg elhervad kebelembe.

311

Látom életémét, nem igen gyönyörű,
Az én két orcámon folydogal a könyű.
Ha tudtat határát rövid szeretetnek,
Métt nem hagyál békét én árva fejemnek.

Mindén madarkának szabad ágra szállni,
Csak nekem nem szabad az utcán sétálni;
Titkos szeretetnek nem kell cégért dugni;
Mett vadnak irigyek s el fognak gátolni.

Sír az út előttem, bánkódik az ösven,
Még az és azt mondja: adjon még az Isten!
Adjon még az Isten mindén jovaival,
Min' kerbeli rózsát drága illatokkal!

Ahol én elményék, még a fák és sírnak,
Gyászos ágairól levelek lehullnak;
Ha tudtat határát rövid szeretetnek,
Métt nem hagyál békét szabad életémnek?

312

Úgy szeretem a barnát,
Mind a borízú almát;
Barna léalán, barna szem!
Ezért sovárogo szívem.

Úgy szeretem a szökét,
Mind a szöllőszemécskét!
Szőke léán, szőke haj!
Szégén szívem, jaj, jaj, jaj!

Piros léán, szúm adta,
Bolond vagyok miatta;
Húnyorítottok szemibe,
Békéredzém szívibe.

Piros léánt ne szeress,
Mett a részegés lehet,
Tűz langja ő magába,
S a tüzet és kiállja.

Fejér léánt ne szeress,
Mett az árnyékot keres,
Fejér bőrit kéméli,
S világot ingyen éli.

Szőke léánt se szeress,
Mett a röstecske lehet,
Immel-ámmal dolgozik,
S majtéig elrongyosodik.

Barna léánt szerethetsz,
Mett a jó dolgú lehet;
Barna föld borozdába
Mégterem a jó búza.

313

A szép asszon messze lát,
Vízre kúdi az urát,
Míg az ura vízre jár,
Barna galambja bėjár.

Édés uram, be jó kjed,
Be jó vizet hozott kjed!
Ménjén, hozzon máccor és,
Úljön még többecskét és.

A szép asszon verve jó,
Mind a dió, törve jó,
Verjed, törjed, töcsköljed,
Annál több hasznát vészéd!

314

Szējés árok, keskén palló,
Belérúgott ingem a ló;
Ha még égyszër megrúg a ló,
Lészék egy sémmirevaló.

Édés lovam, agyoncsaplak,
Nincsen széna, nincsen abrak!
Ne csapj agyon, édés uram!
Kitelelök az ugaron.

Úgy hát agyon nem és csaplak,
De jó pénzétt csak eladlak!
Tudom, gazdám, hogyha eladsz,
Ilyen lovat sohasem kapsz.

Tekéntetés komámasszon,
Azétt kűdött anyámasszon,
Hogy egy üres zsákot adjon,
Mellyel a malomba fusson.

Nekem zsákom csak egy vagyon,
Józsa úrfi alatt vagyon;
Ha félébred Józsa úrfi,
Kényérrel kell bétácsolni.

Három csillag van az égén,
Sétál a mónár a rétén;
Eridj haza, lisztés mónár,
Mett a garad üressen jár.

315

Szép a nyárfa a tetőn,
Be szép az én szeretőm!
Ő magoss és, karcsú és,
De egy kicsidég hamiss.

Ha hamiss, azt jól teszi;
Jutalmát és úgy vészi;
Hamiss vagyok magam és,
Hamist szeret a hamiss.

316

Udvarhelyi bécsalóba
Jó bort mérnek;
Jöjjön bé hát, komámasszon,
Igyunk egyet!
Jaj, jaj, mind fáj a gyomrom!
Még halok, ha nem iszom,
Komámasszon!

Ez a fene vén embër sincs
Idehaza,
Harmadnapja, hogy odavan
A korcsmába;
Hogy a mokus ëgye mëg,
Nem csókolom többet mëg,
Komámasszon!

Ördög bújjon a kúsasszon
Cipőkibe,
Miét járkál olyan sokat
A pincébe!
Kilenc icés a gyomrom,
Tizedikkel mëgtódom,
Komámasszon!

Virágozik már a tőgyfa,
Magyarófa;
Ëgy pint borral vagyok adós
A korcsmába.
Ëgy, két, három ice bor
Leszivároგ mindënkor,
Komámasszon!

317

Csá elé, hí elé, az én rózsám felé!
Csá elé, hí elé, az én rózsám felé!

Az ökor a földet nem magának szántsa,
Asszony a lëányát nem magának tartsa.

Szépën félneveli, más kézre eresztí,
Keservesën nëzi, hogy más üti-veri.

Elmënt az én rózsám idegën országra,
Azt izente vissza, hogy mënjek utánna.

Nem menyék utánna idegën országra,
Inkább mëggyászolom feteke ruhába,

Délig fetekébe, délután fejrbe,
Estefelé pedig lilaszín selyëmbe.

Feteke városnak fejr tornya látszik,
Az én édes rózsám más ölibe jádzik.

Fëlménék a hëgyre, lenézék a vögybe,
Ott van az én rózsám talpig fetekébe.

Csak azért szeretëm falu végin lakni,
Odajár a rózsám a lovát itatni.

Nem lovát itassa, magát mutogassa,
Piross két orcáját velem csókoltassa.

Miért az ördögétt tudlak úgy szeretni,
Hogy gondolatomból ki sem tudlak vetni.

Nem anyától létél, rózsafán terméttél,
Piros pünköst napján hajnalba születélt.

318

Ahol kerekedik egy kerek dombocska,
Azon nevekedik egy szép almafácska,

Édes az almája, csukros a virágja,
Alatta ül vala egy szép léányocska,

Kötte a virágját fejréből, vërësből,
Ahol a mejjére nyomtatta, ezüsből.

Aval féltekénte a magoss egekre,
Hát ott ereszkedik egy gyalogösvenke,

Kinek a két széje tiszta ezüst vala,
A közepe pedig sárig arany vala.

Azon ereszkedik egy fodor báránka,
Mindën szöreszálán egy-egy csillag vala.

319

Héj páva, héj páva! császárné pávája!
Szégén legén vótam, gazdag léánt vöttem,
S a gazdag léánnak kedvit nem lélhettem;
A vásárba möntem, piros csizmát vöttem,
Aval hazamöntem, s az asztalra töttem.
Kéncsem feleségem, mondj uradnak ingem!
Én bizon sohasem, teljes életembe!
Mett apám házánál nagyobb urak jártak,
Őköt sem uraltam, téged sem urallak.

Héj páva, héj páva! császárné pávája!
Szégén legén vótam, gazdag léánt vöttem,
S a gazdag léánnak kedvit nem lélhettem;
A vásárba möntem, rojtos ruhát vöttem,
Aval hazamöntem, s az asztalra töttem.
Kéncsem feleségem, mondj uradnak ingem!
Én bizon sohasem, teljes életembe!
Mett apám házánál nagyobb urak jártak,
Őköt sem uraltam, téged sem urallak!

Héj páva, héj páva! császárné pávája!
Szégén legén vótam, gazdag léánt vöttem,
A gazdag léánnak kedvit nem lélhettem;
Az erdőre möntem, somfabotot szeltem,
Aval hazamöntem, a pad alá töttem.
Kéncsem feleségem, mondj uradnak ingem!
Én bizon sohasem, teljes életembe!
Botom elékapám, hátára vagdalám.
— Uram vagy, uram vagy halálíg, uracskám!

320

321

Virágos rét, füves halom,
Ott kaszál az én galambom,
Aranydészú a dörökán,
Nem hajlik a kasza után.

Kaszáscsillag van az égén,
Kaszál édésém a réten,
Aranydészú a dörökán,
Nem hajlik a kasza után.

Ő kaszálja, s én takarom,
Ott és jövadot akarom.
Akarmennyit ő kaszáljon,
Én utánna féltakarom.

Bú életém, bánat napom,
Feteke gyász alatt lakom,
Illik nekém a gyászruha,
Mindén kedvem el van zárva.

Olyan bánat a szívemén,
Kétrét hajlott az egekén;
Egek, egek, szánjatok még,
Bánátimtól mentsetek még.

Ha az egek még nem szánnak,
Könnyhullásim még sem állnak;
Fáj a szívem kívül-belől,
Szorítsa bánat kétfelől.

Bódog isten, sok sírásim,
Tengër álomszagatásim!
Akiért sokat szaggattam,
Jaj, én attól elmaradtam.

Én elményék arra helyre,
Honnét madár sem jó ide;
Fészket rakok a sűrűbe,
Zöd erdőnek közepibe.

Ha azt kérdik: azt ki rakta?
Azt egy szegény árva rakta.
Kinek nincsen apja, anyja,
Sem egy igaz tesvérbátyja.

Arról tudják, hogy árva vagy,
Hogy egy házba egyedül vagy,
Égyedül hagyott a világ,
Égyedül búsulok immág.

Sírva észéd kényeredét,
Osztán sonyorán kereséd.
Úgy még vagyok én átkozva,
Mind paripa kantározva!

Verjén még az én teremtőm,
Mett nem vótál hív szeretőm,
Nem vót nekéd teljes eszed,
Sem állandó szereteted.

Ó, még a fák és könyveznek,
Hogy véletlen szerettelek!
Úgy megváltam szeretőmtől,
Mind ág szép zöd levelitől.

De a zöd ág hideg átal,
Én pedig irigyék átal;
Elhullott a fa levele,
Mett reatőt az ideje.

Kiasszott a füge fástól,
Mégváltunk, rózsám, egymástól,
Eltót a nyár, jaj, be nagy kár!
Be szép, aki párjával jár!

Be szép, aki szépét szeret;
Felejténé, de nem lehet!
Mett én egy szépét szerettem,
De azt el sem felejthetém!

Mikor bujdosni indultam,
Színem sem vót, úgy búsultam;
Édesemtől elbócsuztam,
Jaj, mindënből kipoztultam.

Mindën lëánnak azt hagyom,
Gyászvirágot ne gyomláljon;
Mett ha gyászvirágot gyomlál,
Az édesse bujdosni jár!

322

Én ültettem a rózsafát,
Más szëdi le a bimbóját.
Én szerettem egy szép barnát,
Más éli vëlle világát.

Én ültettem az almafát,
Más szëdi le az almáját,
Én szerettem még egy küslánt,
Más éli vëlle világát.

Ülj a térgyem kaláccsára,
Ne hajts a mendemondára;
Átölellek két kezemmel,
Hadd nézze más irigy szëmmel.

Én vettem a tiszta búzát,
Más őrzi még a pogácsát;
Ha kimények a mezőre,
Más fekszik a lepedőre.

Még kell a búzának érni,
Mett a nap erőssen éri;
Még kell fejemnek őszülni,
Mett szüntelen a bú öli.

323

Te és jól tudod azt, kéncsem!
Nincs egyebem, csak jó szívem,
Ezt nekem Istenem adta,
Legkedvesebb ajándéka.

Bőröm szép fejér és vörös,
A falunkba üsmeretés;
De ne nézd az én szénemét,
Érzed inkább jó szívemét.

Isten szívem balról tette,
De jobbra van az érzése,
Érted ver a csak, angyalom!
Esköszöm, másnak nem adom.

Ki téged biztat, semmit ér,
Ha hónap másnak mást ígér.
Szívemét nekéd ígértem,
Ezt soha el sem felejtém.

Sok helyt jártam Háromszékén,
Ezén a kedves térségén,
De csak te vagy egyedül itt,
Aki ingem éltet, hevitt.

Te léssz az én feleségem,
Isten úgy segítjen ingem;
Ha ezt töllem megtagadnád,
Életemét elótanád.

Utánad menyék szép násszal,
Ményasszonyi ajándékkal;
Az apám házához viszlek,
S mind aranyat megbécsüllek.

Komondóba mēnyēk tōlled,
De gondolatom jár vēlled,
S mikor onnēt hazamēnyēk,
Szūvem! szūvemhēz ōllelek.

324

Adjon Isten olyan törvént,
Lēan kérje még a legént,
Hogy a legén vára kozzék,
S a lēán csak figurázzék.

Nekēm anyám azt mondotta,
Ne vásódjam férhēz soha,
Várjak békével csēndēsēn,
Időre mindēn mēglēszen.

Jámbor jó anyám szovának
Hittem, mind a szēntírásnak,
Addég s addég vára kozám,
Míg a szēbb időt elrúgám.

Anyám ēs olyan profēta,
Szép hazugság mindēn szova,
Mán túl mindēnnap vénülök,
S a pártába itthon ülök.

Ci! be bűdös ez a párta!
Veszēt vóna bé pokolba,
Be elcserēlném jó szūvvel
Ēgy viseltes főkötővel.

Azt mondják, a szūzesség kincs,
Hogy annál drágább sēmmi nincs;
Isten adta szūzessége!
Kinek lēszek felesége?

Azon kérēm istenēmēt,
Szánja még szēgēn fejemēt,
Rendēljēn nekēm ēgy legént,
Ha nem ifjat, bár csak fél vént.

Hogyha én azt mēgérhetném,
Hogy magam férhēz tēhetném,
A pártámot fēlgyújtanám,
S hammát szēlnek bocsátanám.

Adna Isten olyan törvént,
Léán kéré még a legént,
Elindulnék s addig járnék,
Míg egy hánt-vetettet kapnék.

Azt mondják, hogy fenn az égbe
Jézus lesz a szüzek férje;
Én a földön mennybe lennék,
Ha egy legénhez méhetnék.

Kérém, néne, szívességgel,
Valakinek szérézzén el!
Imádkozom életemért,
S a lelke üdvességéért.

325

Három rendű fodros szoknya,
Mit álmodtál az éccaka?
Nem álmodtam én egyebet,
Hanem a barna szemédét!

Észem a barna halálod,
Három városba nincs párod;
Három várost észzejártam,
De páromot nem találtam.

326

Bazsarózsa, ne virágozz!
Rëám, kéncsem, ne várakozz!
Mett ha rëám várakozol,
Soha még nem házasodok

A sárkányi széjës utca,
Be sok gyalogút van rajta!
Mindën legény egy útat ver,
Ki szeretőhöz mëndégel.

Házasodjál még, ha akarsz,
Végy el ingëm, ha el akarsz;
Ha ingëmöt elszalasztasz,
Olyan párt le nem szakasztasz.

Én ma bársonsapkát vészék,
S abba rozsmarintot tészék;
Illatos lész, merre járok,
Úgy szeretnek a léányok!

327

Édös lelkem, tám neheztelsz,
Hogy rám kedvetlen tekéntesz!
Mondd még, kérlek, kedves alak,
Vajon mivel bántottalak?

Élök-halok én érítted,
Mind magad eszrevéhetted;
Hogy lehetne hát, édésém,
Nekem téged mégserntenem!

Ha már egyszerű kégyes vótál
S emlékezetbe fogadtál:
Ne fossz még hát örömentől,
Langgal égő szerelemtől!

Mett nincs nagyobb gyönyörűség,
Nincs nagyobb földi üdvesség,
Mind mikor a rókon szúvek
Égymáshoz állandó hűvek.

328

Kútágásra szállott a sas;
Engem, rózsám, ne csalogass!
Csalogatott engem más és,
Náladnál szebb virágszál és.

Likas a kjed háza vége,
Piross a kjed lánya képe,
Adja nekem kjed a lányát,
Béfédetem én a házát!

Három piross kendőt vészék,
A nap rám süt, piross lészék;
Piross lészék, merre járok,
Úgy és szeretnek a lányok,

Három fejér kendőt vészék,
Ha feltészem, fejér lészék;
Fejér lészék, mind a hattyú,
Nem ölel még mindén fattyú.

329

Ez a macska feteke,
Lám a tejet mэгette.
Nézze kjed csak a tarkát,
Mind félartsa a farkát!

Hát a vэрés micsinál?
Egeret fog, sántikál.
A róska addig leste,
Míg futtába elcsípte.

Az iromba a lesbe
Most ült bé a kendэрbe;
A fejér hát jobbacska,
A farka hosszabbacska.

Эn istenэм, adj telet,
Hadd heverjünk eleget;
Adtál vót még эgy telet,
Hevertünk vót eleget!

Hát az öreg él-э még?
A kutyától fél-э még?
Apró csontot rág-э még?
Tipэг-topoghat-э még?

330

Az эjjel álomba arról álmodoztam,
A bihari kerbe hat lovat hajtottam;
Эдэсэм эs ott vót, az ekét tartotta,
Mindén fordulásba эgy pár csókot ada.

Эдэсэм ostora, selyэм a csapója,
Эgyet rittyent vélle, s elszalad a lova.
Eridj, Pista, haza! bé van a ló hajtva,
A bíró udvarán szóll a пэгő rajta.

Az olyan legényétt nem adnék egy hagymát,
Ki mindén hajnalba keresi a lovát;
Szűnyodós az olyan, lovát nem jól őrzi,
Tőlle a házat és ördög elviheti.

331

Szép állat a lúd, magát mosogassa,
Arrával tollait félborzogassa;
Kis kertékben, ligetékben
Együtt repdésnek;
Édés kéncsem, galambocskám,
Jaj, mind szeretlek!

Szép vidámságnak kiömlő árja
Az embernek szívét kérésztül járja;
Hív öledbe, kebeledbe
Hogyha hajolnék,
Édés kéncsem, galambocskám,
Jaj, be elhálnék!

Édés kéncsem, rózsám, gyenge violám,
Csókra termétt szép szád jaj be csókolnám!
Hív öledbe, kebeledbe
Hogyha hajolnék,
Édés kéncsem, galambocskám,
Jaj, be alhatnék!

332

Nekem ugyan megesett,
A szeretóm meglesett:
Ő már nekem nem hiszén,
Míg a vízre nem viszén.

Vesszén meg az én agyam!
Miétt adám rá magam,
Hogy mást és megöleljek,
Mikor egyet szereték?

Kertem alatt egy küs gát;
Barna léán csókot ad;
De te szőke, ne próbáld,
Most és csókra áll a szád!

333

Elmënt Jancsi katonának,
Vége lett az aratásnak;
Vége lett szégén fejemnek,
Még kell szakadni szívemnek.

Be sokszor megcsokolalak!
Be sok éjjel virasztalak!
Pusztá már nekem a világ!
Mind börtbe az erdei ág!

Lehajlott a nyírfa ága;
Oda szívem bódogsága!
Fejemét fél sem emelém,
Míg Jancsimot fél nem lélém.

Elvitték őt szemém elől,
Árva vagyok mindénfelől;
Ezt én sokszor meggondoltam,
Még álmomba és mégláttam.

Mind egy árva járok-kelek,
Éjjel-nappal sok bút nyelék,
Két szemémmel addig sírok,
Míg búmnak végire jutok.

334

Nincsen, nincsen olyan asszon,
Mind Kongóné komámasszon,
Sütögeti a sok lepént,
Csalogassa a sok legént.
Ha a lepént megéttették,
Léányomot megvégyették.

Likas a ked háza vége,
Aprós a ked lánya képe,
Nem kell nekünk Pörzsi lánya,
Igen rövid a szoknyája;
Elég vóna annak fele,
Felit szédje le a medve.

335 [= 366]

Eme lőány tőrőt árul,
Mėgesmerik a faráról;
A faráról, dőrėkáról,
Barna piross orcájáról.

Kővėr lúdnak nagy a zúzza,
Kős kertėmbė tőrėkbúza,
Eme lőány mind azt mondja,
Velem ěgyütt mėgkapálja.

Velem bizon nem kapálja,
Ki mindėg csak farát hanyja.

336

Most kapott a bírő
ěgy kős újságot,
Szėdi ěssze mind az
ěfiuságot.

Sok magyar lőánnak
Szėme könyvezik,
Mikor a rőzsáját
Bokkancsba fűzik.

337

Mėgdőglőtt a bírő lova,
Mėgnyúzta a bírő maga;
Jő lész a bőre bundának,
A nėgy lába kocsonyának,
A hurkája pántikának —
Annak a cifra lőálynak.

338

Esik ěső, esik,
Hadd ěssék folyvást;
Azt gondolod, rőzsám,
Nem találok másť?

Találok szeretőt,
Szépét, csinosot,
Még ha én akarok,
Gavallérosot.

339

Csillag sem szeretnék
Az égén lenni,
Nálad nélkül, rózsám,
Odafenn lenni.

Nálad nélkül, rózsám,
Mit ér mennyország?
Éjjel-nappal járnék
Szárnyon le hézzád.

340

Szerelmes édös istenünk!
Ugyan bizon mi lesz velünk?
Mind csak szántunk, mind csak vetünk,
Még sincs megévvő kényerünk.

A sok adó, a sok fizess
Miatt szuszék, járom üress;
Pedig úgy terem itt a rozsa,
Mind [Bécs]be a palaglafos.

Fődünk tiszta búza helyett
Az üdön és konkolyt termétt;
S ha vaj egy szál búza sarja
Mégmaradt, azt bogár marja.

Tavaszt és hēába várunk,
A tavaszba sincs áldásunk;
Nyugoti még északi szél
Leforrázza, ami kikéi.

Ami régén ritkábban vót,
Szénánk mind elviszi az Ót;
Nincs víg arató, takaró,
Nem fényēs a kasza, solló.

Están bátyom panaszára
Azt kérdézi a komája:
Koma! mi a palánéta?
Vajjon nem az-é az, oka?

341

Szeretém az új bort,
Szeretém az őt és,
Hogyne, hisz szerette
Maga nagyapám és.

Sok példa vagyon rá,
Hogy alma a fától
Semmi, de semmiképp
Nem eshetik távol.

Szerette az apám,
Valamint nagyapám,
Bort elé, mett én és
Valóból ihatnám.

342

Szomszédasszon beteg vót,
Mëgdörgölték, jobban vót;
A kendëre mëgázott,
A tóba kivirágzott.

Szomszédasszon kakassa
Fëlszökött a kapura,
Mind azt kukurigólja:
Hamiss az ő asszonya.

343

Én istenëm, este van,
Szép szeretóm messze van,
A küsruhám nála van,
Mindën kedvem oda van.

Eljöhetnél, nincsen sár,
Az ajtómon nincsen zár,
Ezüs patkó szikrát hány,
Piross orcám csókot vár.

344

Három bangó, látod-é?
Ha megiszom, bánod-é?
Hogyne bánnám, kedvesém,
Mikor veled keresem.

Ez a világ jobb vóna,
Ha kerolin nem vóna;
Adjuk el a kerolint,
Vegyünk sinoros lájbit.

Adjuk el a fizurát,
Vegyünk véle vacsorát;
Többet ér a vacsora,
Mind százezër fizura.

345

Száraz füre dërës harmat hulladoz,
Édës lovam, ne égyél, met bajt okoz:
Inkább selyëmkantárt vészék fejedre,
S bársonnyerged lész, csak hordozz kedvemre.

Kemény száraz galyok fëdik az útat,
Édës lovam, lábod még ës botolhat;
Haj! de repülj velem rózsám házáig,
Hogy ne fájjon szëgën szüvem sokáig.

Fényës csillag kezd rogyogni az égën,
Olyan tisztán nem tündöklött már régën;
Fényës csillag, rogyogj nekëm odáig,
Hogy sëtétbe ne ballogjak sokáig!

Csillámlik az Ót folyása messzüröl,
Talám ki ës öntött már a fészkiéből;
Hej! Ót vize, ne öntsd el az utamot,
Hogy ne féjtssem lovamot és magamot!

Ablak előtt gyënge világ csillámpol,
Mellette szép barna lëán szunyákol.
Barna rózsám, ne szunyákolj, jere ki,
Kedveséd már rég vár tégéd ideki!

346

Víg óráim, mind a vizek,
Lefolyának sebessen,
Nincs szívemnek reménsége,
Hogy több jót és érhessem.

Bódog üdők, hova léték,
Amikor ölelhettem
A rózsámot, s kebelibe
Nyugodalmat lelhettem!

347

Elindula három árva
Hosszú útra, szolgálatra,
Kezibe vin három vesszőt,
Hogy csapja még a temetőt.

Kelj fël, kelj fël, édesanyám,
Mett elszakadt a gyászruhám! —
Én nem kelék, három árvám,
Mett elhërvadt piros orcám!

Vagyon nekték mostohátok,
Ki fejért adjon réátok,
Mikor fejért ad réátok,
Vérrel virágzik hátotok. —

348

Nincsen nekëm szeretóm,
Csak egy rongyos keszkenyóm,
Szëbbik fëlit fordítottom,
S édesëmét gondolom.

Jaj istenem, este van,
Szép szeretóm messze van,
A keszkenyóm nála van,
Víg örömem benne van.

349

Szárad a fű a hegytetőn,
Elhagyott ingem szeretőm,
Panaszolnék, de nincs kinek,
Nem szóllok hát én sénkinek.

Panaszold még a sēprűnek,
Mett a nem mondja sénkinek;
Ha mondja és a küszöbnek,
Küszöb nem mondja sénkinek.

Gyászolja szívem szüvedet,
Mett elvitted jókedvemét;
Mégvirágzik hétszēr a mák,
Míg meglássuk, rózsám, egymást.

Fejér ruha a fejemén,
Feteke gyász a szívemén,
Feteke hegy, fejér üröm,
Nekem a bánat nem öröm.

Nekem a nap úgy telik el,
Ha féljő, elig halad el;
Féljött a nap szép fényēsēn,
Nem sūt réám ilyenēsēn.

Kicsi tulok, nagy a járom,
Többet utánnad nem járok,
Azt és bánom, amit jártam,
Verjēn még a mái átkam.

350

Ihol jó ēgy legén,
De szomorú szēgén,
Látom a szájáról,
Szállást kérne, s nem mér.

Tudok neki adni,
Adtam és, adok és
Egy éjjeli szállást,
Ha lēán vagyok és.

Nem vagy legén, nem vagy,
Met te nem mersz kérni,
Nám én lēán vagyok,
Mégēs merēk adni.

Tudom jól magamról,
Jólesik szegénnek,
Egy éjjeli szállás
Utozó legénnek.

351

Ne mēnj, rózsám, a tollóra,
Gyēnge vagy még a sollóra,
Ha elvágod a kezédet,
Ki köti bé a sebédet?

De ha elmész a tollóra,
Ne mēnj, rózsám, csak magadra;
Híjj, jó szūvel mēgyék veled,
Estig aratok melletted.

Ketten kötünk egy kévébe,
Egymás mellé ülünk délbe,
Ketten nyugszunk az árnyékba,
Félvert kévék árnyékába.

Ha estig folyvást aratunk,
Ha hazafelé indulunk,
Karonfogva a hívēsēn
Hazaérünk szerelmesēn.

Vasárnap a pap kihirdet,
S két hét múlva összeeskēt;
Halálíg ketten aratunk,
Ketten élünk, ketten halunk.

352

Túl a vizēn Tótországön,
Repül madár a ződ ágon,
Hadd el, hadd el, hadd repüljön,
Csak a szūved mēg ne hűljön.

Kötőt kötünk a lábára,
Elrepittsük nemsokára,
Hogy repüljön el aharra,
Barna babám ablakára.

Kálvénista termétt rózsza,
Nem vétettem neked soha,
Nem ős véték, amíg élék,
Amíg zeng bennem a lélek.

Sárga dinye, zód ugorka,
Haragszik rám egy léánka;
De mi haszna a haragja,
Ha ingem ölel galambja?

Keresztúri szitakérög,
Majt mégöl ingem a mérög,
Csupa szároz korttyal élék,
Mett veled nem beszélheték.

Tavaszi szél útát szárászt,
Mindén madár társat választ,
Hát én immán kit válasszak?
Bokrétát kire akasszak?

353

Igazán szeress ingemét,
Ne csald ártatlan szívemét;
Az én szívem csalni nem tud,
Igazán szeret, nem hazud.

Vár' meg, vár' még, én édösöm,
Még mégver téged az Isten,
Se nem értem, se nem másétt,
Csak az igaz szeretetét.

Fogjon is még az én átkom,
Igaz szübbéli bánatom,
Verjén még az igasságom,
Utánnad való járásom.

Elmentél s nem bocsúztál el,
Mégátkozlak, hogy hervedj el;
Jere vissza, bocsúzzál el,
Átok alatt ne hervedj el.

Olyan bánat a szívemén,
Kétrét hajlott az egekén,
Ha még egyet hajlott vóna,
Szívem kettéhasadt vóna.

Fáj a szívem nekem belől,
Bánat szorította kétfelől,
Fáj a szívem bánatjába,
Mett nem járhat szabadjába.

Mikor szabad madár vótam,
Ahol tetszett, ott sétáltam;
De már fogoly madár vagyok,
Galickába búsulhatok.

Vetem szemem az egekre,
Csordul könyvem le a földre,
Ki a földre, ki előmbe,
Ki bánatos kebelembe.

Én istenem, valahára
Félsüt-é napom sugára?
Félsüte, de nem tisztába,
Jaj, elborult gyászhomályba.

Az ég alatt s a föld színén
Egy sincs olyan árva, mind én;
Árva vagyok apa nélkül,
Árva biz én rózsám nélkül.

Én és árva, te és árva,
Hallgassunk egymás szovára;
Jól tanál együtt két árva,
Bújjunk egymás árnyékába.

354

Leány a legényhez

Azt hallottam, rózsám, hogy el akarsz hagyni! —
El hát, s mi bajod véle? —
Hogy kell már szegén fejemnek ily árván maradni? —
Könnyen. —
Tudod, rózsám, mit fogadtál vasárnap éccaka? —
Ígéret bolondnak öröm. —
Hogy elveszesz legfennebb és két-három hét múlva. —
Nem vónál beteg. —
Ó! én édes rózsám, hát már hova légyek? —
Bújj a lóba, s nem csíp még a légy. —
Látom, hogy már megvetéttél, azért hát elményék.
Jó utat! —

Legény a leányhoz

Mëgmásoltam, rózsám, minapi mondásom. —
Késő már! —
Visszahoztam lábaidhoz igaz megbánásom. —
Vidd vissza. —
Házad körül szomorán mindaddig forgolódom, —
Szëdd fél ott, amit kapsz. —
Míg két piross orcád rendre csókolgatom. —
Rendre a püspök falatját. —
Vigyázz, rózsám, mett maradhatsz könnyen eladóba! —
Bízd réám. —
Isten uccse mást keresék még ma a fonóba! —
Jere bé, jere bé, üssön még a szösz-mënkő. —

355

Ó, be drága óra vala,
Mikor szívem hëzzád hajla,
Mind szép piros kerti rózsá;
Lén szívem szüvednek rabja.

De örömöm szomorúság
Követé, csak háborúság;
El kell mënni, nincs mit tenni,
Két ëgy-szünek még kell válni.

Azëtt, szívem, hallgass szómra,
Vesd két karod vállaimra,
Már nem látsz te többet soha.

Mëgbocsáss, kétszín nem vótam,
Károdra sem szógáltattam;
Irigyeim, már éljeték,
Kik káromon örülteték.

Isten hëzzátok, már mënyék,
Kedvetëkre már élhették!

356

Azt beszëlli a pitypalaty,
Hat tél sem ér még ëgy nyarat;
Igaza van szëgënkének,
Jó bunda kell biz a télnek.

Mind azt lármázza a haris,
Ritka lőány, ki nem hamis;
Hazud abba a gaz csacska,
Akadtam én egy igazra.

El is vészem virág napján,
Azaz virágvasárnapján,
Hat hedegű s egy cimbalom
Zëngje: hazud haris uram.

357

Már ezután her fon Pëti,
Még a bolond és neveti.
Csizmadia vótam,
De már kabát rajtam:
Mett huros muos markom füles.

Szógáló és kalapot tész,
Sëprű helyëtt parizolt vész,
Dógozni nincs kedve,
Morog, mind a medve:
Mett huros muos markom füles.

Favágó és kabátot vész,
Minnýa tekéntetës úr lész,
Nem köszön az ácsnak,
Vót jó barátjának:
Mett huros muos markom füles.

358

Árva csihánkoszorú:
Mét vagy, rózsám, szomorú?
Hogyne vónék én szomorú,
Mett elhagyott egy szigorú.

Tám azt tudod, te szigorú,
Érted vónék én szomorú?
Mintsebb érted szomorkodnám,
Inkább hideg vizet innám.

359

Ahon egy virágoskerbe
Zöd pázsint van leheverve,
Egy kúsasszon ott nyugoszik,
Koszorúval körülködik.

Ěgy úrfi arra sétála,
Amélkodik csudájába,
Kérdi tőlle: szelídcske!
Lěán vagy-ě, vaj menyecske?

Ěn sem lěán, sem menyecske,
Sem pediglen szelídcske,
Hát a kerbe virág vagyok,
Elig nyílom, s már hervadok.

Ha te virág vagy a kerbe,
Ěn měg leszék harmat benne:
Este a virágra szállók,
Rěggelig réta maradok.

360

Dombon belől van ěgy szűk házacska,
Abba sír a vénlěán magába,
Hogy nem vitték férhěz a fassángba,
Hanem otthon hatták a pucokba.

Fassáng után fassáng jő és repül,
Měgěs a sor rěám mind nem kerül.

Már měguntam a kěretěst várni,
Magam fogok szerěncsět próbálni;
De az eszěm fěl nem tudja ěrni,
Legelőbb ěs kit kěllessěk kěrni.

Jó lěnne, ha diákot kěretnék,
Mett a nekěm minděnkor tetszeněk;
De a diák csak guzsalyaskodik,
A menyecskek tőllem elszeretik.

Vetětt ágyam majt a padlót ěri,
De azt kěrni sěnki nem ěs měri;
Nem ěs adjuk, ha csak paraszt kěri,
Odaadjuk, ha jó neměs — néki.

Párta! pártá! búra termétt pártá!
Mét születéll erre a világra?
Ha mēgfōglak, messzint elhajítlak,
A gát alá kōvel lenyomatlak.

Elviseltem harminchárom pártát,
Harminchárom szēdērjes rokolyát,
Harminchárom sarumnak a talpát,
Mégsem vēttem ēgy pénz-ērō hasznát.

Bár az Isten olyan csudát tēnne,
Hogy valaha legēnessō lēnne;
Kifekünném az út közepire,
Hogy vajēgy mán réám és csēppenne!

361

Kimēnt a ház az ablakon,
Benne maradt a vénasszon,
Zsúpot kötött a hátára,
Űgy büllōgött a vásárra.

Aprón vágott petrēzselyēm,
A vénasszon veszedelēm;
Eliēg várom az ördōgöt,
Hogy elvigye a vén dōgöt.

362

Az én szēmēm olyan kerek,
Ahányat lát, annyit szeret;
De a szūvem olyan igaz,
Ezēr közzül ēgyet választ.

De haragszom a szēmēdre,
Mét kacsingat az enyimre;
De még inkább a szūvedre,
Mét gyulasztott szerelēmre.

Rózsám! rózsám! mit kacsingatsz,
Mikor most és csak hamis vagy;
Ha elraboltad szūvemēt,
Bōdogittsad életēmēt!

363

Kara-héjja! héjja!
Kilenc pipénk héjja,
Ötnek tarka szárnya,
Négynek likas lába.

Kara-héjja! héjja!
Kilenc pipénk héjja,
Add vissza pipéinköt,
Met megvernek münköt!

Kara-héjja! héjja!
Kilenc pipénk héjja,
Ha nem adod vissza,
Ne jöjj erre, héjja!

364

Jaj de szépén harangoznak Torjába,
Elhervadt a legszebb legén bújába;
Három galamb húzza azt a harangot,
Úgy temetik a negyedik galambot.

Liliommal festették a koporsót,
Olyan sárig, olyan fényös azét vót,
Odamént a szereteje szégénnek,
S bánatjától a koporsó sötét lett.

Rozsmarintot ültettek a sírjára,
Úgy zokogott féléltte a babája,
Végés-végig siratta a temetőt,
Adja vissza a hűségés szeretőt.

Szép gyócsingit nincsen, aki kimossa,
Csak a két síró szemével áztassa;
Kondor haját déli szellő fűhassa,
Nincs már, aki lesimittsa vállára.

Újra búson harangoznak Torjába,
Most tészik a legszebb legént sírjába,
Addig s addig siratta a galambját,
Hogy most immán ötöt sirassák magát.

Lányok, lányok, nagytorjai leányok,
Babátokot soha el ne hagyjátok,
A legénszű galambjátét mégreped,
De leánszű megkönnyebbül s elfelejt.

365

Elfogták a szomszéd legént,
Mit vétett:
Hogy így este titkon hëzzám
Bélépëtt?

Azt mondják, hogy rabolni jött:
Az igaz;
De csak szívem rabolta el,
Hát mi az?

Adja isten, bocsássák őt
Szabadon,
Szívem mellé kezemët és
Od' adom!

366 [= 335]

Eme lëán tûrót áru!,
Mëgüsmerik a faráról,
A faráról, dërekáról,
Barna piross orcájáról.

Kövér lúdnak nagy a zúzza,
Küs kertëmbë törëkbúza,
Eme lëán mind azt mondja,
Velem ëgyütt mëgkapálja.

Velem bizon nem kapálja,
Ki mindëg csak farát hányja.

367

Ki mit szeret, ha nem szép ës,
Kedves az annak,
Ezt példája bizonyítsa
A pipásoknak,
Kik pipálni szüntelen
Ûgy szeretik, hogy —
Holott attól a szájok
Olyan büdös, hogy!

De nemcsak a pipásokról
Lehet szölli,ni,
Mett ehëz több példákot ës
Lehet tóddani,

Kik szüntelen bort innya
Úgy szeretik, hogy —
Holott attól azután
Oly bolondok, hogy!

Vajon miféle jóság van
A portubákba,
Vaj annak szüntelen való
Félszívásába?
Mégés sokan félszítani
Úgy szeretik, hogy —
Holott attól az arrok
Olyan kormos, hogy!

Sok szép legén rút lőánt vész
Feleségül el,
Sok szép lőán rút legénnek
Adja magát el;
Mégés a szép a rútat
Úgy szereti, hogy —
Holott mások e dogot
Úgy csudáljak, hogy!

Sok legények szeretik a
Magányosságot,
Sok lőányok vállálnak fél
Apácaságot;
Mégés a vér őbennik
Úgy gerjedöz, hogy —
Pedig azt mások előtt
Úgy titkolják, hogy!

Mi lehet dicséretesebb
Az igazságnál?
Mi pedig utálatosabb
A hazugságnál?
Mégés sokan hazudni
Úgy szeretik, hogy —
Holott attól az arrok
Úgy mögpirul, hogy!

Jobb mindenkör kevesebbet
Bőcsen szóllani,
Mind ok nélkül igen sokat
Ésszehordani;
Mégés sokan csévégni
Úgy szeretik, hogy —
Holott mások hallgatni
Úgy mögunják, hogy!

368

Füstöl Feteke-hégy,
Hallik zúgása is,
Ez a barna kűs léánka
Igèn-igèn hamis.

Feteke-hégy alján
Ëgy forrás csèrgedèz,
Az én szemèm, kűs barna lány,
Mind csak érted könyvez.

Ó, be vèrès az ég,
Aligha szél nem lesz,
Elviszlek én majt a nyáron,
Julim! ha jó út lesz.

369

Túl az Óton zèrgő malom,
Bút s bánatot törnek azon;
Bár az enyimet törné mæg,
Hogy bűs szívem ne ölné mæg.

Túl az Óton van ègy fűzfa,
Alatta ègy szép léánka,
Homloka fejár, mind márván,
Szèmódöke, mind szivárván.

A hód a homlokán vagyon,
Azét fémlík olyan nagyon,
Ha a nap ott járna s kelne,
Mæg annál fényesebb lenne.

Az ajaka bazsarózsa,
Az arra pedig muskáta;
Hèj, de kevély, nem jó hèzzám,
Ásd mæg síromot, jó anyám.

370

Az Isten ès katonának teremtètt,
Az a kicsi pap ès annak kèrèstèlt;
Hèj! az ès lèszèk, míg a világ világ lèsz
Míg az égèn vagyègy fényès csillag lèsz.

Nem jó csillag lenne már, énbelöllem,
Nem sokáig rogyognék már az égén,
Ó! mit és ér nekem az a mennyország,
Ha én, rózsám, nem járhatok le hézzád.

Korcsomáros! tóttson bort a kupába,
Hogy igyék a székely legén bújába;
Haj! rójja, rójja, korcsomáros, húszt kupa,
Van rózsámnak kötőpenze, hadd adja.

371

Söprik a baróti utcát,
Viszik a székelység szikját;
Állj még, rózsám, kérdjelek még,
Hogyha elmész, hol kaplak még?

Jere fél Csíkszörödába,
Ott még kapsz egy kaszárnyába;
Ha ott még nem tanálsz kapni,
Jer Gallíciába lakni.

Gallícia közepibe
Két kaszárnya vagyon szembe,
Abba vadnak a székelyék,
Abba búsulnak szögényék.

Kikönyököl az ablakba,
Rózsa nyílik csákójába,
Rózsa nyílik, szögfü hajlik,
Édesanyam szova hallik.

Rózsa nyílik, szögfü hajlik,
Édesanyám szova hallik;
Mi haszna, ha szova hallik,
Ha szívibe nem nyughatik.

372

Hogyne vóna bús az anya,
Kinek két fia katona,
Égyik baka, a más huszár,
Csernó víznél érte a nyár.

Csernó vize, ó apadj még!
Két szép fiam, szabadulj még!
Szabadulnék, ha lehetne,
Ha a balsors nem üldözne.

Elveszött a láda kóccsa,
Még nem szabadulok soha;
Mégkerült a láda kóccsa,
Még szabadulok valaha.

Kitörött a kapuzábé,
Nem leszék bujdosó többé;
Kapuzábém még félásom,
Anyám s rózsám még meglátom.

373

Nincsen bokor zöd ág nélkül,
Nincs szerelém bánat nélkül.
    Sidradradrám, sidradradrám,
    Sidradradrám, sidradrám!

Angyalom, a szüved nem jó,
Kérésztül áll, mind a hajó.
    Sidradradrám, sidradradrám,
    Sidradradrám, sidradrám!

Elvitte a víz a pallót,
A rózsám és majt beléhót.
    Sidradradrám, sidradradrám,
    Sidradradrám, sidradrám!

374

Mónárlegén vótam én,
Annak sem vótam jó én,
Elévettem a kupát,
Mind elmértem a búzát,
    Ej-haj dunnám alá. ./:
    Bújj bé bundám alá. ./:

Csizmadia vótam én,
Annak sem vótam jó én,
Elévettem az árat,
Még liggattam a szárat,
    Ej-haj dunnám alá. ./:
    Bújj bé bundám alá. ./:

Szabólegén vótam én,
Annak sem vótam jó én,
Elévettem az ollót,
Elnyirbáltam a posztót,
Ej-haj dunnám alá, ./:
Bújj bé bundám alá. ./:

Korcsomáros vótam én,
Annak sem vótam jó én,
Elévettem a korsót,
Mind megittam a jó bort,
Ej-haj dunnám alá, ./:
Bújj bé bundám alá. ./:

Déáklegén vótam én,
Annak sem vótam jó én,
Elévettem a tëntát,
Belévertem a pënnát,
Ej-haj dunnám alá,
Bújj bé bundám alá,
Ej-haj dunnám alá,
Bújj bé bundám alá.

375

376

Elesött a lúd a jégën,
Félkel majt a jövő hétën,
Ica-ca!

Hëgyës kónél foly a patak,
Aj, be rossz legénnek adtak,
Ica-ca!

Ha még egyszer léán lennék,
Mëgnëzném, hogy kihëz mënnék,
Ica-ca!

Mëgvállogatnám a legént,
Mind a piacon az edént,
Ica-ca!

Az edénnek a mázassát,
A legénnek a pirossát,
Ica-ca!

Aval élnek a kedvemre,
Bódog lennék életembe,
Ica-ca!

377

Kiszáradt a diófa,
Csilláárum haj,
Nem játszodnak alatta,
Csilláárum haj.
Majt kiújjul tavaszra,
Játszodhatunk alatta,
Csilláárum, csilláárum,
Csilláárum haj!

Az ajtóig még vissza,
Csilláárum haj,
A gyűrűmöt add vissza,
Csilláárum haj.
Mett ha vissza nem adod,
Mégcsípem a farodot,
Csilláárum, csilláárum,
Csilláárum haj!

[A 378. sorszám az eredeti kiadásban is hiányzik.]

379

Mikor masérozunk, kapitány uram-ram-ram-ram?
Hónapután még azután,
Csütörtökön ebéd után,
Édes katonám,
Katona szógám!

Hol lesz megállásunk, kapitány uram-ram-ram-ram?
Ott a magyar országba,
Égy rongyos kaszárnyába,
Édes katonám,
Katona szógám!

Mit viszünk az útra, kapitány uram-ram-ram-ram?
Tötött tyúkot, sült malact,
Ódalunkon egy palackt,
Édés katonám,
Katona szógám!

Likas a nadrágom, kapitány uram-ram-ram-ram!
Itt a snájdër, befödja,
Két káplár jól kipallja,
Édés katonám,
Katona szógám!

Még sèpreten a ház, kapitány uram-ram-ram-ram!
Itt van Kati, kisèpri,
Szemetet ès kiviszi,
Édés katonám,
Katona szógám!

Ágyunk is vetetlen, kapitány uram-ram-ram-ram!
Ott van Kati, mèveti,
Magát ès belèveti,
Édés katonám,
Katona szógám!

380

S trállállállám s trállállállám,
S trállállállám s trállállállám, jajj!
Haj tulipánt, szarkaláb
S csukros szègfű, mákvirág, jajj!

A te záros ajtódot
Más zèrgeti, de nem én, jajj!
Hadd zèrgesse, ha nem én,
Még eszèdbe jutok én, jajj!

A te sèprètt házadot
Más gazozza, de nem én, jajj!
Hadd gazozza, ha nem én,
Még eszèdbe jutok én, jajj!

A te tarka keszkenyőd
Más viseli, de nem én, jajj!
Hadd viselje, ha nem én,
Még eszèdbe jutok én, jajj!

A te piross orcádot
Más csókolja, de nem én, jajj!
Hadd csókolja, ha nem én,
Még eszédbe jutok én, jajj!

A te fejér nyakadot
Más öleli, de nem én, jajj!
Hadd ölelje, ha nem én,
Még eszédbe jutok én, jajj!

A te karcsú termetéd
Más karolja, de nem én, jajj!
Hadd karolja, ha nem én,
Még eszédbe jutok én, jajj!

A te vetett ágyadot
Más hidalja, de nem én, jajj!
Hadd hidalja, ha nem én,
Még eszédbe jutok én, jajj!

MAROSSZÉKIEK

A Nyárád mentiről

381

Apám, apám, apám, lelkem édesapám!
Anyamasszon bizon Barcsait szereti. —

Hallod, asszon, hallod, mit mond e kis gyermek!
Hallom, uram hallom, lelkem jámbor társam!
Részeg ez. a gyermek, nem tudja, mit beszél. —

Ottan elindula aj! ki Kolozsvárra,
Fele útját mene, onnan visszatére,
Hazájához ére.

Nyiss ajtót nyiss ajtót, asszon, feleségem! —
Nyitok, lelkem uram, lelkem jámbor társam!
Hogy vessem nyakamba vont arany szoknyámot,
Hogy kössem élömbe potyolat ruhámot,
Hogy tegyem fejembe recefátyolomot,
Hogy húzzam lábomba szép piros csizmámot. —

Akkoron bérúgá palota ajtóját:
Add elé, add elé a nagy láda kóccsát! —
A szomszédba jártam, kerten átalhágтам,
Ottan elejtettem a nagy láda kóccsát,
Hanem megtaláljuk a szép piros hajnalba. —

Akkoron bérúgá nagy láda ódalát,
Csak kihengeredék belőlle Barcsai.
Aj! megfogá ötöt s egybe fejít vevé.

Állj elé, állj elé asszon, feleségem!
Három halál közzül melyiket választod:
Vaj főbe löjjelek, vaj fejedet vegyem,
Vaj hét asztal-vendégnek vígon gyertyát tartasz? —
Három halál közzül én is azt választom,
Hét asztal-vendégnek vígon gyertyát tartok. —

Hallod, te szógáló, hozd bé a vég vásznót,
S a nagy kászu szurkot,
Tetejin kezdjétek s talpig tekerjétek,
Talpánál kezdjétek s tetejig égessétek. —

Istenem, Istenem! én mit cselekedtem!
Megöltem Barcsait s kedves feleségem.

382

Huszár vagyok, azzá lettem, annak maradok;
Sír a rózsám keservesen, rá sem hallgatok.
Válj el töllem, galambom,
Felejts el, azt se bánom,
Kedves angyalom!

Sárga sujtás a csákómon, lobog bokrétám,
Kard csörög az oldalomon, tajték a pipám.
Uccu peng a sorkantyúm,
Szélnek ered minden búm,
Kedves angyalom!

Mikor nekem Laci cigán szépen hegedül,
Egy szép szüzet kiválasztok a többek közül:
Járom vele kegyesen,
Más nézi keservesen,
Kedves angyalom!

383

Kimenék a hegyre,
Bénézék az aljba,
Hogy meglássam rózsám,
Néz-ë az ablakba.

Ott láték egy házat,
Árgyilus a neve,
Benne van egy asztal,
Bánattal terítve.

Azon egy pohár bor,
Erdélyi a neve.
Köszönd réám, rózsám,
Hadd igyam belőlle!

Mintsem rád köszönném,
Inkább elönteném,
Vaj itt a kulacsom,
Inkább belétötném.

384

Nem, is legén nállunk,
Kinek kalapjába
Harmatos virágból
Nincsen bokrétája.

Nem is legén nállunk,
Kinek szeretője,
Szőke avagy barna,
Nincsen a vidékbe.

Kicsin az én rózsám,
Mégse fér szívembe...
Kössünk szövetséget,
Jere az ölömbé.

385

Repül a pillangó
Virágról virágra;
Sohase válogass
Annyit a leánba.

Szép leány a barna,
Szép leány a szőke,
Legszebb mindenkinek
Az ő szeretője.

Nem jártam utánna,
Mégis kaptam egyet,
Haj, de gyöngyön járó
Azóta az élet.

Apám nemzetségit,
Édesanyám pénzit...
Legjobban szeretem
Én az ő szép lelkit.

386

Korcsomai párbeszéd

Nő: Gondoltam, hogy itt kaplak.
Férj: Éppen téged vártalak.
N. Ugyan nem vót már elég?
F. Nesze, igyál, feleség!

N. Jaj, te hitván tékozló!
F. Jobb az új bor, mind az ó.
N. Jere haza, nem látod?!...
F. Egyszerre mást hozatok.
N. Beteg vagyok, meghalok.
F. Ha jól iszom, víg vagyok.
N. Énutánnam mit téssz el?
F. A rossz fésze nem vész el.
N. Fajankónak beszéllek?
F. Iszom biz én, míg élek.
N. De ha így élsz, koporsód...
F. Tedd belé a kulacsot.
N. Nem kíséri el a pap.
F. De úgy bizon bort nem kap.
N. Nem kell hát a cinterem?
F. Nem, mer ott bor nem terem.
N. Pokolba mész egyenest.
F. Ott lelem a negyvenest.

387

Még a galambnak is
Mézes búzát hintnek,
Azzal csalogatják;
De ha megfoghatják,
Tollát simogatják,
Azalatt a vizet is neki forralják.

388

Szivárvány havassán
Felnőtt rozsmarintszál,
Nem szereti helyit,
El akar bujdosni.

Ki ké' onnat venni,
Új földbe ké' tenni,
Rózsám ablak' alá
Kéne palántálni.

Vásárhelyi torony
Kürül van kerítve,
Három szál rozsmarint
Van belé ültetve.

Öntözzétek, lányok,
Hogy ne hervadjon el,
Szeretőtök szüve
Hogy ne hasadjon el.

Megéltünk vóna mü
Még a kösziklán is,
Elfeküdtünk vóna
Ketten egy párnán is.

Szerethetél vóna,
Ha szép nem vótam is,
Mer én szerettelek,
Ha szegény vótál is.

Könnyebb a kösziklát
Lágy iszappá tenni,
Mind két egyes szűnek
Egymástól elválni.

Mikor két egyes szű
Egymástól megválík,
Még az édes méz is
Keserűvé válík.

389

A leányok azt állítják,
Bort, pálinkát nem ihatják;
De ha a kontyot felcsapták,
Bort, pálinkát elegy isszák;
Akkor nem kell az orsó,
Csak a pálinkáskorsó.

390

Ó, te rózsá, be piross vagy,
Édes lelkem, be kedves vagy,
Piross orcád, mind a vér,
Csókot, mind csak csókot kér.

Megcsókolná, nem meri,
Fél, az anyja megveri.

391

Édesanyám rózsafája,
Én vótam legszebb virága,
Kihajoltam az utcára,
A legények bosszújára.

Édesanyám sok szép szova,
Kit fogadtam, kit nem soha,
Mefogadnám, de már késő,
Hull a könyvem, mind az esső.

Hull a földre, hull ölömbé,
Hull a gyászos kebelembe;
Fekete gyász, fejér üröm,
Nekem a bánat nem öröm.

Mindennek azt komendálom,
Gyászvirágot ne gyomláljon,
Mer én csak egyet gyomláltam,
S annak is búját vallottam.

Édesanyám rózsafája,
Én vótam legszebb virága,
Egy kegyetlen leszakasztá,
Kebelébe elhervasztá.

392

Végigmentem az ormódi temetőn,
Elvesztettem, elvesztettem, elvesztettem
Törökbárson keszkenyőm.
Törökbárson keszkenyőmöt nem bánom,
De a régi szeretőmet, Rózsikámot,
Krisztus uccse, sajnálom.

Megnyergelem a lovamot, a sárgát,
Megkerülöm, megkerülöm, megkerülöm
Barna Benci birkáját,
Kiválasztok harminchárom darabot,
Nesztek, lányok, nesztek, lányok, nesztek, lányok,
Ti se rongyoskodjatok.

393

Elbúsultam én magamot,
Itt kell hagynom galambomot,
Hej, galambom, gyöngyvirágom,
Ne búslakodj rabságomon.

Kiszabaditt a jó Isten
Esztenőre,
S rózsalánccal együtt, menyünk
Menyegzőre.

394

Ki van a két szemem sírva,
Mer a rózsámot más bírja;
Fogadta vót azt az egyet,
Hogy rajtam kül mást nem szeret.

Tiltnak, rózsám, tiltnak tőlled,
Titkon se beszéljek veled;
De ha a világ megtilt is,
Beszéllek én veled mégis.

Diófának erős szagja,
Szeretőmnek szép nagy haja,
Hulljon el ő szép nagy haja,
Ha ingem ő is megcsalna.

395

Csudálkozom, drága kincsem, dolgozom,
Másnak adtad hűségedet, úgy hallom;
Így hát a mű szerelmünknek vége lett,
Vajjon konkolyt működinkbe ki hintett?

Emlékezz rá, drága rózsám, mit szóltál,
Mikor egyszer velem vótál, mit mondtál,
Hogy hű léssz mind hótodig, azt ígérted,
Éntöllem is, hogy hű legyek, azt kérted.

Csapodár vót a te szüved s változó,
Szüntelenül mások után hajlandó;
Hű vótam én, s az is leszek mindvégig,
Míg egy csepp vér foly erembe, éltemig.

Már most kérlek, hogy gyűrűmöt add vissza.
Nállam is van egy kisruhád, vedd vissza;
Mondj le rólam örökösön, nem bánom,
Hűségemet én is másnak ajánlom.

396

Nincsen kedvem, mer a fecske elvitte,
Egy száraz jegenyefára feltette;
Akkor leszek, édes rózsám, én még víg,
Mikor az a jegenyefa — jegenyefa kiviritt.

Kihajtottam az ökrömöt a gyepre,
Leverettem a harmatot előtte,
De nem hallom Virág ökröm harangját,
Az én rózsám mással éli — mással éli világát.

Zavaros a Maros vize, kiönte,
Valamennyi szép leán vót, elvitte,
Fogja ki hát minden legén magáét,
Ne szeresse soha senki — soha senki a másét.

Be fenn repül az a fecske, szépen szóll,
Haragszik rám az én rózsám, mer nem szóll,
Ne haragudj, édes rózsám, sokáig,
Nem hagylak el — nem hagylak el koporsóm bészártáig.

397

Kimenék a szőlőhegyre,
Ráléptem egy venyikére,
Venyikéről venyikére;
Vágyik szívem a szőkére.

Kimenék én az utcára,
Ráléptem egy szalmaszálla,
Szalmaszállról szalmaszálla;
Vágyik szívem a barnára.

Kimenék a nagy piacra,
Ráléptem egy papirosra,
Papirosról papirosra;
Vágyik szívem a pirosra.

Barna, piros, szőke lányok,
Én benne nem válogatok,
Mégkérem a jó pispekem,
Az egyiket adja nekem.

398

Udvaromon három vállú,
Abból iszik három nyáj juh,
Én vótam a vízmérője,
Barna rózsám szeretője.

Udvaromon három csürke,
Egyik kakas, kettő jérce;
Jer bé hozzám majt estére,
Jó paprikás lesz belőlle.

399

Udvaromon három csürke,
Kettő kakas, egyik jérce,
Megezem a zúzzát, máját,
Csókolom a babám száját.

Ablakomon ne kocogtass,
Jöjj bé, ha becsületes vagy,
Alszom én is, alszik más is,
Gyer bé, rózsám, aludj tés is.

400

Kökénszemű menyecske,
Mit keressz a zsebembe?
Pénz vagy ott, nem topló,
Piros csizmára való.

401

Az a leány olyan leány,
Maga jár a legén után;
Maga mondja a legénnek:
Adjon Isten ingem keednek.

402

Az icén, a picén egy kis malom,
Az fordul, az fordul igen nagyon,
Azér fordul olyan nagyon,
A mónár, a mónár hamis nagyon.

A Maros, a Maros bé van fagyva,
A mónár, a mónár átment rajta;
Gyere vissza, kincsem mónár,
Az garad, az garad üressen jár.

A Maros, a Maros bé van fagyva,
Asszonyom a lányát nagyra tartja;
Ne tartsa keed olyan nagyra,
Szebb is van, jobb is van a városba.

403

Hova, hova, barna legény?
Az erdőre,
Szár az ágér, sütni-főzni
Menyegzőre.

Szár az ág ellobban,
Lány szerelme jobban,
Szegény barna legény
Szíve is megdobbán.

404

Vadászat, szerelem, a jó bor
Férfiakkal fog kezét,
Csapjon fel mivelünk, ki bátor,
Egünk minket jóra vezet.
Ételünk, italunk, az álmunk
Jobban esik, ha vadászunk.

A kürtök a mezőn s vadonba
Ébresztik az alvó vadat,
Fegyverre, barátim, azonba
Menjünk, mer megviradott.
Fűzd a kopókat, induljunk már,
Egy csepp időt veszteni kár.

405

Hazámnak ékes hegyeit,
Elhattam szép vidékeit;
Szívemen fekszik egy nagy bú,
S az egész éltem szomorú.

Milyen hideg itt a napfény,
A rózsza hervad, s csal remény;
Minden, mit hallok, rusnya szó,
Nem székely embernek való.

Hol vagy, hazám, te drága táj,
Utánad szívem mindég fáj,
Ékes képedet ölelem,
S miattad vérzik kebelem.

Ott viradnak fel napjaim,
Ott nyugosznak hót őseim,
Ott anyanyelvem test és vér,
Ott fellelem, mit szívem kér.

406

Rózsím szeret, amint tennap
A réten sétáltam,
Hívására hozzá menék,
S egy csókér istáltam.

Mikor csókra nyílt a szája,
Ott termett láncos kutyája,
Tett lábomon nagy harapást,
S elfelejtém a csokolást.

407

Este jött a poroncsolat számunkra,
Indulni kell, magyar fiak, a harcra,
Sírtam, mind a záporesső,
Hogy tölled búcsúzni késő,
Galambom!

Reggel korán megütötték a dobot,
Kiadták a kemény poroncsolatot,
Indulni kell a csatára,
Csókot sem adtam szép szádra,
Galambom!

Ha az Isten visszahozna még egyszer,
Mégkérdezném, mit fogadtál ezerszer?
Hogy mindaddig hívem maradsz,
Míg [Puchner]rel eltart a harc
Erdélybe.

Ha meghalok, vaj a csatán elesem,
Gondolj reám, imádkozzál érettem,
Hullass értem egy pár könnyet,
Megérdemlem tám ezt tőled,
Galambom!

408

Lábod akármerre járjon,
Szemed ingemet vigyázzon;
Szemed akárkit szeressen,
Szíved ingem ne felejtсен.

409

Ablak alatt egy kicsi fa, nem látszik,
Minden éjjel hajnal előtt virágozik.

Apró annak a levele, jószagú,
Terem rajta piros alma, savanyú.

Vinnék neked, édes rózsám, de nem jó,
Ki szeretni nem tud, csak annak való.

410

Új fedele van a bői templomnak,
Aj! be szépen szóllanak a harangok,
Egy asszonnak értem hót meg leány
Aj! be szépen harangoznak utánna.

411

Elhullott a diófa levele,
Árván maradt annak a vesszeje,
Árván maradsz te is, kis galambom,
Mer messzire el kell masíroznom.

Gyenge nádszál lehajlik a földre,
Ha én sírok, elhallik messzire;
Akkor sírok aj! én keservesen,
Ha a fejem lehajtom csendesen.

412

A pünkösti rózsza kihajlott az útra,
Jer ki, rózsám, jer ki! szakassz egyet rólla,
Én is szakasztottam,
De elszalasztottam;
De még szakasztanék,
Ha jóra találnék,
Ha jóra, ha szépre,
Régi szeretőmre.

413

Zavaros a Nyárád,
Nem akar megszállni,
Haragszik a rózsám,
Mer nem akar szólni.

Majt megszáll a Nyárád,
Fenekig lesz tiszta,
Ha megbékélsz, rózsám,
Ismét gyere vissza.

414

Búzával él a vadgalamb,
Keservesen szóll a harang,
Keservesen szóll, ha húzzák,
Mer a rózsám most sorozzák.

415

Az én szeretőmnek kerek dombon háza,
Hat karikán fordul csikorgós kapuja,
Minden csikorgásnak száz forint az ára.
Pozdorja kilincse, szalmaszár szegzője,
Tükör a tűzhelye, gyémánt a házfődje.
Pappiros a padja, bádóg az asztala,
Csillag az abrossza, éveg az ablaka,

Évegablak alatt egy édes almafa,
Nézz ki, rózsám, nézz ki, ki kalongyál tova,
Hosszú, keskeny földbe sűrű kalongyákba?
Ha Rózsi nem vóna, szeretőm se vóna.

416

Kívül égek, belől fázom,
Messze vagy, édes galambom.
Küdj messziről vigasztalást,
Tudom, hogy most sem szeretsz mást.

Jaj, te erdő, be kerek vagy,
Édes rózsám, be messze vagy,
Ha az erdőt levághatnám,
Szép rózsámot megláthatnám.

Sír a szemem, nevet a szám;
Most fáj a szívem igazán.

417

Feljött a nap szép-rogyogva,
Élek én is nyomorogva;
Feljött a nap, búba kapott,
Le is nyugodt, abba hagyott.

Én is éltem egy időbe
Kedvemre, mind hal a vízbe.
De én abba megcsalódtam,
Minden jótól elmaradtam.

Komor felettem az ég is,
Elhagyott a reménség is.
Csak a bánat s keserűség;
Még a testvér is ellenség.

Hát idegen hogyne vóna,
Mikor testvér sincsen jómra;
Én istenem, mind megvertél
Ingem jobban mindeneknél.

Arról tudják, hogy árva vagy,
Hogy egy házba idegen vagy,
Egyedül vagy, mind gelice,
Mind akinek nincs senkije.

Ingem anyám megátkozott,
Mikor a világra hozott;
Az egekre felkiátott,
S az egeken kétrét hajlott.

Az anyám átka megfoga;
De siralmas az az anya,
Ki gyermekit megátkozza,
Szerencséje nincsen soha.

Hull az eső a nyomáson,
Ha ma rajtam, hónap máson;
Sír a szemem, hull a könnyvem,
Mer igazán fáj a szívem.

Nap olyan nem jó az égre,
Könyvem ne hulljon a földre,
Hol a földre, hol ölömbe,
Hol a gyászos kebelembe.

Bú ebédem, bú vacsorám,
Bódogtalan minden órám,
Nézem a csillagos eget,
Sírok alatta eleget.

418

Marosszéki piros páris,
Olyan piros a rózsám is,
Útra kelek, megkeresem,
Hol eprész az én kedvesem.

Ketten szedünk egy kosárba,
Majd eladjuk a vásárba,
Főkötőt veszünk belőlle,
Enyim lesz ő jövendőbe.

419

Ha azt érem jövendőbe,
Ihha-ahha-haj,
Borsót vetek a földembe,
Ihha-ahha-haj.

Vetek árpát, vetek kölest,
Ihha-ahha-haj,
Ketten aratjuk le, kedves,
Ihha-ahha-haj.

Jövendőbe ha azt érem,
Ihha-ahha-haj,
Szép szeretőmöt megkérem,
Ihha-ahha-haj.

Ha nem adják, azt sem bánom,
Ihha-ahha-haj,
Úgy sincs benne semmi károm,
Ihha-ahha-haj.

420

Három út előttem, melyiken induljak?
Három szeretőm van, melyiktől búcsúzzak?

Ha egytől búcsúzom, kettő megharagszik,
Így hát az én szívem soha meg nem nyugszik.

Úgy kéne szeretni, hogy senki se tudja,
Az enyimet tudja: ez a szívem búja.

421

Megmondtam, te bús gelice,
Ne rakj fészket az útszéjre;
Mer megkapják a fiadot,
S búval megöled magadot.

Rakj egy rengeteg erdőbe,
Bánatfának tetejibe,
Ott nem kapják meg fiadot,
Búval nem öled magadot.

422

Tavaszi szél utat száraszt,
Minden állat társat választ,
Hát én vajon kit válasszak?
Szüvet szívért kinek adjak?

Bojog elmém, mind a felhő,
Hull a könnyem, mind az eső,
Ki ölömbe, ki a földre,
Ki kesergő kebelembe.

Árkot mosott két orcámra,
Mind a zápor az utcára;
Én istenem, rontsd meg, verd meg,
Aki miatt gyászt viselek.

423

Ej-haj, magyar ember
Összeüti bokáját,
Átalkarolja
Kedves babáját,
S büszkén kiátja:
Három a tánc halálig,
Ej-haj, világos,
Ej-haj, viradtig!

Ej-haj, magyar ember
Megüritti kupáját,
S búson siratja
Kedves hazáját,
S búson kiátja:
Most a tánc is halálos,
Ej-haj, világos!
Ej-haj, Világos!

424

Hetfűn reggel lúgzót raktam,
Más hetfűig nem szapultam,
Komámasszont mosni híttam,
A korsócskát is elhoztam.
Egyet-kettőt köppintettünk,
Hármat-négyet kortyintottunk,

Mikor uram elleshetem,
A rozsot vékával viszem,
Szegény uram mind azt tudja,
Hogy az egér mind elhordja;
Tudja azt a kis korsócska,
Hova lesz el a rozsocska.

A bornyúkot kihajtottam,
S kedvesemet megtaláltam,
Ott is egy s mást sugdosódtam,
Míg a csordát visszavártam.

425

Nem vétettem soha
Szeben várassának,
Mégis bésoroztak
Gyalogkatonának.

Verje meg az Isten
Szeben mészárossát,
Hogy mér vágta vót le
Kicsi bornyú lábát.

Szegén kicsi bornyú
Nem tud lábán járni,
Gyalogkatonának
Hátán kell hordozni.

A gyalogkatona
Mikor masírozik,
S köti a bakkancsát,
Nagyot káronkodik.

Teremtette bakkancs!
Be kurta a szára,
Menyen az utcára
S megmerül a sárba.

A SÓVIDÉKRŐL

426

Eltítták az éfjú legént
A barna lőántól,
Eltíttsa az édesanyja,
A legén nem hallja;
Jár a lőán háza körül,
Míg ott marad halva.

Odamënt az édesanyja,
Köti, de nem hallja:
Kelj fël, kelj fël, édes fiam,
Borulj a nyakamba. —
Gësztyenyeszén sárga haja
Vállára van fagyva.

Odamënt az édesapja,
Köti, de nem hallja:
Kelj fël, kelj fël, édes fiam,
Borulj a vállamra. —
Sárga sorkantyús csizmája
Lábához van fagyva.

Odamëne tesvérbátyja,
Köti, de nem hallja:
Kelj fël, kelj fël, jó tesvérem,
Borulj karjaimra. —
Sárga irhás bőrbundája
Vállához van fagyva.

Odamëne a babája,
Köti, de mëghallja:
Kelj fël, kelj fël, édes babám,
Borulj karjaimra. —
S fël is kel a halott legén,
S borul karjaira.

427

Kiházásító dal fonókban s kalákáknál

Elődal

Fáj a szívem ezékér
A makkfalvi szépékér,
Ezék közzül égyikér,
A legkedvesebbikér.
Tudom én, melyikér,
Tudom én, melyikér.

(Vidámon integetnek dal közt a kiházásítandók.)

Kiházásítás

Szöllőhégybe, temetőbe
Szëdjünk szöllőt keszkenyőbe,

Piross almát kebelünkbe,
Ménjünk fél a a heggytetőre;
Tekintsünk bé Makkfalára,
Bernát Están udvarára;
Ott sétál egy szép küs páva,
Azt és tudom, ki pávája,
Tőkés Jancsi bokkrétája.
Cinëgemadár az ágán,
Selyëmsinór a lábán,
Kössük a Tőkés Jancsi lábára,
Rántsuk a Bernát Zsuzsa ágyába.

(A kiházásítandó leányt megnevezik.)

Hogy élnek együtt?

Zsuzsa asszon gyócsinge
A kertre van terítve;
Hogy a szél el ne vigye,
Jancsi uram mellette;
De a szél el nem viszi,
Mer a fót nem engedi;
Csak a céna még a fót
Ezër forint árú vót.

(Ekkor a legényhez s leányhoz így szólanak: „Köszönd meg!” Ha valamelyik fél meg nem köszöni, feléje fordul a társaság, s a következő dallal megátkozza:)

Megátkozás

Az én kutyám mëgkölyközött,
Kettőt a szalmába.
Ëgyik gyömbér, másik szëgfű,
Ëdd még vacsorára.
Kertëm alatt udvas répa,
Fözöm a torodra,
Kapum előtt nagy lapos kő,
Verëm a hátadra,
Nyek, nyek, nyek.

428

A szeretöm íródiák,
Nem kell neki gyortyavilág,
Mëgírja ő a levelet
A hajnali csillag mellett.

Recés a szöllő levele,
Jó a szeretőm levele;
De mi haszna a levele,
Ha nem beszélhetek vele!

429

Nincs szébb madár, mind a lúd, mind a lúd,
Nem kell neki gyalogút, gyalogút,
Télbe-nyárba mezítláb, mezítláb,
Úgy kímilik a csizmát, a csizmát.

Még szébb madár a kánya, a kánya,
A világot bejárja, bejárja,
S mégse kopik csizmája, csizmája,
Arra való a szárnya, a szárnya.

Komámasszon lőánya, lőánya
Mér nem liba vagy kánya, vagy kánya?
Mer ha mezítláb járna, -láb járna,
Piros csizmát nem várna, nem várna.

430

Elmentek a diákok,
Búsulnak a lőányok.
Fodorminta lóminta,
Én isteném, hozd vissza;
Mer ha vissza nem hozod,
Az én szívem megszakad.

431

Vetettem vilóját, várom kinyílását,
Várom a rózsámnak visszafordulását.

Kinyílt a vilója, de nemigén terjed,
Visszajött galambom, de nemigén szeret.

Fekete városban fehér torony látszik,
Látom a rózsámot, most és mással játszik.

432

Mikor én küsléány vótam,
Zab-aratni járogattam,
Markot nem tudtam hajtani,
Szeretőt tudtam tartani.

Úgy ég a tűz, ha téssz rëa,
Szóll a világ, ne hajts rea;
Egész világ ingëm beszél,
De azt mind elfújja a szél,
    Kit lefelé, kit felfelé,
    Kit a rózsám háza felé.

433

El kell innen masírozni
Messzire,
Galambomot itt kell hagyni,
S nincs kire.

Rëád bízom, édës-kedves
Pajtásom,
Éljed világodat vëlle,
Nem bánom.

434

Zöd a kökény, majt mëgkékül,
Most vagyok szerető nélkül,
Majt mëgërik fetekére,
Kapak én még szeretőre.

Kapak én még szeretőre,
Barna piros legënkére;
Az a hiba lëszën benne,
Mënyecskékën jár a szëme.

Ëgy az óra, kettőre jár,
Az én rózsám lábiba jár,
Az ő lábija kétféle,
Biz ő maga se jóféle.

435

Az ágon szarka csőrég,
Az ablakon kinézék,
Kinézék az utcára,
Nem jő-ë valahára.

Vót hetyke szép szeretóm,
Haj! de még sincs főkötóm;
Ó, leányok, higgyéték,
Hamissak a legényék.

436

Este guzsalyosba, réggel a malomba,
Ha a mónár maga sárga arany vóna,
Mégse mennék véлле többég guzsalyosba,
Mer az leányának üress az orsója.

Üress az orsója, teli se fonhassa,
Mer a szeretője mindég játszodtassa;
Hat lóval, hintóval kell menni utánna,
Nem illik a szégény embernek házába.

437

Cifra palota,
Zöd az ablaka,
Gyere ki, te tubarózsa,
Vár a viloja.

Én azt mégtészém,
Katát elvészém,
Én aluszom, ő dógozik,
Este mēgverēm.

438

Gallícia széjin viritt egy almafa,
Mindēn esztendőbe terēm alma rajta;
Alatta ott nyugszik két székely katona.

Erdély, édēs hazám, ott nevelt jó anyám;
[. . . . .]
Vajon eljuthatok falum határára?

439

Verd még, Isten, verd még
Szeretőmnek anyját,
Mér tiltá el töllem
Az ő kedves fiát.

Ha neki fia vót,
Nekém szeretőm vót,
Ha neki kedves vót,
Nekém édesebb vót.

440

Kapum előtt halastó,
Beléugrom lovastól,
Vajon osztán ki húz ki?
Találkozik valaki.

Szabólegén, gyere ki,
Vár a raózsád ideki.
Nem meheték, raózsám, ki,
Köpenyégem szabom ki,
S ha kiszabom, megvarrom,
Raózsám belétakarom.

441

Segésvári kis kalapom
Bokréta nélkül koptatom,
Pedig vóna, aki ténne,
Ha neki és szabad lenne.

Nem szabad, mer semmim sincsen,
Nincs száz forint érő kéncsem,
De majt lesz.

442

Ződ erdőbe, sík mezőbe
Sétál egy madár,
Sárga lába, kék a szárnya,
Ó, be gyöngyön jár.

Hívu ingem útítársnak,
El és menyék már,
Nincs Erdélybe olyan lőány,
Ki mőgtartson már.

Átalúsztam én a Marost
S még nem merültem,
Vickádoztam benn a vízbe
S partra kiültem.

De nem én vagyok az első,
Kit vízre vittél,
Se nem én vagyok utósó,
Kivel így tettél.

Henem én vagyok az, aki
Hótig mindőn jót
Kívánok nekéd a rosszér,
Bár szűved rossz vót.

443

Árva gölicének nyögése
Hat fűlembé, bús szűvének hörgése.

Fáknak száraz ágán üldögél,
Feje szédül, halni készül, nyögdögél.

Elvesztett sajátját sirassa,
Árva fejit, távollétit jajgassa.

Bús gölice vesztett társát sirassa,
Bánatjába győngé tollat hullassa.

444

És az esső szépő, csőndésőn folyvást,
Azt gondolod, rózsám, nem találok másť?
Találok őn másť ős, szépőt, csinossat,
Hogyha úgy akarom, barna pirossat.

Zavaros a Maros vize, nem tiszta,
Rávezetēm kűs pej lovam, nem issza,
Hogy ős inná, mikor milyen zavaros.
Nem vagyok őn a rózsámmal szabados.

Kapum előtt csak egy fényes csillag van,
Annak a csillagnak sok iriggye van;
Eltitották tőlem azt a csillagot,
Ki az én bús életémnek rogyogott.

445

Gyere, pajtás, katonának!
Nem mēnyěk, mer ott levágnak.
Ne félj, pajtás, mer nem vágnak,
Csak kardlappal lapogatnak.

Akkor mēnyěk katonának,
Ha lēányok verbuválnak,
Pándlikába kardot rántnak,
Aval, tudom, le sem vágnak.

Gyere, pajtás, katonának,
Tégęd tēsznek kapitánnak,
Négy esztendő nem a világ,
Éljen a magyar barátság!

A MEZŐSÉGRŐL

446

Jól megvizsgáld, rózsám,
Kihez adad magad,
Nehogy vajegy rossz haz,
Hogy elveszesd magad.

Mert nem kőcsen kinyér,
Hogy azt te megadhasd;
Sem pediglen nem zsák,
Hogy azt kifordíthasd.

Bánatnak fellege
Téged elkerüljen,
Istennek áldása
Házadnál derüljen.

Szípséged, jóságad
Az ígig felírjen;
Genge fülemile
Ablakidan zengjen.

A szekerem rúdja
Ki vagyan fordítva,
A jó Isten tudja:
Jóra-e vagy rosszra;
Magam úgy gondolam:
Talám siralmamra.

447

Bémenék egy házhaz,
Att van az ídesem:
Pohár a kezibe,
Píras bór van benne.

Köszend rám, ídesem,
Hogy igyam belőlle!
Minthogy rád köszenném,
Inkább kiönteném.
Mégis rád köszenem,
Jó barátam vótál.

Köszenem, ídesem,
Hogy eddig szeretél,
Arról sem tehetek,
Ha már megvetettél,
Nálamnál jobbat is,
Szébbet is kerestél;
Ílj vígabban azzal,
Mint ínevem íltél.

Virágas kertemnek
Más szedi virágát;
Mert az ín ídesem
Máshaz adta magát.

Úgy maradtam immár,
Mind mezőben talló,
Kinek íkességit
Elmetszé a salló.

VEGYESEK

A néptől

448

Azt hallottam, rózsám, hogy el akarsz hagyni,
Nem akarsz velem egy faluba maradni;
Ha meguntad, rózsám, velem életedet,
Csináltass koporsót, temess el engemet.

Csináltatok, rózsám, aranyból koporsót,
S a két oldalába két keserves jajszót,
Csináltatok, rózsám, búmból szemfedeleket,
Sűrű könnyeimből koporsószegeket,

Felírom sírfádra: itt nyugszik egy árva,
Kinek szeretetből történt a halála.

449

Kimenyek Magyarországra,
Megkapsz ott egy korcsomába,
Korcsomáros kapujába
Fel lesz az én nevem vágva.

Úgy elmenyek, meglássátok,
Soha hírem sem halljátok,
Sem híretem, sem nevemet,
Felejtsetek el engemet.

Nincsen olyan ködös idő,
Melyből ne legyen jó idő,
Nincsen olyan piros hajnal,
Hogy meg ne sirassam jajjal.

450

Engem ugat a kutya csak egyedül,
Én vagyok rossz a faluba,
Aki nem jó egyedül;
Velem arat bé a falu, s nevemen,
Így gázolnak az én becsületemen.

Jártam én a templomba is eleget,
Ott sem mondott a pap nekem
Pirongszónál egyebet,
Kipapolta, hogy a világ azt mondja,
Én vagyok a falu csúfja, bolondja.

Én ezután felfogadom, jobb leszek,
Fogadásból a pörsölybe
Egy karajcárt béteszek.
Békét hagyok a bornak s a leánynak.
Ezt fogadtam az Istennek magának.

451

Korcsmárosné, gyújts világot,
Héj, van-e kökényszemű lányod?

Serem is van, borom is van,
Héj, kökényszemű lányom is van.

Pista bácsi, Jancsi bácsi,
Héj, csak a ládám vigye kend ki.

Jól eldugja kend a gazba,
Hogy meg ne találj' a gazda,

Mert ha rátalál a gazda,
Héj, lángot vet a selyemszoknya.

452

Ellopták a szívem, jól érzem,
Aki ellopta is, esmérem,
De feltalálom, úgy vélem,
Mert szerelmemnek esmérem
Sérelmem.

Ki az én szívemet ellopta,
A magáét helyébe hagyta,
De fájdalom nélkül hagyta,
Mert szerelmem gyulasztotta
Tüzevel.

Tiéd vagyok, szívem, nem szánsz-e?
Velem ily kegyetlenül bánasz-e?
Tiéd vagyok, rabod vagyok,
Mégkötöttél, foglyod vagyok,
Nem szánsz-e?

453

Három magyar hat kurázsi,
Elöttem csak kis bagázsi,
Kuttya ilyen remtette,
Ejnye szedte fekete.

Ha felkötöm a kardomat,
Az aranyos tarsalyomat,
Kuttya ilyen remtette,
Ejnye szedte fekete.

Ha felteszem a csákómat,
S megugratom paripámat,
Kuttya ilyen remtette,
Ejnye szedte fekete.

Ha felhúdom a csizmámat,
S az aranyos sarkantyúmat,
Kuttya ilyen remtette,
Ejnye szedte fekete.

454

Haj-duj-duj! ez élet
Bezzeg fáin élet,
Bor nektárja, ezzel
Nem komor ítélet.

A hordó tetején
Emelek egy oltárt,
Ott fúvom Bacchusnak
A harmadik zsolttárt.

Áldott légy hát, Bacchus,
Ki a jó bort adtad,
Ily derék fiadat
Régen meghívattad.

Áldott légy, jó Bacchus,
Hogy szőlőt termettél,
Hogy ez ivóhelybe
Minket is bevettél.

Haj-duj-duj! megiszom
Ma minden jószágom,
Holnap verestollas
Csákóm férrevágom.

455

Teli kertem zsályával,
Szerelemnek langjával,
Gyönyörű violám,
Gyönyörű szép rózsám!

A te szemed fekete,
Az én szívem bélepte,
Gyönyörű violám,
Gyönyörű szép rózsám!

Szemöldököd szivárván,
A homlokod kómárvány,
Gyönyörű violám,
Gyönyörű szép rózsám!

Hajad le van eresztve,
Tested frissen feresztve,
Gyönyörű violám,
Gyönyörű szép rózsám!

456

Zengenek az erdők, trallalalalam,
És a havasok, trallalalalam,
Keresik a rejtékeket
A szép szarvasok.

Futnak a kis nyúlak sebesen,
Morognak a medvék dühösen,
Bimbom, bimbom, bimbom.

457

A hévízi piacon, piacon
Rózsát árul egy asszony, egy asszony,
Szálát adja petákon, petákon,
Párját adja forinton, forinton.

Derzsi Lilla megvette, megvette,
Kapujába kitette, kitette,
Jancsó István levette, levette,
Kalapjára feltette, feltette.

Derzsi Lilla bújába, bújába
Belébútt a burjánba, burjánba,
Jancsó István utána, utána.
Magas sarkú csizmába, csizmába.

458

Sínfalvára ké' menni,
Létánia fog lenni,
Az én rózsám a diák,
Fújja az létániát.

A sínfalvi híd alatt,
A vigánóm ott maradt,
Hej! kértem vissza, nem adták,
Száz forinton tartották.

Várfalvában odafel
Beteg asszony nem kél fel,
Hej! vizet innék, vize nincs,
Vízér kűdne, senki sincs.

Van neki egy vén ura,
Azt elküdte a kútra,
Hej! míg az ura vízre járt,
Barna legén kandikált.

Édes uram, be jó ke,
Be jó vizet hozott ke,
Hej! menjen el ke másszor is,
Többet üljön százszor is.

459

Én vagyok a petri gulyás,
Én őrzöm a gulyát, nem más;
Petrinek nagy a határa,
Gulyám azt szabadon járja.

Van erdeje, van mezeje,
Van elég csörgő kútfeje;
Akármerre hajtsak elé,
Kedvem telik mindenfelé.

Van bojtárom kettő, három,
A gulyámat rájok bízom.
Magam akárhol járkálok,
Hegyen-völgyön furulyálok.

Van tejem, borom is elég,
Tüzem a konyhán vígan ég;
S ahol, ha együtt van velem,
Barna babámat ölelem.

Ha vagyok a bőgő nyájjal,
Nem cserélek a királlyal,
Ha nyájamnak jól van dolga,
Én úr, s ő mellettem szolgál.

460

Nagypénteken mossza holló a fiát;
Ez a világ kígyót-békát rám kiált;
Mondja meg hát ez a világ szemembe,
Mit vétettem én élet-életembe.

Nincs édesebb a hevesi dinnyénél,
Nincs szebb leány az én kis szeretőmnél,
Hó nyakáról fújja a szél a kendőt,
Édes rózsám, mikor tartunk menyegzőt?

461

Míg a tóba halak laknak,
Addig, rózsám, el sem hagylak;
Abba pedig mindég laknak,
Így, így hát, rózsám, el sem hagylak.

Míg a tóba halak lesznek,
Addig, rózsám, el sem veszlek;
Abba pedig mindég lesznek,
Így, így hát, rózsám, el sem veszlek.

462

Férjhez adnám a lányomat,
Csillagomat, galambomat,
Kicsinyke még, hadd nőjön még.

Átalugrotta az L-let,
Egy néhányszor meg is ellett,
Kicsinyke még, hadd nőjön még.

A lányok közt legszebb virág,
Fejek tetején holdvilág,
Kicsinyke még, hadd nőjön még.

Esztenedeje hatvankettő,
Foga sincs több, csak vagy kettő,
Kicsinyke még, hadd nőjön még.

Csak két foga áll istrázsát,
Alig rágja a híg kását,
Kicsinyke még, hadd nőjön még.

463

Mért titkolod, ha szeretsz? —
Nem szeretlek, elmehetsz. —
A tettetés igen rút,
Aki kétszín, mind huncut. —

Nekem nem kellesz többet. —
Kapok náladnál szebbet;
Ha szebb nem lesz, tán jobb lesz,
De te többet nem kellesz. —

Mást keresek magamnak. —
Kevés esze lesz annak. —
Ha velem nem egyeztél,
Veled senki meg nem él. —

Elmehetsz, drága madár! —
Te is, álnok csapodár! —
Feltetszik még rút napod. —
Büntetésed megkapod. —

Vigyázz, kedves, ne tréfálj! —
Biz az én szívem is fáj. —
Végy erőt hát magadon,
Bocsásd szíved szabadon. —

Az enyim elszabadult. —
Az enyim is elindult. —
Már beszélni is kezdtek,
Össze is ölelkeztek.

Nekem kellesz megint már. —
Az én szám egy csókot vár. —
Adok akár ezeret,
Mert szívem téged szeret. —

464

Kinek nincsen krinolinok szoknyája,
Menjen el a zöld erdőbe bújába,
Írja fel a fenyőfának aljára,
Hogy nincs neki, hogy nincs neki
Krinolinok szoknyája.

465

Házasságom mindég bánom, amíg élek,
A sok kölyköt el nem győzöm, attól félek;
Máris teli a puckó,
Úgy megbódult a fickó
Bánatjában.

Legénységem be szerettem, már azt mondhatom,
Ámde hogy azt elvesztettem, holtig siratom,
Mert feleség parancsol,
Nem fogadom, s korbácsol
A szájával.

Hogy kényesen magas kontyát feltehetted,
S immár magát nagy gangosan rám köthetted,
Férrerúg és toppot mond,
Nekem mondja, hogy bolond,
Jaj istenem!

Gazdagsága, nagy jósága és szépsége
Addig vala, míg elvettem, de már vége,
Csak enyim lett a verem,
Hova teszem tenyerem,
Mít csináljak?

Az asszony egy szükséges rossz, de a férje
Ökemétől a korbácsot ne kímélje,
Veregesse meg kétszer,
Ütögesse meg hétszer
Minden héten.

466

Apám, ki megholt,
Arra, mi ő volt,
Kedvet kapok,
Molnár vagyok.
Mire születtem,
Én megelégszem,
Bánat nem ér,
Van liszt, kenyér.
Ha zörög malmom,
Szívesen hallom,
Szívem dobog: tik-ták,
Tik-ták-tik-ták-tik-ták-ták.

Piros orcával,
Jön a búzával
Lányka ide,
Szép többnyire;
Tréfálni szoktam
Olykor és ottan
Csókot kapok,
Hamis vagyok.
Néha ilyenkor
Vérem is felforr,
Szívem dobog: tik-ták,
Tik-ták-tik-ták-tik-ták-ták.

467

Haj, dinár-dum, potyka,
Gúnár színű szoknya,
Egy sem becsületes,
Aki aztot hordja.

Kukorica szára
Felfutott a fára,
Az én galambomnak
Csókra áll a szája.

Hajlik a gyenge nád,
Hajtsd hozzám az orcád,
Nem félek én attól,
Szapora csókodtól.

Az égen, csillagok,
Szépen ragyogjatok,
Az én galambomnak
Utat mutassatok.

468

Szegény legény, nem csuda,
Hogy a bort szereti,
Mert ötet a búbánat
Gyakran hánnya-veti.

Mert ha kancsó mellé ülhet,
S ott többedmagával lehet,
Búját-bajját, minden gondját
Abba eltemeti.

469

Bort a haramiának,
Bort a magyar fiának,
Hadd igyék a magyar bort,
Ne bántsuk meg a jámbort.

A bortól a bátorság
S a reménység el nem hágy;
Bort hát egy néhány iccét,
Vagy feltörjük a pincét.

Hadd igyék a német sert,
Ne bántsuk a jó embert;
De táguljon a háztól,
El nem férünk egymástól.

470

Esik az eső csendesen,
Vágtat az idő sebesen;
Igyunk hát, pajtás, csendesen,
A pohár hadd zenélgessen.
Teli hordó búcsút járjon,
Sült tyúk a csapon strázsáljon,
Az ökör az utcán járjon,
Térdig a borban úszkáljon,
Két csipőjén kulacs álljon,
A sült liba utcán járjon,
Ugorkát szájában hordjon,
Mind azt kiáltsa: gá, gá, gá,
Társaság — vigasság, gá, gá.
Segítsünk szegény ászkokon,
Úgy lehet, hogy még azokon
Sírva viszen ki a rokon.
Jaj, be okosan találta,
Aki a szőlőt plántálta,
Nagyváradot ki nem hagyta,
Zilaht is beléfoglalta.

471

Elszáradt a borzafa,
Hol hálunk az éjszaka,
Majd elmenyünk amoda,
Ahol a sok laboda.

Szeretsz, rózsám? Nem biz én.
Elhagynál-e? El biz én.
Nem szánnál-e? Nem biz én.
Megemlegetsz? Nem biz én.

Csak egy forint a bérem,
Mégis szidnak, ha kérem,
Vesszen oda a bérem,
Fekély legyenek, ha kérem.

Nem halok meg az idén,
Jövendőben se biz én,
Hal a gutta, nem biz én,
Nem leszek bolond biz én.

Vékony cérna, köménymag,
Jaj be szegény legény vagy,
Egy pénznek ura nem vagy,
Mégis olyan kevély vagy.

472

Ha szeretni nem kéne,
Az ember tovább élne,
De a tiltott szerelem
Gyötri titkon kebelem.

Ugyan rózsám, szeretsz-e?
Valld meg, kérlek, igen-e?
Ha nem szeretsz, meghalok,
Jaj, máris odavagyok.

Amióta születtem,
Minden embert becsültem,
Barátimat szerettem,
S haj mégis megvettem.

Könnyű hibát keresni,
A sík jegen elesni;
Aki bűnt tud nevemre,
Vessen követ fejemre.

Szeretni és búsulni,
Születni és kimúlni,
Ó, be sok rossz, kevés jó!
Vess véget, ó koporsó.

Ami jót csak tehettem,
Örömet cselekedtem,
Mindeneket becsültem,
Ne sírjatok felettem!

Közel van enyészetem,
Ne felejts el, kedvesem;
Emlékezz meg hívedről,
Régi jó tisztelődről.

Tudom, hogy nemsokára
Nevem vágják sírfára,
Mert szerelmed eltemet,
Csalfa leány engemet.

473

Jertek, fiak, induljunk a táborba,
Hű galambunk úgysem szorít karjába;
Amíg voltunk, se szerettek,
Ha elmegyünk, elfelejtnek
Örökre!

S ti leányok, maradjatok pártába,
Igaz magyar úgysem szorít karjába,
Ki honn marad, nem érdemel,
Ki elmenyen, annak nem kell
Szerető.

474

Van egy malom, nincsen köve,
Mégis lisztet jár;
Van szeretőm, tiltják tőlem,
Mégis hozzám jár.

Az én rózsám olyan beteg,
Talán meg is hal,
Ha meg nem hal, kínokat lát,
A lesz nekem baj.

A te súlyos nyavalyádból
Adjál nekem is,
Hadd érezzük mind a ketten,
Érezzem én is.

475

Édesanyám karján nevelt engemet,
Mégsem tudja az én bús életemet;
Mert ha tudná az én bús életemet,
Éjjel-nappal megsiratna engemet.

Édesanyám, pénz vagyon a zsebembe,
Kérem szépen, ki ne vegyen belőlle,
Ha kiveszen, csináltasson koporsót,
Veresse rá hármassával a jajszót.

476

Jaj, de fáj,
Jaj, de fáj,
Fáj a szívem érted, fáj!
Jaj, de fáj,
Jaj, de fáj,
Fáj a szívem érted, fáj!,
Hiába fáj a szíved,
Mert nem leszek a híved,
Inkább leszek a másé,
Az én kedves babámé.

477

Kapum előtt csak egy csillag ragyogott,
Annak a csillagnak sok irigye volt,
Eltiltották tőlem azt a csillagot,
Mely az én bús életemre ragyogott.

Kapum előtt van egy nevetlen fa,
Kinek neve magyar neven citromfa,
Arra jár egy madár éjjelre hálni,
Jaj be bajos, rózsám, tőled megválni.

A városból küldtek egy kis újságot,
Hogy szedjék össze az ifiúságot,
Az Isten is katonának teremtett,
Az a jámbor pap is annak keresztelt.

Az is leszek, míg a világ világ lesz,
Míg az égen egy ragyogó csillag lesz.

478

Köszönöm, galambom, hogy eddig szerettél,
Arról sem tehetek, hogy már megvetettél,
Nálamnál szebbet is, jobbat is kerestél,
Élj azzal vígabban, mint énvelem éltél.

De ez jól van nekem, szegény árva fejem,
Mert a szeretetet nem is mérsékeltem,
A szívem s a lelkem nem is egyeztettem,
Próbára sem tettem, egyezik-e vagy sem.

Jót kívánok, szívem, szíved vígan éljen,
Semmi szomorúság szívedhez ne férjen,
Citrus és tulipánt kertedbe teremjen,
Zengő fülemile ablakodon pengjen,
Bánatnak fellege téged elkerüljen,
Hogy annak zápora soha meg ne verjen.

Szerelem gyertyája asztalodon égjen,
Szépséged, jóságod az égig felérjen,
Két fejér karodban két szép aranyperec,
Éltessen az Isten azzal, akit szeretsz.

479

Ma nem ettem, csak gombát, csak gombát,
Fekete tyúk — zibidon zatton,
Zetelati latiban — taréját,
Zetelati latiban — taréját.

Három bokor saláta, saláta,
Három legény — zibidon zatton,
Zetelati latiban — gyomlálta,
Zetelati latiban — gyomlálta.

Három tojás rátotta,
Három leány — zibidon zatton,
Zetelati latiban — rántotta,
Zetelati latiban — rántotta.

Én is ettem belőle, belőle,
Mégsem holtam — zibidon zatton,
Zetelati latiban — meg tőle,
Zetelati latiban — meg tőle.

480

Kendert vettem felibe,
Páncél pillangéré,
Rózsaminé, kenderpácé,
Cikka méré.

Kinyöttem mind felibe,
Páncél pillangéré,
Rózsaminé, kenderpácé,
Cikka méré.

Eláztattattam felibe,
Páncél pillangéré,
Rózsaminé, kenderpácé,
Cikka méré.

Kivettettem mind felibe,
Páncél pillangéré,
Rózsaminé, kenderpácé,
Cikka méré.

Kitiloltattam felibe,
Páncél pillangéré,
Rózsaminé, kenderpácé,
Cikka méré.

Meghéheltettem felibe,
Páncél pillangéré,
Rózsaminé, kenderpácé,
Cikka méré.

Meggerebeltettem felibe,
Páncél pillangéré,
Rózsaminé, kenderpácé,
Cikka méré.

Megfonattam mind felibe,
Páncél pillangéré,
Rózsaminé, kenderpácé,
Cikka méré.

Megszapultattam felibe,
Páncél pillangéré,
Rózsaminé, kenderpácé,
Cikka méré.

Megtekertettem felibe,
Páncél pillangéré,
Rózsaminé, kenderpácé,
Cikka méré.

Megszövettem mind felibe,
Páncél pillangéré,
Rózsaminé, kenderpácé,
Cikka méré.

Felszabattam mind felibe,
Páncél pillangéré,
Rózsaminé, kenderpácé,
Cikka méré.

Megvarrattam mind felibe,
Páncél pillangéré,
Rózsaminé, kenderpáce,
Cikka méré.

Nekem csak egy gallér maradt,
Páncél pillangéré,
Rózsaminé, kenderpáce,
Cikka méré.

481

Egybegyültek, egybegyültek a miskolci dámák,
Ej-haj, ej-haj! a miskolci dámák.

Úgy meggyúrtak, úgy meggyúrtak egy ökölnyi tésztát,
Ej-haj, ej-haj! egy ökölnyi tésztát.

Megfőzék azt, megfőzék azt vajas gombódának,
Ej-haj, ej-haj! vajas gombódának.

Kitálalák, kitálalák a pitvar földére,
Ej-haj, ej-haj! a pitvar földére.

Megevék azt, megevék azt igen hamarsággal,
Ej-haj, ej-haj! igen hamarsággal.

Mindenképpen jól van dolgom, csakhogy szegény vagyok,
Ej-haj, ej-haj! csakhogy szegény vagyok.

Éjjel-nappal jó bort iszom, csakhogy rongyos vagyok,
Ej-haj, ej-haj! csakhogy rongyos vagyok.

482

Kinek nincsen szeretője,
Menjen el a zöld erdőre,
Írja fel egy falevéltre,
Hogy nincs neki szeretője.

Nekem is volt egy alakom,
Kinek szívét nem bírhatom;
Pesti kaszánya, repedj meg,
Édes szívem, szabadulj meg!

483

A minap, hogy hazamentem, ott vala, látom,
Egynéhány ló megnyergelve, egy, kettő, három.
Kérdem: Édes feleségem! — Mi baj, angyalom? —
Mit keresnek itt e lovak, meg nem foghatom. —
No lássa az ember az oktondit, ki lát itt lovakat?
Fejős tehenek azok, [az] anyám küldte azokat. —
Fejős tehenek! felkantározva!
Ó ég! szegény megcsalatott férj vagyok,
Mások is, mint én!

Amint a házba bétékinték, ott vala, látom,
Egynéhány sarkantyús csizma, egy, kettő három,
Kérdém: Édes feleségem! — Mi baj, angyalom? —
Mit keresnek itt e csizmák, meg nem foghatom. —
No lássa az ember az oktondit, ki lát itt csizmákat?
Tejesfazakak azok, az anyám küldte azokat. —
Tejesfazakak! felsarkantyúzva!
Ó ég! szegény megcsalatott férj vagyok,
Mások is, mint én!

Amint a fogásra tekinték, ott vala, látom,
Egynéhány kard felakasztva, egy, kettő, három.
Kérdém: Édes feleségem! — Mi baj, angyalom? —
Mit keresnek itt e kardok, meg nem foghatom. —
No lássa az ember az oktondit, ki lát itt kardokat?
Pecsenyesütők azok, az anyám küldte azokat. —
Pecsenyesütők! portupéval!
Ó ég! szegény megcsalatott férj vagyok,
Mások is, mint én!

Amint az ágyba tekinték, ott vala, látom,
Egynéhány huszárkatoná, egy, kettő, három.
Kérdém: Édes feleségem! — Mi baj, angyalom? —
Mit keresnek e katonák, meg nem foghatom. —
No lássa az ember az oktondit, ki lát itt katonát?
Szolgálólányok azok, az anyám küldte azokat. —
Szolgálólányok! pödrött bajusszal!
Ó ég! szegény megcsalatott férj vagyok,
Mások is, mint én!

Mindezeket látva, elékapám baltám,
Fejem felett megforgatva, egy, kettő, három.
Kérdé az én feleségem: Mi baj, angyalom?
Mit tesznek e forgatások, meg nem foghatom. —

No lássa az ember az oktondit, ki lát itt forgatást?
Cirógatások ezek, a szerelem szüli ezeket. —
Ó ég! szegény rászédett nő vagyok,
Mások is, mint én.

484

Aj, be boldog az az édesanya,
Kinek nincsen húszesztendős fia;
A mi urunk maga is húsz éves,
Hát a magyar hogyan volna kedves.

Kék átilla szorítja testemet,
Sárog sinór búsítja szívemet,
Sárog sinór, fekete közepe,
Így van szöve a magyar élete.

Dullóvá csak most leve Szász Peti,
Jaj, de hamar a rekatát szedi,
Engemet is huszárnak írának,
Alájam majd pej paripát adnak.

A gőzösnek hat erős kereke,
Bárcsak hamar ízre-porrá menne,
Hogy ne vinne az engemet oda,
Messze földre, idegen országba.

Aj istenem, hogy kell ahoz szokni,
Hogy kell azt a német lányt szeretni!
Ha ölelem, fájnak a karjaim,
Ha csókolom, csordulnak könnyeim.

485

Aluszol-e, te juhász? hejje-hujja-haj!
Nem is álmodom.
Jártnak-e farkasok? hejje-hujja-haj!
Nem is angyalok.
Vittek-e el báránykát? hejje-hujja-haj!
Nem is hoztanak.
Folyt-e neki sok vére? hejje-hujja-haj!
Nem is a teje.
Futottál-e utána? hejje-hujja-haj!
Nem is előtte.
Ugattak-e a kutyák? hejje-hujja-haj!
Nem is kacagtak.

Birkózzunk meg, te juhász! hejje-hujja-haj!
Nem bánom, uram!
Pofon váglak, te juhász! hejje-hujja-haj!
Nem félek, uram!
Ittál-e ma pálinkát? hejje-hujja-haj!
Nem is nagyolást.
Ettél-e ma kenyeret? hejje-hujja-haj!
Nem is vakarút.
Ittál-e bort, te juhász? hejje-hujja-haj!
Itt állok, uram!

486—583

[E kiadásban mellőztük a *Vegyesek* című fejezet *Ismeretlen szerzőktől* (486—525, sz.) és *Íróktól* (526—583. sz.) című részeit, mert nem népköltészeti, hanem irodalmi anyagot tartalmaznak.]

PÓTLÉK
AZ UDVARHELYSZÉKIEKHEZ

A Fejér-Nyikó mellől

584

Kőműves Kelemenné

Tizönkét kőműves ésszetanakodék,
Magoss Déva várát hogy fölépittenék,
Hogy fölépittenék fél véka ezüstér,
Fél véka ezüstér, fél véka aranyér.
Déva várossához meg is megjelöntek,
Magoss Déva várhoz hëzza is kezdöttek,
Amit raktak délig, leomlott estére,
Amit raktak estig, leomlott röggelre.

Megint tanakodott tizönkét kőműves,
Falat megállítani hogy lösz lehetséges,
Míg elvégre ilyen gondolatra jöttek,
Egymás között szoross égyességöt töttek:
Kinek felesége legelőbb jó ide,
Szép gyöngén fogjuk meg, dobjuk bé a tűzbe,
Keverjük a mézbe gyöngé teste hammát,
Aval állítsuk meg magoss Déva várát.

*

Kocsisom, kocsisom, nagyobbik kocsisom,
Én uramhoz mönni lönne akaratom!
— Kőműves Kelemön felesége mondja —
Fogd bé a lovakot, fogd bé a hintóba,
Fogd bé a lovakot, állj is gyorsan elé,
Hadd mönjünk, hadd mönjünk Déva vára felé.

Mikó fele útját elutazták vóna,
Eröss üdő vala, záporesső hulla.
Asszonyom, csillagom, forduljunk mü vissza,
Rossz jelenést láttam az éjjel álmomba,
Az éjjel álmomba olyan álmot láttam,
Kőműves Kelemön udvarába jártam,
Hát az ő udvara gyásszal van behúzva,
Annak közepibe mély kút vala rakva,
S az ő kicsi fia oda beléhala,
Az éjjeli álom nem telik ma jóra.

Asszonyom, asszonyom, forduljunk meg vissza! —
Kocsisom, kocsisom, nem fordulunk vissza,
A lovak sem tééd, a hintó sem tééd,
Csapjad a lovakat, had haladjunk elébb. —

Mönnek, möndögelnek Déva vára felé,
Kömies Kelemön ökök eszrevövé,
Megijede szörnyen, imádkozik vala:
Én uram isteném, vidd el valahova!
Mind a négy pej lovam törje ki a lábát,
Vessen a hintómnak négy kereke szakát,
Csapjon le az útra tüzes istennyila,
Horkolva térjenek a lovaim vissza. —
Mönnek, möndögelnek Déva vára felé,
Sem lovat, sem hintót sömmi baj nem lölé.

Jó napot, jó napot, tizönkét kömjies!
Neköd is jó napot, Kelemön kömjies! —
Köszöne az asszony, az ura válaszolt:
Édös feleségöm, neköd is jó napot!
Hát ide mé jöttél a veszedelmedre,
Szép gyöngén megfogunk, bédobunk a tűzbe.
Tizönkét kömjies azt a törvént tötöte:
Kinek felesége hamarább jó ide.
Fogjuk meg szép gyöngén, dobjuk bé a tűzbe,
Annak gyöngé hammát keverjük a mészbe,
Aval állittsuk meg magoss Déva várát,
Csak így nyerhessük el annak drága árát. —

Kelemönné asszony, hogy átalértötöte,
Bánatos szívének így lött felelete:
Várjatok, várjatok, tizönkét gyilkosok,
Amíg búcsút vöszök; csak addig várjatok,
Hogy búcsút vöhessek asszonbarátimtól,
Asszonbarátimtól s szép kicsi fiamtól:
Mett a halottnak is hármat harangoznak,
Én árva fejemnek egyet sem kondítanak. —
Kelemönné asszon aval hazamöne,
Egysző mindönkorra, hogy végbúcsút vönne,
Hogy végbúcsút vönne asszonbarátitól,
Asszonbarátitól s szép kicsi fiától.
Aval visszamöne Kömjies Kelemönné,
Sírva haladt magoss Déva vára felé,
Megfogák szép gyöngén, bétövék a tűzbe,
Az ő gyöngé hammát keverék a mészbe,
Aval állitták meg magoss Déva várát,
Csak így nyerheték meg annak drága árát.

Kómies Kelemön mikó hazamöne,
Az ő kicsi fia jöve vélle szömbe.
Isten hozott haza, kedves édosapám!
Hó maradt, hó maradt az én édosanyám? —
Az ő édosapja neki így felele:
Hadd el, fiam, hadd el, hazajő estére. —

Istenem, istenem, este is eljöve,
Mégis édosanyám még haza nem jöve.
Apám, édosapám! mondja meg igazán,
Hogy hó van, hogy hó van az én édosanyám! —
Hadd el, fiam, hadd el, hazajő röggelre. —
Az ő édosapja neki így felele.

Istenem, istenem, röggel is eljöve,
Mégis édosanyám még haza nem jöve.
Apám, édosapám! mondja meg igazán,
Hogy hó van, hogy hó van az én édosanyám? —
Mönj el, fiam, mönj el magoss Déva várra,
Ott van a te anyád, kőfalba van rakva. —

Elindula sírva az ő kicsi fia,
Elindula sírva magoss Déva várra,
Háromszor kiátá magoss Déva várán:
Anyám, édosanyám! szólj bár egyet hezzám! —
Nem szólhatok, fiam! mett a kőfal szoritt,
Eröss kövek közü vagyok bérakva itt. —

Szüve meghasada, s a föld is alatta,
S az ő kicsi fia oda beléhulla.

585

Budai Ilona

Budai Ilona ablakba könyökle,
Hallja, hogy ellenség rabol a környékbe.
Csak eszibe juta kéncsös küs ládája,
S kéncsös küs ládáját hónya alá fogja,
Hajadon küs lányát jobb kezén vezette,
Futkosó küs fiát bal kezére vötte.

Mönyön, mönyön, mönyön sűrű fenyves erdön,
Egy fölhtagyott úton, sütét röngetegön;
Hát minha hallaná lovak dobogását,
S csakhamar letöszli hajadon küs lányát.

Hajadon küs lánya ilyenképpen .síra:
Anyám, édősanyám, ne hagyj el az útba,
Essék meg a szüved, ne hagyj itt ingömöt! —
Bizon itt hagylak én, leányom, tégdöt:
Mett lëán helyibe lëánt ad az Isten,
De pénzöm helyibe ingyen nem ad Isten. —

Mönyön, tovább monyon sűrű fenyves erdön,
A fölghagyott úton, sütét röngetegön;
Hát mintha hallaná lovak dobogását,
S csakhamar letöszü futkosó küs fiát.
Futkosó küs fia ilyenképpen síra:
Anyám, édősanyám, ne hagyj el az útba,
Essék meg a szüved, ne hagyj itt ingömöt! —
Bizon itt hagylak én, édös fiam, tégdöt:
Mett fiú helyibe fiút ad az Isten,
De pénzöm helyibe ingyen nem ad Isten. —

Mönyön, tovább mönyön sűrű fenyves erdön,
Az elhagyott úton, sütét röngetegön,
Míg eljüta végre egy szép tágas rétre,
Hát egy bivaltehen azon jödögel le,
Az idei bornyát szarva között hozta,
A tavalyi bornyát maga után rítta.
Ezt hogy megpillantá Budai Ilona,
A földre borula, keservesön síra,
Keservesön síra, kárhóztatá magát:
Az oktalan álat nem hagyja el bornyát.
Istenëm, istenëm, én édös istenëm,
Hát én lelkös lévén, hogy hagyám gyermekëm. —
Aval visszafordult a nagy fenyves erdön,
Az elhagyott úton, sütét röngetegön;
Csakhamar elérte s odanyújtá ujját,
S híni kezdé szépön az ő kicsi fiát.
Bizon nem mönyök én, mett nem vótál anya,
Ha a löttél vóna, itt nem hattál vóna. —

Mönyön, tovább mönyön a nagy fenyves erdön,
A fölghagyott úton, sütét röngetegön;
Csakhamar elérte s odanyújtá ujját,
S híni kezdé szépön hajadon küs lányát.
Bizon nem mönyök én, mett nem vótál anya,
Ha a löttél vóna, itt nem hattál vóna. —

Hogy ezt így hallotta, ilyenképpen síra:
Immán olyan vagyok, mind út mellett a fa;
Aki ott elmönyön, ágaimot rontsa,
Ágaimot rontsa s a sárba tapossa.

586

Mónár Mózsi K[ossuth]-huszár

Séménfali nagy ütközet;
Lehet erről emléközet.

Györfi János s Istán vala,
Rëamöntek egy huszárra,
Rëamöntek két fészével,
Hogy jázzanak életével.

Künn, benn ötöt mind kísérték,
Hogy valahogy elveszessék;
De az Isten nem öngedte,
Hogy az ártatlan elveszne.

Nagy az isteni kegyelöm;
Nálam vót a jó fegyveröm,
Csak firissen elékapám,
S mi benne vót, nekik adám...

Puskapor, golyóbis, fojtás,
A vót nekik az útítá' s!
Má nyugudjanak békével,
Plútó, Drumó serögével.

Varga János háza földje
Két Györfinek vérmezője,
Ne féljön már sönki tőllök,
Kibútt az ördög belőlök.

Mónár Mózsi K[ossut]h-huszár,
Ki tizönnyóc évekbe jár;
Akárkinek fia vótál,
Azét ügyes embör vótál.

587

Öntöző versike

Van e háznak rózsabokra,
Nyúlják élte sok napokra,
Hogy virittson mind rózsaszál;
Megöntözném: ennyiből áll
E küs kertész fáradsága,
Piross tojás a váttása.

Hintázó mondóka

Egy a
Kettő
Három
Négy
Öt
Hat
Hét
Nyóc
Kilenc
Tíz, tíz, tiszta víz,
Háromágú villa víz.
Adjon, néne, vékát!
Minek azt a vékát?
Gyöngyöt mérünk velle.
Minek azt a gyöngyöt?
Kertöt fonunk belőlle.
Minek azt a kertöt?
Virágot ütetünk beléje.
Minek azt a virágot?
Legényöknek kalapjukba,
Léányoknak kebelökbe.
Uh! hajts' ki a nagyapám fejin is túl.